národní
úložiště
šedé
literatury

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii - 2016/17

Vojtěch, Jiří; Chamoutová, Daniela
2017

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-375058

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Národní ústav pro vzdělávání

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii

2016/17

Ing. Jiří Vojtěch
Ing. Daniela Chamoutová

Praha 2017

O B S A H

1. Úvodem **3**

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání **4**

3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů **10**

4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání **17**

5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU **34**

5.1 Chlapci a dívky ve středním odborném vzdělávání 34

5.2 Struktura absolventů středního vzdělávání dle zaměření oboru vzdělání 35

5.3 Podíl průmyslu na zaměstnanosti mladých 39

5.4 Podíl členských států na celkové hrubé přidané hodnotě a příjmech EU z průmyslu 41

5.5 Podíl volných míst na trzích práce vybraných členských států EU a v ČR 41

5.6 Nezaměstnanost mladých se středoškolským vzděláním v členských státech EU 43

5.7 Migrační krize 45

5.8 Závěr 46

Zdroje 46

Výchozí údaje pro kap. 2 až 4 jsou z MŠMT, další pak vycházejí z údajů VŠPS Českého statistického úřadu a databází Eurostatu a OECD.

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2016/17
Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Daniela Chamoutová

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2017

Korektura: oddělení pro informační a publikační činnost

1. Úvodem

V současné době očekáváme, že se začne zvyšovat počet žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol. I když počet 15letých dosáhl minima již v roce 2015, v počtech žáků přicházejících do středních škol jsme se k minimu v tom roce ještě nedostali. Je to dáno zejména odklady při nástupu do prvních tříd základní školy, dále i zadržením některých žáků v průběhu základní školy (neúspěšnost) i posunem mezi kalendářním a školním rokem. V příštím roce lze s obratem počítat a i v dalších letech očekávat postupný nárůst nově přijímaných.

Pokles nově přijatých na úrovni prvních ročníků středních škol se postupně zmenšoval, v roce 2010/11 činil 14 700 žáků, v roce 2013/14 jen 2 100 žáků a v roce 2014/15 jen necelých 800, v roce 2015/16 pouze 484 žáků a v tomto roce jen 384 žáků přicházejících ze základních škol či nižšího stupně víceletých gymnázií. To představuje postupně 11,5 %, 2,1 %, 0,8 %, 0,5 % a nyní pouze 0,4 % nově přijatých. Průběh vývoje počtu 15letých ukazuje postupný mírný nárůst v dalších letech, takže lze očekávat téměř desetiletí pozvolného nárůstu.

Obr. 1: Dlouhodobý vývoj počtu 15letých osob v České republice (vč. trendu)

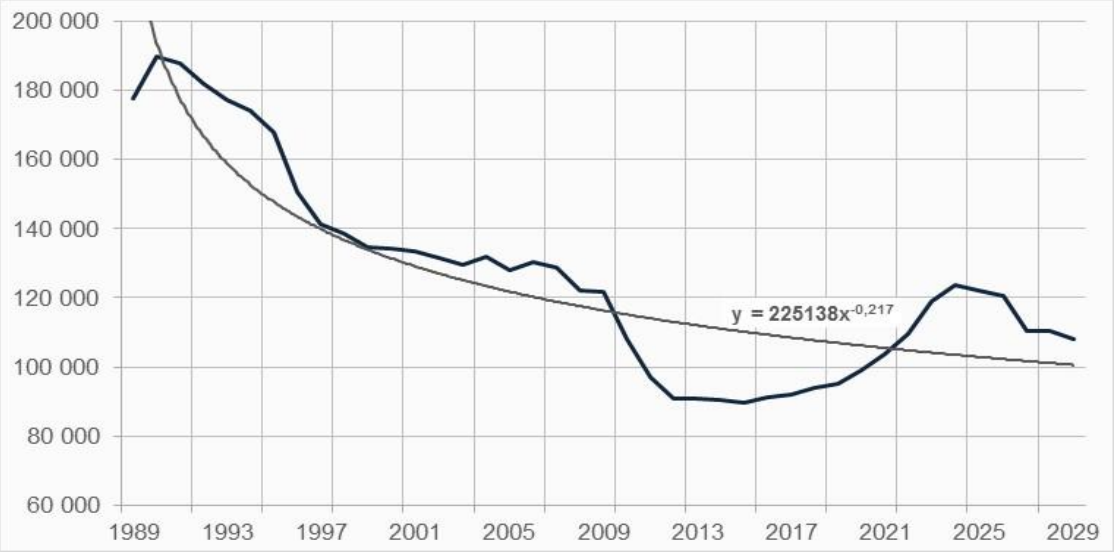

Zdroj dat: ČSÚ

Tento nárůst se v příštím roce dotkne prvního ročníku, ale komplikovaná situace škol se stále nižšími počty žáků se bude měnit pozvolna, v celkových počtech žáků bude pokles ještě určitou dobu pokračovat. I když školám by z ekonomického pohledu mohl pomoci nový způsob financování, nedostatek žáků a malá naplněnost škol zůstane i nadále potíží. Potřebná by byla optimalizace vzdělávací nabídky, protože ve středním školství výrazně přebývají kapacity, snižuje se velikost tříd a počty žáků na učitele, což je problémem i z hlediska zajištění kvalitní výuky i vybavení škol. Nedostatek žáků v učebních oborech se MŠMT snaží řešit zavedením testů pro přijímací zkoušky do maturitních oborů; potřebná optimalizace je však záležitostí krajů, ale pro krajské orgány je to velmi nepopulární opatření.

Delší dobu však bude přetrvávat nepříjemná situace pro zaměstnavatele, protože ke zvyšování počtu absolventů může dojít až za několik let. A to je velmi nepříjemné, zejména ve vztahu k rostoucí ekonomice a potřebě pracovních sil. Také nelze počítat s poklesem podílu přijímaných do terciárního studia. I když u absolventů učebních oborů se odliv do nástavbového studia snižuje vlivem vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky, není tento vliv vzhledem k vývoji potřeb trhu práce znatelný. Rovněž narůstá podíl žáků, kteří předčasně odcházejí, zejména v učebních oborech, v maturitních oborech pak způsobuje výrazné snížení počtu absolventů neúspěšnost žáků u maturitních zkoušek.

Zdůrazňování potřebnosti a uplatnitelnosti vyučených absolventů i podpora formou stipendií či jiných výhod, pořádání propagačních akcí apod. ovlivňuje žáky a jejich rodiče a směruje větší podíl nově přijímaných do nejžádanějších technických učebních oborů. Celkově však podíl přijímaných do

učebních oborů opět mírně poklesl, předesíláme, že je to především na úkor gastronomických oborů, a že podíl přijatých do strojírenských a elektrotechnických oborů opět mírně narostl.

Vývoj počtu absolventů (obr. 2) je skutečně znepokojivý, ovšem není ovlivněn školstvím, ale především vývojem populace a tedy počtem přijímaných před několika lety. A vzhledem k vývoji počtu přijímaných bude tento pokles pokračovat ještě několik let. Určitý vliv školství se zde ale také projevuje, a to poměrně velkým počtem žáků, kteří neuspějí u maturitní zkoušky. Někteří maturitní zkoušku sice složí v pozdějším termínu, někteří opakují, jiní přejdou do učebního oboru, nezanedbatelná část však odejde ze vzdělávání, a pak jsou na trhu práce klasifikováni jako pracovníci se základním vzděláním a v počtech absolventů SŠ se neobjeví.

Obr. 2: Vývoj počtu absolventů, kteří v letech 2004-2016 ukončili vzdělání (kat H, J, K, M, L0 – tedy všichni ve studiu po základní škole)

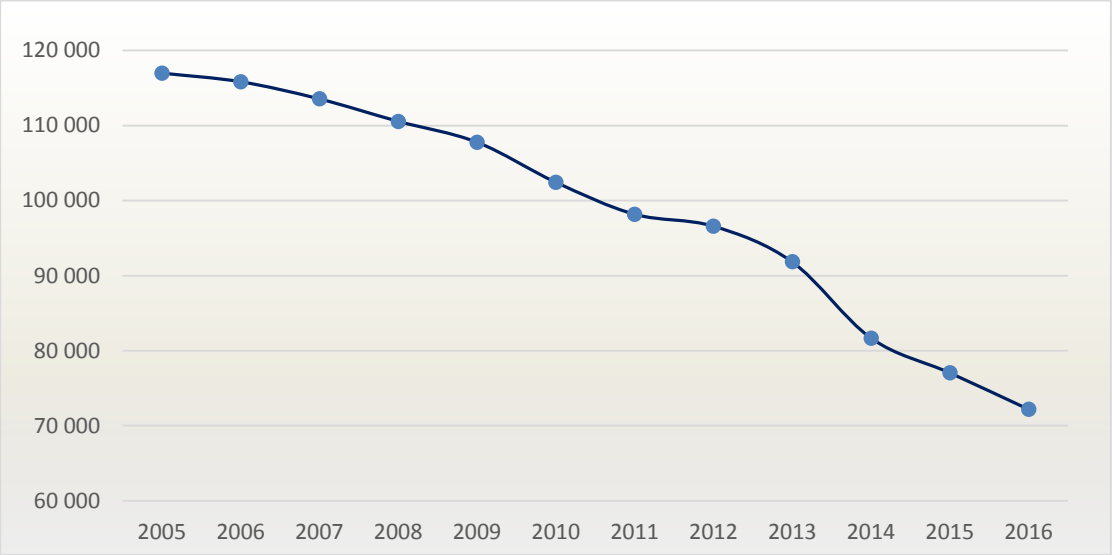

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání

Vývoj vzdělanostní struktury podle kategorií vzdělání je možné sledovat podle počtu žáků a dále i podle jejich podílu na celku žáků, kteří přicházejí do středního vzdělání ze základní školy nebo z nižšího stupně gymnaziálního vzdělávání.

Sledování údajů o vývoji **počtu** žáků je v situaci výrazného poklesu počtu mladých v příslušných populačních ročnících málo funkční, protože téměř ve všech kategoriích dochází k poklesu a nelze tedy dobře srovnávat vývoj mezi jednotlivými kategoriemi. Proto se v dalším textu věnujeme převážně porovnávání na základě **podílů** nově přijímaných.

Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** (kategorie H+E) doznal v posledním desetiletí docela výrazných změn. Až do roku 2008 jejich podíl klesal (30,3 %), v roce 2008/09 došlo k obratu ve vývoji podílu a ten trvale mírně narůstal, až v roce 2012/13 dosáhl hodnoty 32,1 %. Potom následoval opět pokles a **v roce 2016/17 je podíl žáků přijatých do učebních oborů 29,40 %,** tedy prvně pod 30 %.

V „klasických“ **maturitních oborech v odborném vzdělávání** (kategorie M) – od roku 2011/12 dochází k mírnému nárůstu podílů nově přijatých, s malým propadem v minulém roce. Je to zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku poklesl z 36,9 % v roce 2009/10 na 34,8 % v roce 2012/13, **v tomto roce dosáhl nárůstem o téměř 1 p.b. hodnoty 37,1 %,** což je nejvíce v historii.

V **maturitních oborech zahrnujících odborný výcvik** (kategorie L0) dochází od roku 2008 k poklesu, v posledním roce tvoří jeho **podíl 6,0 %.** I tak jde o nezanedbatelný podíl přesahující 6 % nově přijatých. Žáci této formy absolvují i odborný výcvik prakticky ve stejném rozsahu jako ve tříletých učebních oborech a jsou připraveni jako vysoce kvalifikovaní dělníci pro náročná povolání. Rostoucí náročnost mnoha dělnických profesí i povolání ve službách často vyžaduje vzdělání na vyšší úrovni, proto má toto vzdělání svoje důležité místo. Snahou je řešit problémy jeho žáků s neúspěšností u maturitní zkoušky tím, že by mohli získat ve 3. ročníku výuční list.

Podíl žáků vstupujících do **gymnaziálního vzdělávání** (či do jeho vyššího stupně) se po pozvolném nárůstu do roku 2012/13 v posledních letech stabilizoval **na hodnotě 22,50 %.**

I když dochází k pozvolnému poklesu podílu žáků nově přijatých do učebních oborů, je **významné, že se nezastavil nárůst v technických oborech,** kde oproti minulému šk. r. došlo k nárůstu ve skupině oborů Elektrotechnika a Strojírenství (o 0,2 a o 0,15 p.b.), nejvyšší nárůst však zaznamenaly obory osobních služeb (0,7 p.b.), největší pokles byl zaznamenán v gastronomických oborech (–1,1 p.b.) (podrobněji viz kapitola 4.). V **maturitních oborech s odborným výcvikem** (L0) došlo k nejvýraznějšímu **nárůstu** ve skupině Strojírenství (3,0 p.b.), poměrně malé navýšení vykazuje i skupina Technická chemie (0,3 p.b.). V **klasických maturitních oborech** (M) nejvyšší meziroční **nárůst** vykazují skupiny Právní a veřejnosprávní činnost (0,5 p.b.) a Zdravotnictví (0,4 p.b.), další, již menší skupina Strojírenství (0,2 p.b.). Ve všech kategoriích vzdělání je nejvýraznější pokles u oborů skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus.

Názorný pohled na vývoj počtů a podílů žáků vstupujících - či přesněji nově přijatých do jednotlivých kategorií vzdělávání v denní formě - poskytují obrázky 3a a 3b. **Obrázek 3a** znázorňuje vývoj **počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání** (jsou zde zahrnuti žáci 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v absolutních počtech). Protože počet žáků se v těchto letech výrazně mění vlivem poklesu populace, je na **obrázku 3b** uveden vývoj **podílů žáků** v uvedených kategoriích vzdělávání. Jsou zde tak zřejmé proporce počtu žáků procházejících uvedenými druhy vzdělávání. Tabulka s konkrétními údaji o počtech žáků a jejich podílech je uvedena dále.

Do počtu žáků **jsou zahrnuti i žáci se zdravotním postižením,** a to jak žáci škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (tzv. speciálních škol), tak i žáci se zdravotním postižením integrovaní skupinově nebo individuálně**. Podíl žáků se zdravotním postižením** je 4,3 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po základní škole (tj. v roce 2016/17 je to 4324 žáků); z nich 2 831 vstupuje do různých oborů kategorie E a H, umožňujících dosáhnout výučního listu (hlavně do oborů gastronomických, stavebních, zemědělských a potravinářských), 966 pak do přípravy v praktické škole a 476 do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Ve všech údajích a propočtech jsou **zahrnuti i žáci a studenti přijímaní ke studiu v neveřejných školách (soukromých a církevních).** Jejich počet v denní formě v oborech pro žáky po základním vzdělání **je 13 723, což představuje 13,8 % přijímaných**. V oborech odborného vzdělávání je 10 986 nově přijatých, z toho v oborech poskytujících výuční list to je 3 121 žáků, v maturitních oborech zahrnujících odborný výcvik 810 žáků a ve studijních oborech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez OV) se jedná o 6 711 nových žáků.

Není uveden přehled o **jiných formách vzdělávání** (studiu při zaměstnání), počet žáků v něm je poměrně stabilní, ve školním roce 2016/17 činí počet nově přijatých 1961, což představuje 2,0 % počtu žáků denního vzdělávání, v oborech poskytujících výuční list (H) činí 1,4 %, v maturitních oborech odborného vzdělávání (M) 3,6 %, v maturitních oborech s odborným výcvikem (L0) 0,3 % počtu žáků denního vzdělávání. Podíl gymnazistů studujících v jiné než denní formě činí 0,3 %.

Obr. 3a: Vývoj počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením – denní forma

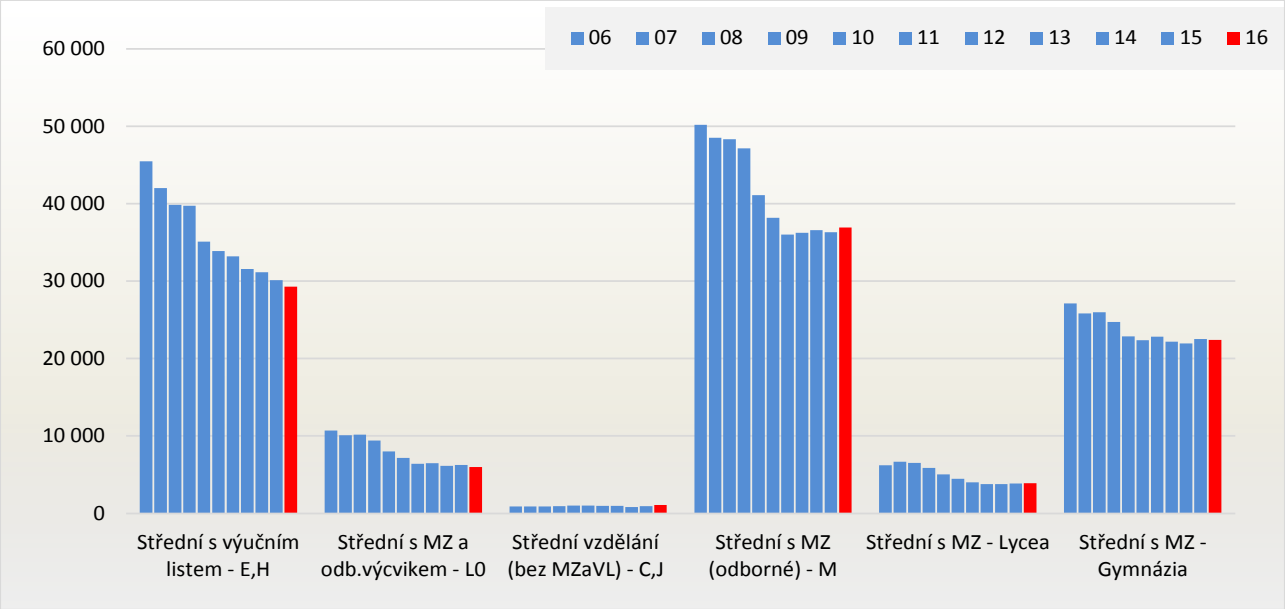

Obr. 3b: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením

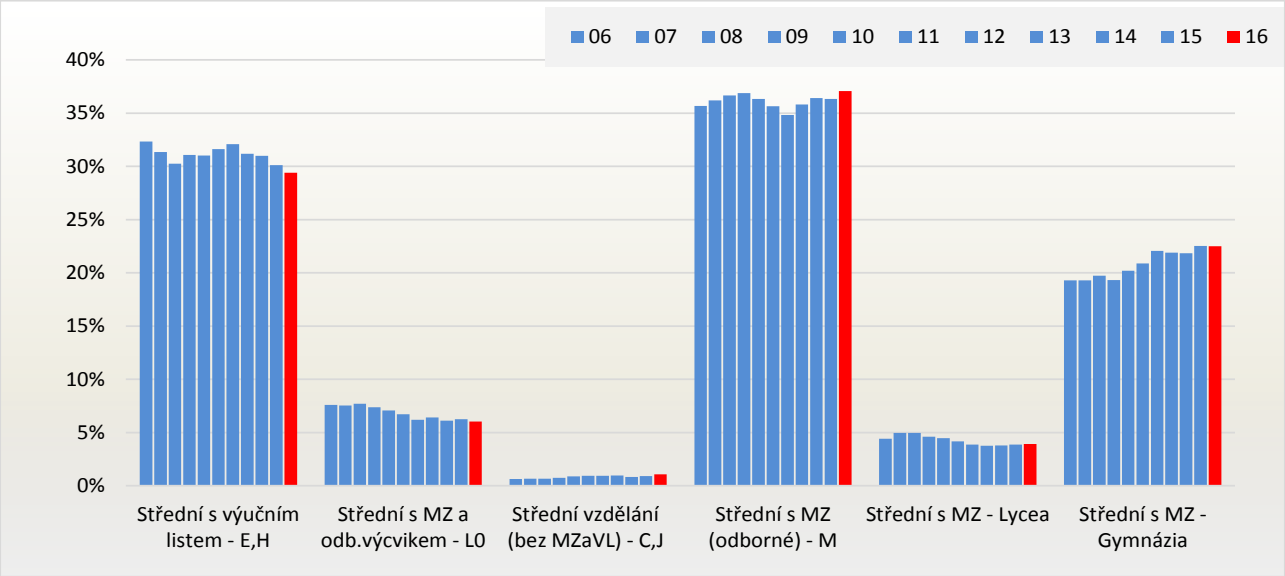

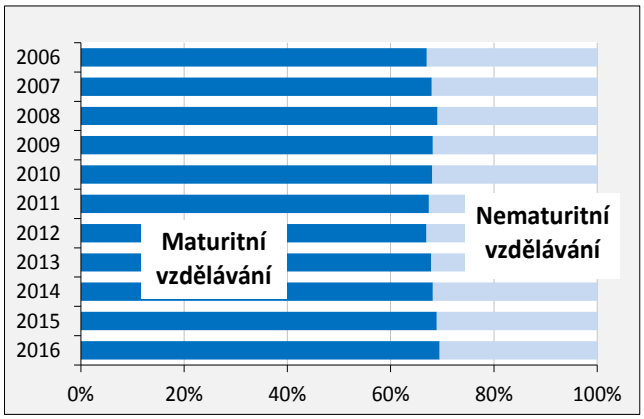

Obr. 4: Vývoj podílů žáků v maturitním a nematuritním vzdělávání v denní formě

Z obrázku je zřejmé, že od roku 2006, kdy podíl maturantů dosahoval 67,1 %, narostl jejich podíl o 2,5 p.b. Po maximu, které v roce 2008 dosáhlo až 69,07 %, došlo ke snížení až o 2 p.b. Od roku 2013 však opět podíl žáků v oborech s maturitou roste a v tomto školním roce 2016/17 jejich podíl přesáhl původní maximum o 0,4 p.b. a vzrostl na hodnotu 69,52 %.

Tab. 1: Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením

Denní forma

	Gymná-	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho
30.9.	zium	s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		s matur.
2005	26 187	48 216	5 288	1 243	54 747	46 504	9 367	55 871	136 805	89 058
2006	27 112	50 171	6 217	905	57 293	45 472	10 687	56 159	140 564	94 187
2007	25 845	48 496	6 662	881	56 039	42 010	10 096	52 106	133 990	91 099
2008	25 994	48 308	6 527	883	55 718	39 858	10 155	50 013	131 725	90 984
2009	24 707	47 131	5 883	943	53 957	39 729	9 413	49 142	127 806	87 134
2010	22 859	41 097	5 059	1 010	47 166	35 090	8 002	43 092	113 117	77 017
2011	22 361	38 187	4 464	1 007	43 658	33 876	7 186	41 062	107 081	72 198
2012	22 811	36 024	3 998	978	41 000	33 202	6 406	39 608	103 419	69 239
2013	22 175	36 256	3 804	971	41 031	31 566	6 486	38 052	101 258	68 721
2014	21 960	36 598	3 795	826	41 219	31 154	6 145	37 299	100 478	68 498
2015	22 524	36 327	3 855	922	41 104	30 118	6 248	36 366	99 994	68 954
2016	22 410	36 923	3 908	1 078	41 909	29 286	6 005	35 291	99 610	69 246
rozdíl16-15	*-114*	*596*	*53*	*156*	*805*	*-832*	*-243*	*-1 075*	*-384*	*292*
%	*-0,5%*	*1,6%*	*1,4%*	*16,9%*	*2,0%*	*-2,8%*	*-3,9%*	*-3,0%*	*-0,4%*	*0,4%*

Vše v %	Gymná-	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho
30.9.	zium	s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem	%	s matur.
2005	19,14	35,24	3,87	0,91	40,02	33,99	6,85	40,84	100	65,10
2006	19,29	35,69	4,42	0,64	40,76	32,35	7,60	39,95	100	67,01
2007	19,29	36,19	4,97	0,66	41,82	31,35	7,53	38,89	100	67,99
2008	19,73	36,67	4,96	0,67	42,30	30,26	7,71	37,97	100	69,07
2009	19,33	36,88	4,60	0,74	42,22	31,09	7,37	38,45	100	68,18
2010	20,21	36,33	4,47	0,89	41,70	31,02	7,07	38,10	100	68,09
2011	20,88	35,66	4,17	0,94	40,77	31,64	6,71	38,35	100	67,42
2012	22,06	34,83	3,87	0,95	39,64	32,10	6,19	38,30	100	66,95
2013	21,90	35,81	3,76	0,96	40,52	31,17	6,41	37,58	100	67,87
2014	21,86	36,42	3,78	0,82	41,02	31,01	6,12	37,12	100	68,17
2015	22,53	36,33	3,86	0,92	41,11	30,12	6,25	36,37	100	68,96
2016	22,50	37,07	3,92	1,08	42,07	29,40	6,03	35,43	100	69,52
rozdíl16-15	*-0,03*	*0,74*	*0,07*	*0,16*	*0,97*	*-0,72*	*-0,22*	*- 0,94*	*-*	*0,56*

Pozn.: V počtu žáků gymnázií jsou zahrnuti žáci přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a žáci studující ve víceletých gymnáziích v ročnících odpovídajících 1. ročníku čtyřletého gymnázia.

Tab. 2: Vývoj počtu žáků nově přijatých do zkráceného studia

	Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem		středního vzdělání s maturitou	
30.9.	denní	jiné	denní	jiné
2006	16	101	27	244
2007	83	55	41	118
2008	57	57	9	243
2009	177	44	22	171
2010	344	63	21	353
2011	428	120	65	480
2012	616	130	101	765
2013	867	191	275	872
2014	1 083	317	273	1 305
2015	1 055	365	188	1 244
2016	914	536	162	1 329

Počet dospělých vstupujících do zkráceného studia roste, jejich počty již nejsou zanedbatelné. V učebních oborech je v denním studiu zájem zejména o obory skupin, Elektrotechnika, telekomunikační a VT (294), Stavebnictví (142) a Strojírenství (141), v maturitních oborech pak o skupiny Ekonomika a administrativa (53) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (51). Ve studiu při zaměstnání je v učebních oborech výrazný zájem o obory skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a VT (434), v maturitních oborech pak opět o skupinu Pedagogika, učitelství a sociální péče (1095) a Zdravotnictví (97).

Toto rozložení zájmu avizuje, které profese na trhu práce poskytují zaměstnání a jaké tedy kvalifikace absolventi jiných oborů potřebují získat pro své dobré uplatnění.

K výraznějšímu vývoji dochází ve struktuře žáků, kteří se připravují v oborech navazujících na dříve uvedené kategorie středního vzdělávání, tj. v **nástavbovém a vyšším odborném vzdělávání**. Protože tyto kategorie vzdělávání nejsou ve vzájemné přímé vazbě, je na dalším obrázku (obr. 5) vyjádřen vývoj **pouze v počtech žáků a studentů** nově přijatých do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného studia. Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 3.

Obr. 5: Vývoj počtu žáků a studentů vstupujících do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného vzdělávání

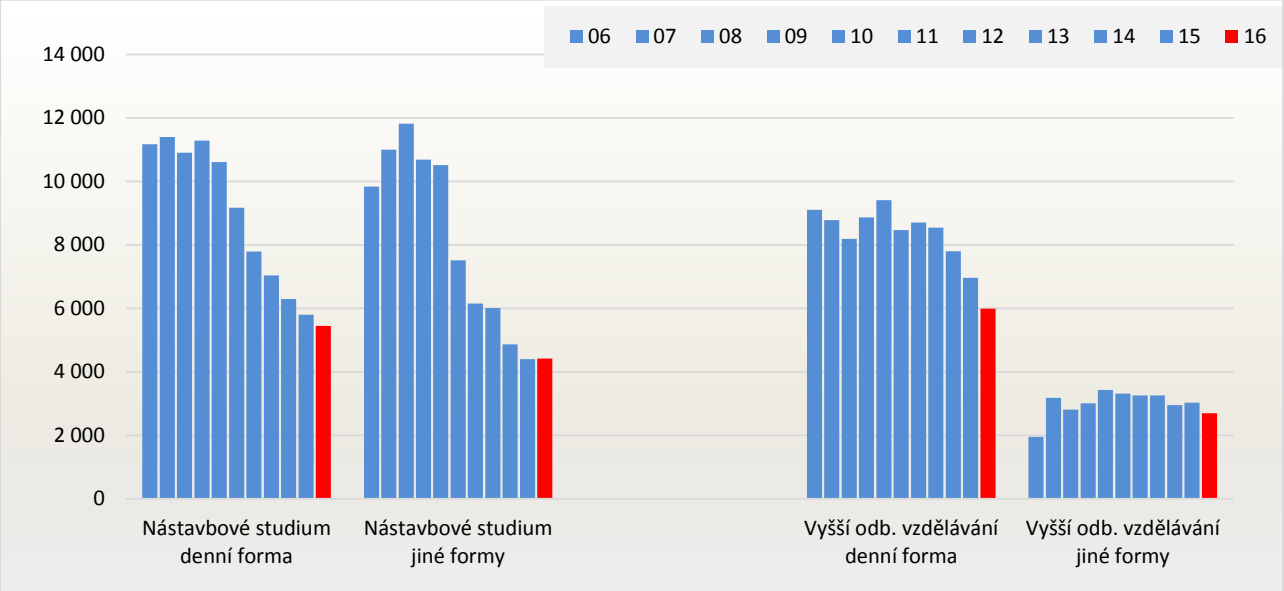

Nejvíce žáků bylo přijato do **nástavbového studia** v denní formě ve školním roce 2003/04, a to téměř 12 tisíc žáků. Od uvedeného roku se počet přijímaných do denního studia nástaveb s mírným kolísáním postupně snižuje, od roku 2011/12 je zřejmý výrazný pokles, to je důsledek zavedení nové maturitní zkoušky a velké neúspěšnosti absolventů nástaveb u ní. V roce 2016/17 bylo nově přijato asi 5,4 tisíc žáků v denním studiu, což představuje oproti maximu v roce 2003/04 více než poloviční snížení. Téměř 75 % přijatých toto studium nedokončí, ať již proto, že studium přeruší, nebo že neuspěje u maturitní zkoušky, kde je míra jejich neúspěšnosti velmi vysoká.

Do **nástavbového studia** je **v jiných formách studia** přijímán velký počet žáků, srovnatelný s počty přijímaných k dennímu studiu. Jde převážně o dálkovou formu studia. Počet přihlášených i zde výrazně klesá, počet těch, kteří studium neukončí, rovněž dosahuje asi 75 % přijatých.

Tab. 3: Vývoj počtu žáků nově přijatých do nástavbového a vyššího vzdělávání

	Nástavbové studium pro absolventy 3l. UO		Vyšší studium (bez konzervatoří)	
30.9.	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2006	11 174	9 836	9 103	1 949
2007	11 406	11 005	8 786	3 182
2008	10 908	11 821	8 191	2 805
2009	11 287	10 686	8 864	3 006
2010	10 609	10 519	9 414	3 424
2011	9 174	7 514	8 464	3 316
2012	7 791	6 148	8 706	3 260
2013	7 036	6 006	8 548	3 257
2014	6 296	4 861	7 803	2 954
2015	5 802	4 395	6 960	3 025
2016	5 444	4 418	5 990	2 694

Nástavbové studium umožňuje získání vyšší vzdělanostní úrovně těm vyučeným absolventům, kteří se po vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má značný význam, protože vzdělání v učebních oborech pak není uzavřenou vzdělávací cestou. Ke studiu v terciárním vzdělávání je jich následně přijímáno asi 35 %, značná je však jejich studijní neúspěšnost (60 %). Uvedená možnost je však důležitá jak při získávání zájemců o vzdělávání v těchto oborech, tak i z hlediska zájmu společnosti o co nejvyšší vzdělanost obyvatel. I když poměrně značný podíl přihlášených studium nedokončí (jak nástavbové, tak terciární), je evidentní, že absolvování i části vzdělávání zvyšuje jejich vzdělanost.

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k němuž dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do

kterého vstupuje asi 60 % přijatých do nástavbových oborů. Tento vysoký podíl je však dán i tím, že v mnoha školách není v jednotlivých učebních oborech dostatek vyučených absolventů, aby bylo možné sestavit třídu v profesně navazujícím nástavbovém oboru.

Vyšší odborné vzdělávání vykazovalo výrazný rozvoj po roce 1995, kdy nahradilo oblíbené pomaturitní studium. Od roku 2007 do roku 2013 jsou počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní, po tomto roce dochází každoročně k výraznému poklesu. To způsobuje jednak vliv populačního vývoje a státní maturity, tedy klesající počet absolventů maturitních oborů, jednak i snadnější dostupnost bakalářského studia. V roce 2016/17 bylo přijato v denní formě 5 990 studujících a v jiných formách 2 694 studujících, převážná část do skupin oborů 53 Zdravotnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče. Je zřejmé, že příprava ve vyšším odborném studiu je stále oblíbená.

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci[1]

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělávání s výučním listem – SVsVL (kateg. E+H) – umožňuje dosáhnout ***středního vzdělání s výučním listem:*** *zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a výjimečně do 2letých vzdělávacích programů (asi 2 % žáků, pouze v kategorii E) a po absolvování získají výuční list. Obory kategorie E jsou koncipovány jako obory s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání; absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací. Podíl jejich žáků je 14,5 % z nově přijatých do oborů (E+H).*

Střední vzdělání (bez výučního listu, maturitní zkoušky)

Střední vzdělávání *– bez MZaVL (kateg. C, J) – umožňuje dosáhnout* ***středního vzdělání:*** *zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do dvouletých vzdělávacích programů (u oborů kategorie C - praktická škola i do jednoletých), poskytujících střední vzdělání; po absolvování získají vysvědčení o závěrečné zkoušce. Jejich podíl dosahuje 1 % přijatých do středního vzdělávání.*

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ (odborné) *– SVsMZ (kateg. M) – umožňuje dosáhnout* ***středního vzdělání s maturitní zkouškou:*** *zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně programů realizovaných na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením, po absolvování získají maturitní vysvědčení.*

Střední vzdělávání s MZ – Lycea *– umožňuje dosáhnout* ***středního vzdělání s maturitní zkouškou****: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů lyceí. V první kapitole v údajích o podílech žáků (obr. 3, tab. 3) je jejich podíl uveden samostatně, v dalších kapitolách jsou zahrnuta mezi obory poskytující střední vzdělání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M). Prvotním cílem oborů lyceí je připravit žáky pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách v souladu s odbornou profilací oborů lyceí (např. technickou, ekonomickou).*

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem *– SVsMZ (kateg. L0) – umožňuje dosáhnout* ***středního vzdělání s maturitní zkouškou:*** *zahrnuje žáky nově přijaté do vzdělávacích programů, jejichž součástí je i odborný výcvik, jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají. Po absolvování získají maturitní vysvědčení. Absolventi jsou tedy připraveni pro náročné dělnické práce nebo nižší řídící funkce.*

Střední vzdělávání s MZ – Gymnázia *– SVsMZ (kateg. K – Gymn.) – umožňuje dosáhnout* ***středního vzdělání s maturitní zkouškou:*** *jsou zde zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek, včetně žáků se zdravotním postižením. Pro možnost srovnání podílů žáků procházejících středním vzděláváním nejsou započítáváni ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale* ***údaje se vztahují na věkovou hladinu odpovídající 1. ročníkům*** *čtyřletého vzdělávání. Jsou zde tedy zahrnuti všichni nově přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a ve víceletých gymnáziích studující v ročnících věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletých.*

Střední vzdělávání s MZ – Nástavbové studium – *kategorie L5 – umožňuje ve dvouletém denním studiu nebo tříletém studiu v jiných formách dosáhnout* ***středního vzdělání s maturitní zkouškou*** *těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v tříletých oborech. Absolventi získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.*

Vyšší odborné vzdělání

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N: *zahrnuje žáky přijaté do vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání v délce 3 a 3,5 roků. Vzdělávání se ukončuje absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy.*

---

[1] Údaje o délce vzdělávání se vztahují k denní formě studia žáků bez zdravotního postižení, vzdělávací programy realizované na školách pro žáky se zdravotním postižením a dále programy v jiných formách studia bývají o rok delší. V tabulkách je používáno zjednodušené označení: Gymnázia, Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ) – s maturitou, Lycea, bez maturity a celkem, Obory vzdělání kategorie H+E a L0 – s výučním listem, s maturitou a celkem.

3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů

Údaje o vývoji struktury nově přijímaných žáků a studentů ve středním a vyšším vzdělávání v pohledu krajského členění ukazují rozdíly ve vývoji v jednotlivých krajích způsobené rozdílnými přístupy v respektování potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání.

Vzhledem k velkému rozsahu údajů zde uvádíme pouze základní data o počtech a podílech žáků vstupujících do prvních ročníků, tj. podobně jako v kap. 2. Podrobnější údaje o struktuře přijímaných žáků i absolventů v krajích podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání lze získat na www.nuv.cz, v sekci TÉMATA v podčlenění VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE.

V **tabulce 5** jsou uvedeny **počty žáků,** v **tabulce 6 podíly počtů žáků** vstupujících do 1. ročníků v jednotlivých kategoriích a krajích, vždy pro roky 2012/13 až 2016/17. Aby byl vývoj v krajích ještě zřetelnější, je v **tabulce 7** spočítán **meziroční nárůst či pokles** v jednotlivých krajích a kategoriích vzdělávání, vč. zvýraznění maxim a hodnot porovnání s ČR.

V grafech k vývoji vzdělanostní struktury jsou pro jednotlivé kraje znázorněny proporce žáků nově přijatých do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a střední vzdělání s výučním listem, v grafech není znázorněn vývoj podílů žáků v oborech poskytujících střední vzdělání (C a J – necelé 1 % z celku). Pro názornost se v každém grafu opakují sloupce, které představují průměr ČR, a rovněž je zachováno stejné měřítko všech grafů. Zřejmý a logický je značně **odlišný stav v Praze, kterou proto do dalších komentářů uvádějících porovnávání nezahrnujeme**.

Do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** byl přijat největší podíl žáků v Ústeckém (36,4 %) a v Libereckém (35,1 %) kraji, nejmenší potom v kraji Zlínském (25,3 % – zde je to ale kompenzováno vysokým podílem přijatých do oborů s vyučením a maturitou). V tomto šk. r. se v ČR podíl žáků v oborech poskytujících výuční list snížil o 0,7 p.b., nárůst byl zaznamenán pouze v kraji Vysočina (1,5 p.b.), největší pokles pak je v krajích Libereckém (2,6 p.b.) a (Karlovarském (1,9 p.b.).

Do **oborů kategorie L0** (vyučení s maturitou) byl přijat největší podíl žáků ve Zlínském (9,1 %) a v Jihomoravském kraji (7,4 %), nejmenší podíl v kraji Ústeckém (4,0 %). Trvale výrazně vyšší podíl byl a přetrvává v moravských krajích a v kraji Plzeňském. Vyšší nárůst vykazují kraje Jihomoravský (0,8 p.b.) a Královéhradecký (0,7 p.b.). K výrazným poklesů došlo v krajích Středočeském a Jihočeském (shodně 1 p.b.), celkový pokles v ČR představuje 0,2 p.b.

Podíl nově přijatých do 4letých **gymnázií** a pokračujících ve víceletých gymnáziích v tomto roce mírně vzrostl na 22,5 %. Největší podíl je v Zlínském (25,2 %) a Jihomoravském kraji (25,0 %), nejmenší v krajích Libereckém (17,0 %) a Ústeckém (17,5 %). Největší úbytek vykazuje Karlovarský kraj (1,4 p.b.), nejvyšší nárůst pak kraj Zlínský (1,4 p.b.).

V **maturitních oborech kategorie M** byl zaznamenán nejvyšší podíl nově přijatých žáků v krajích Královéhradeckém (43,5 %) a Libereckém (42,5 %), nejmenší v kraji Vysočina (36,8 %). Podíl nově přijatých vykazuje nejvýraznější pokles v kraji Vysočina (0,6 p.b.), nejvyšší nárůst pak v Libereckém kraji (4,1 p.b.).

Do maturitních oborů jako celku je přijímán nejvyšší podíl žáků ve Zlínském (74,3 %) a Jihomoravském kraji (70,9 %), nejnižší v Ústeckém kraji (62,3 %). V tomto komentáři ovšem neporovnáváme s Prahou, kde je podíl přijatých do maturitních oborů nejvyšší (81,5 %).

V průběhu **posledních pěti let** vykazuje nejvýraznější pokles (6,2 p.b.) Karlovarský kraj, a to v podílu přijatých do maturitních oborů s odborným výcvikem. Tento kraj vykazuje i vysoký pětiletý nárůst přijatých do učebních oborů (7,4 p.b.) i do gymnázií (5,3 p.b.). Další vysoký nárůst v posledních pěti letech vykazuje kraj Vysočina, a to do oborů gymnaziálních (1,9 p.b.), výrazný pokles (4,9 p.b.) Zlínský kraj, a to v podílu přijatých do maturitních oborů s odborným výcvikem.

Ještě připomínáme, že v našich tabulkách a grafech sledujeme vývoj počtů a podílů žáků gymnázií věkově odpovídajících 1. ročníku 4letých gymnázií. Proto není možné srovnávat zde uvedené údaje s jinde běžně uváděnými údaji, kde se sčítají žáci přijatí do prvních ročníků.

Tab. 4: Počty žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 12/13 až 16/17

Kraj	Šk.r.	Gymná-	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a L0			Celkem	z toho
		zium	s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem		s matur.
Hl.m.Praha	12/13	4032	5819	138	5957	2545	780	3325	13314	10631
	13/14	3848	5887	139	6026	2413	793	3206	13080	10528
	14/15	3816	6114	128	6242	2421	755	3176	13234	10685
	15/16	3993	6411	126	6537	2479	793	3272	13802	11197
	16/17	4014	6760	109	6869	2518	800	3318	14201	11574
Středočeský kraj	12/13	2122	3530	89	3619	3393	462	3855	9596	6114
	13/14	2049	3530	100	3630	3163	454	3617	9296	6033
	14/15	1976	3627	95	3722	3157	408	3565	9263	6011
	15/16	2026	3306	109	3415	3051	437	3488	8929	5769
	16/17	2173	3463	83	3546	3020	403	3423	9142	6039
Jihočeský kraj	12/13	1438	2667	41	2708	2166	381	2547	6693	4486
	13/14	1333	2651	38	2689	2059	416	2475	6497	4400
	14/15	1277	2576	49	2625	2050	404	2454	6356	4257
	15/16	1333	2577	37	2614	1986	423	2409	6356	4333
	16/17	1347	2644	41	2685	1936	360	2296	6328	4351
Plzeňský kraj	12/13	1011	2060	37	2097	1744	337	2081	5189	3408
	13/14	939	2070	22	2092	1709	354	2063	5094	3363
	14/15	968	2211	16	2227	1714	382	2096	5291	3561
	15/16	985	2106	9	2115	1635	355	1990	5090	3446
	16/17	1007	2210	37	2247	1711	358	2069	5323	3575
Karlovarský kraj	12/13	527	960	15	975	1159	150	1309	2811	1637
	13/14	533	990	11	1001	1155	159	1314	2848	1682
	14/15	520	941	5	946	1099	126	1225	2691	1587
	15/16	547	1029	8	1037	1005	130	1135	2719	1706
	16/17	513	1079	72	1151	958	114	1072	2736	1706
Ústecký kraj	12/13	1440	3557	116	3673	3290	433	3723	8836	5430
	13/14	1454	3440	107	3547	3079	443	3522	8523	5337
	14/15	1469	3430	93	3523	3140	339	3479	8471	5238
	15/16	1491	3363	106	3469	3131	351	3482	8442	5205
	16/17	1465	3405	107	3512	3045	335	3380	8357	5205
Liberecký kraj	12/13	680	1653	36	1689	1602	205	1807	4176	2538
	13/14	719	1614	38	1652	1496	153	1649	4020	2486
	14/15	695	1644	31	1675	1449	206	1655	4025	2545
	15/16	722	1554	36	1590	1520	209	1729	4041	2485
	16/17	663	1655	31	1686	1365	179	1544	3893	2497
Královéhradecký k.	12/13	1203	2423	85	2508	1975	308	2283	5994	3934
	13/14	1175	2531	59	2590	1811	268	2079	5844	3974
	14/15	1217	2526	68	2594	1798	300	2098	5909	4043
	15/16	1193	2480	56	2536	1689	266	1955	5684	3939
	16/17	1198	2457	81	2538	1605	302	1907	5643	3957
Pardubický kraj	12/13	1014	1934	32	1966	1813	280	2093	5073	3228
	13/14	1105	1942	36	1978	1705	367	2072	5155	3414
	14/15	1020	2011	23	2034	1773	334	2107	5161	3365
	15/16	1085	2115	42	2157	1683	345	2028	5270	3545
	16/17	1046	2080	55	2135	1610	314	1924	5105	3440
Kraj Vysočina	12/13	1085	1994	43	2037	1694	338	2032	5154	3417
	13/14	1073	1982	63	2045	1614	322	1936	5054	3377
	14/15	1069	1888	50	1938	1516	350	1866	4873	3307
	15/16	1113	1804	54	1858	1504	341	1845	4816	3258
	16/17	1067	1713	49	1762	1523	301	1824	4653	3081
Jihomoravský kraj	12/13	2657	4210	127	4337	3565	725	4290	11284	7592
	13/14	2662	4166	116	4282	3337	814	4151	11095	7642
	14/15	2685	4179	75	4254	3300	686	3986	10925	7550
	15/16	2749	4148	110	4258	3120	710	3830	10837	7607
	16/17	2650	4087	133	4220	2946	779	3725	10595	7516
Olomoucký kraj	12/13	1536	2372	74	2446	2221	484	2705	6687	4392
	13/14	1383	2385	79	2464	2213	520	2733	6580	4288
	14/15	1358	2421	64	2485	2121	529	2650	6493	4308
	15/16	1430	2245	57	2302	2028	491	2519	6251	4166
	16/17	1401	2369	150	2519	1980	456	2436	6356	4226
Zlínský kraj	12/13	1344	2170	41	2211	1776	554	2330	5885	4068
	13/14	1390	2176	30	2206	1644	545	2189	5785	4111
	14/15	1370	2251	24	2275	1645	549	2194	5839	4170
	15/16	1409	2324	33	2357	1568	592	2160	5926	4325
	16/17	1470	2335	24	2359	1475	528	2003	5832	4333
Moravskoslezský k.	12/13	2722	4673	104	4777	4259	969	5228	12727	8364
	13/14	2512	4696	133	4829	4168	878	5046	12387	8086
	14/15	2520	4574	105	4679	3971	777	4748	11947	7871
	15/16	2448	4720	139	4859	3719	805	4524	11831	7973
	16/17	2396	4574	106	4680	3594	776	4370	11446	7746
Česká republika	12/13	22811	40022	978	41000	33202	6406	39608	103419	69239
	13/14	22175	40060	971	41031	31566	6486	38052	101258	68721
	14/15	21960	40393	826	41219	31154	6145	37299	100478	68498
	15/16	22524	40182	922	41104	30118	6248	36366	99994	68954
	16/17	22410	40831	1078	41909	29286	6005	35291	99610	69246

Tab. 5: Podíly žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 12/13 až 16/17

Kraj	Šk.r.	Gymná-	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a L0			Celkem	z toho
		zium	s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem		s matur.
Hl.m.Praha	12/13	30,3%	43,7%	1,0%	44,7%	19,1%	5,9%	25,0%	100%	79,8%
	13/14	29,4%	45,0%	1,1%	46,1%	18,4%	6,1%	24,5%	100%	80,5%
	14/15	28,8%	46,2%	1,0%	47,2%	18,3%	5,7%	24,0%	100%	80,7%
	15/16	28,9%	46,4%	0,9%	47,4%	18,0%	5,7%	23,7%	100%	81,1%
	16/17	28,3%	47,6%	0,8%	48,4%	17,7%	5,6%	23,4%	100%	81,5%
Středočeský kraj	12/13	22,1%	36,8%	0,9%	37,7%	35,4%	4,8%	40,2%	100%	63,7%
	13/14	22,0%	38,0%	1,1%	39,0%	34,0%	4,9%	38,9%	100%	64,9%
	14/15	21,3%	39,2%	1,0%	40,2%	34,1%	4,4%	38,5%	100%	64,9%
	15/16	22,7%	37,0%	1,2%	38,2%	34,2%	4,9%	39,1%	100%	64,6%
	16/17	23,8%	37,9%	0,9%	38,8%	33,0%	4,4%	37,4%	100%	66,1%
Jihočeský kraj	12/13	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	13/14	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
	14/15	20,1%	40,5%	0,8%	41,3%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,0%
	15/16	21,0%	40,5%	0,6%	41,1%	31,2%	6,7%	37,9%	100%	68,2%
	16/17	21,3%	41,8%	0,6%	42,4%	30,6%	5,7%	36,3%	100%	68,8%
Plzeňský kraj	12/13	19,5%	39,7%	0,7%	40,4%	33,6%	6,5%	40,1%	100%	65,7%
	13/14	18,4%	40,6%	0,4%	41,1%	33,5%	6,9%	40,5%	100%	66,0%
	14/15	18,3%	41,8%	0,3%	42,1%	32,4%	7,2%	39,6%	100%	67,3%
	15/16	19,4%	41,4%	0,2%	41,6%	32,1%	7,0%	39,1%	100%	67,7%
	16/17	18,9%	41,5%	0,7%	42,2%	32,1%	6,7%	38,9%	100%	67,2%
Karlovarský kraj	12/13	18,7%	34,2%	0,5%	34,7%	41,2%	5,3%	46,6%	100%	58,2%
	13/14	18,7%	34,8%	0,4%	35,1%	40,6%	5,6%	46,1%	100%	59,1%
	14/15	19,3%	35,0%	0,2%	35,2%	40,8%	4,7%	45,5%	100%	59,0%
	15/16	20,1%	37,8%	0,3%	38,1%	37,0%	4,8%	41,7%	100%	62,7%
	16/17	18,8%	39,4%	2,6%	42,1%	35,0%	4,2%	39,2%	100%	62,4%
Ústecký kraj	12/13	16,3%	40,3%	1,3%	41,6%	37,2%	4,9%	42,1%	100%	61,5%
	13/14	17,1%	40,4%	1,3%	41,6%	36,1%	5,2%	41,3%	100%	62,6%
	14/15	17,3%	40,5%	1,1%	41,6%	37,1%	4,0%	41,1%	100%	61,8%
	15/16	17,7%	39,8%	1,3%	41,1%	37,1%	4,2%	41,2%	100%	61,7%
	16/17	17,5%	40,7%	1,3%	42,0%	36,4%	4,0%	40,4%	100%	62,3%
Liberecký kraj	12/13	16,3%	39,6%	0,9%	40,4%	38,4%	4,9%	43,3%	100%	60,8%
	13/14	17,9%	40,1%	0,9%	41,1%	37,2%	3,8%	41,0%	100%	61,8%
	14/15	17,3%	40,8%	0,8%	41,6%	36,0%	5,1%	41,1%	100%	63,2%
	15/16	17,9%	38,5%	0,9%	39,3%	37,6%	5,2%	42,8%	100%	61,5%
	16/17	17,0%	42,5%	0,8%	43,3%	35,1%	4,6%	39,7%	100%	64,1%
Královéhradecký k.	12/13	20,1%	40,4%	1,4%	41,8%	32,9%	5,1%	38,1%	100%	65,6%
	13/14	20,1%	43,3%	1,0%	44,3%	31,0%	4,6%	35,6%	100%	68,0%
	14/15	20,6%	42,7%	1,2%	43,9%	30,4%	5,1%	35,5%	100%	68,4%
	15/16	21,0%	43,6%	1,0%	44,6%	29,7%	4,7%	34,4%	100%	69,3%
	16/17	21,2%	43,5%	1,4%	45,0%	28,4%	5,4%	33,8%	100%	70,1%
Pardubický kraj	12/13	20,0%	38,1%	0,6%	38,8%	35,7%	5,5%	41,3%	100%	63,6%
	13/14	21,4%	37,7%	0,7%	38,4%	33,1%	7,1%	40,2%	100%	66,2%
	14/15	19,8%	39,0%	0,4%	39,4%	34,4%	6,5%	40,8%	100%	65,2%
	15/16	20,6%	40,1%	0,8%	40,9%	31,9%	6,5%	38,5%	100%	67,3%
	16/17	20,5%	40,7%	1,1%	41,8%	31,5%	6,2%	37,7%	100%	67,4%
Kraj Vysočina	12/13	21,1%	38,7%	0,8%	39,5%	32,9%	6,6%	39,4%	100%	66,3%
	13/14	21,2%	39,2%	1,2%	40,5%	31,9%	6,4%	38,3%	100%	66,8%
	14/15	21,9%	38,7%	1,0%	39,8%	31,1%	7,2%	38,3%	100%	67,9%
	15/16	23,1%	37,5%	1,1%	38,6%	31,2%	7,1%	38,3%	100%	67,6%
	16/17	22,9%	36,8%	1,1%	37,9%	32,7%	6,5%	39,2%	100%	66,2%
Jihomoravský kraj	12/13	23,5%	37,3%	1,1%	38,4%	31,6%	6,4%	38,0%	100%	67,3%
	13/14	24,0%	37,5%	1,0%	38,6%	30,1%	7,3%	37,4%	100%	68,9%
	14/15	24,6%	38,3%	0,7%	38,9%	30,2%	6,3%	36,5%	100%	69,1%
	15/16	25,4%	38,3%	1,0%	39,3%	28,8%	6,6%	35,3%	100%	70,2%
	16/17	25,0%	38,6%	1,3%	39,8%	27,8%	7,4%	35,2%	100%	70,9%
Olomoucký kraj	12/13	23,0%	35,5%	1,1%	36,6%	33,2%	7,2%	40,5%	100%	65,7%
	13/14	21,0%	36,2%	1,2%	37,4%	33,6%	7,9%	41,5%	100%	65,2%
	14/15	20,9%	37,3%	1,0%	38,3%	32,7%	8,1%	40,8%	100%	66,3%
	15/16	22,9%	35,9%	0,9%	36,8%	32,4%	7,9%	40,3%	100%	66,6%
	16/17	22,0%	37,3%	2,4%	39,6%	31,2%	7,2%	38,3%	100%	66,5%
Zlínský kraj	12/13	22,8%	36,9%	0,7%	37,6%	30,2%	9,4%	39,6%	100%	69,1%
	13/14	24,0%	37,6%	0,5%	38,1%	28,4%	9,4%	37,8%	100%	71,1%
	14/15	23,5%	38,6%	0,4%	39,0%	28,2%	9,4%	37,6%	100%	71,4%
	15/16	23,8%	39,2%	0,6%	39,8%	26,5%	10,0%	36,4%	100%	73,0%
	16/17	25,2%	40,0%	0,4%	40,4%	25,3%	9,1%	34,3%	100%	74,3%
Moravskoslezský k.	12/13	21,4%	36,7%	0,8%	37,5%	33,5%	7,6%	41,1%	100%	65,7%
	13/14	20,3%	37,9%	1,1%	39,0%	33,6%	7,1%	40,7%	100%	65,3%
	14/15	21,1%	38,3%	0,9%	39,2%	33,2%	6,5%	39,7%	100%	65,9%
	15/16	20,7%	39,9%	1,2%	41,1%	31,4%	6,8%	38,2%	100%	67,4%
	16/17	20,9%	40,0%	0,9%	40,9%	31,4%	6,8%	38,2%	100%	67,7%
Česká republika	12/13	22,1%	38,7%	0,9%	39,6%	32,1%	6,2%	38,3%	100%	66,9%
	13/14	21,9%	39,6%	1,0%	40,5%	31,2%	6,4%	37,6%	100%	67,9%
	14/15	21,9%	40,2%	0,8%	41,0%	31,0%	6,1%	37,1%	100%	68,2%
	15/16	22,5%	40,2%	0,9%	41,1%	30,1%	6,2%	36,4%	100%	69,0%
	16/17	22,5%	41,0%	1,1%	42,1%	29,4%	6,0%	35,4%	100%	69,5%

Tab. 6: Meziroční nárůst podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 12/13 až 16/17

Kraj	Šk.r.	Gymná-zium	Obory vzděl. kat. M, J a C (S		Obory vzděl. kat. H+E a L0		z toho
			s maturit.	bez mat.	s výu.list	s matur.	s matur.
Hl.m.Praha	12/13	**1,8**	-0,6	-0,2	-0,4	-0,7	0,6
	13/14	-0,9	1,3	0,0	-0,7	0,2	0,6
	14/15	-0,6	1,2	-0,1	-0,2	-0,4	0,2
	15/16	0,1	0,3	-0,1	-0,3	0,0	0,4
	16/17	-0,7	1,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,4
Středočeský kraj	12/13	0,8	1,2	-0,5	*-2,0*	0,4	**2,4**
	13/14	-0,1	1,2	0,2	-1,4	0,1	1,2
	14/15	-0,7	1,2	-0,1	0,1	-0,5	0,0
	15/16	1,4	*-2,2*	0,2	0,1	0,5	-0,3
	16/17	1,1	0,9	-0,3	-1,2	-0,5	1,5
Jihočeský kraj	12/13	**1,7**	-0,6	0,1	-1,2	0,1	1,1
	13/14	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
	14/15	-0,4	-0,3	0,2	0,6	0,0	-0,7
	15/16	0,9	0,0	-0,2	-1,0	0,3	1,2
	16/17	0,3	1,2	0,1	-0,7	-1,0	0,6
Plzeňský kraj	12/13	1,3	*-1,6*	0,0	0,6	-0,3	-0,6
	13/14	-1,1	0,9	-0,3	-0,1	0,5	0,3
	14/15	-0,1	1,2	-0,1	-1,2	0,3	1,3
	15/16	1,1	-0,4	-0,1	-0,3	-0,2	0,4
	16/17	-0,4	0,1	0,5	0,0	-0,2	-0,5
Karlovarský kraj	12/13	**2,1**	-1,1	0,0	-0,2	-0,7	0,2
	13/14	0,0	0,6	-0,1	-0,7	0,2	0,8
	14/15	0,6	0,2	-0,2	0,3	-0,9	-0,1
	15/16	0,8	**2,9**	0,1	*-3,9*	0,1	**3,8**
	16/17	-1,4	***1,6***	***2,3***	*-1,9*	-0,6	-0,4
Ústecký kraj	12/13	1,4	-1,4	0,1	0,7	-0,8	-0,8
	13/14	0,8	0,1	-0,1	-1,1	0,3	1,2
	14/15	0,3	0,1	-0,2	0,9	-1,2	-0,8
	15/16	0,3	-0,7	0,2	0,0	0,2	-0,2
	16/17	-0,1	0,9	0,0	-0,7	-0,1	0,6
Liberecký kraj	12/13	-0,9	-0,1	0,0	0,8	0,2	-0,8
	13/14	**1,6**	0,6	0,1	-1,1	-1,1	1,1
	14/15	-0,6	0,7	-0,2	-1,2	1,3	1,4
	15/16	0,6	*-2,4*	0,1	**1,6**	0,1	*-1,7*
	16/17	-0,8	***4,1***	-0,1	*-2,6*	-0,6	***2,6***
Královéhradecký k.	12/13	0,8	*-2,9*	0,5	**1,8**	-0,2	*-2,3*
	13/14	0,0	**2,9**	-0,4	*-2,0*	-0,6	**2,4**
	14/15	0,5	-0,6	0,1	-0,6	0,5	0,4
	15/16	0,4	0,9	-0,2	-0,7	-0,4	0,9
	16/17	0,2	-0,1	0,5	-1,3	0,7	0,8
Pardubický kraj	12/13	0,9	-0,1	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	13/14	1,4	-0,5	0,1	*-2,7*	**1,6**	**2,6**
	14/15	*-1,7*	1,3	-0,3	1,3	-0,6	-1,0
	15/16	0,8	1,2	0,4	*-2,4*	0,1	**2,1**
	16/17	-0,1	0,6	0,3	-0,4	-0,4	0,1
Kraj Vysočina	12/13	0,8	-0,4	-0,2	-0,3	0,1	0,5
	13/14	0,2	0,5	0,4	-0,9	-0,2	0,5
	14/15	0,7	-0,5	-0,2	-0,8	0,8	1,0
	15/16	1,2	-1,3	0,1	0,1	-0,1	-0,2
	16/17	-0,2	-0,6	-0,1	***1,5***	-0,6	-1,4
Jihomoravský kraj	12/13	0,6	-0,6	0,2	0,7	-0,9	-0,9
	13/14	0,4	0,2	-0,1	*-1,5*	0,9	**1,6**
	14/15	0,6	0,7	-0,4	0,1	-1,1	0,2
	15/16	0,8	0,0	0,3	-1,4	0,3	1,1
	16/17	-0,4	0,3	0,2	-1,0	0,8	0,7
Olomoucký kraj	12/13	**1,5**	-0,9	0,0	0,0	-0,6	0,0
	13/14	*-2,0*	0,8	0,1	0,4	0,7	-0,5
	14/15	-0,1	1,0	-0,2	-1,0	0,2	1,2
	15/16	**2,0**	-1,4	-0,1	-0,2	-0,3	0,3
	16/17	-0,8	1,4	1,4	-1,3	-0,7	-0,2
Zlínský kraj	12/13	-0,4	-1,4	0,2	1,1	0,6	-1,3
	13/14	1,2	0,7	-0,2	*-1,8*	0,0	**1,9**
	14/15	-0,6	0,9	-0,1	-0,2	0,0	0,4
	15/16	0,3	0,7	0,1	*-1,7*	0,6	**1,6**
	16/17	1,4	0,8	-0,1	-1,2	-0,9	1,3
Moravskoslezský k.	12/13	**1,5**	*-1,8*	-0,1	1,3	-0,9	-1,2
	13/14	-1,1	1,2	0,3	0,2	-0,5	-0,4
	14/15	0,8	0,4	-0,2	-0,4	-0,6	0,6
	15/16	-0,4	**1,6**	0,3	*-1,8*	0,3	**1,5**
	16/17	0,2	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,3
Česká republika	12/13	1,2	-1,1	0,0	0,5	-0,5	-0,5
	13/14	-0,2	0,9	0,0	-0,9	0,2	0,9
	14/15	0,0	0,6	-0,1	-0,2	-0,3	0,3
	15/16	0,7	0,0	0,1	-0,9	0,1	0,8
	16/17	0,0	0,8	0,2	-0,7	-0,2	0,6

Zvýraznění změn:
tučně jsou uvedeny hodnoty nárůstu větší-rovno 1,5 p. b.

zvýrazněním pole jsou uvedeny hodnoty menší-rovno - 1,5 p.b., ***tedy výrazný pokles***

Obr. 6: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně)
Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 12/13 až 16/17

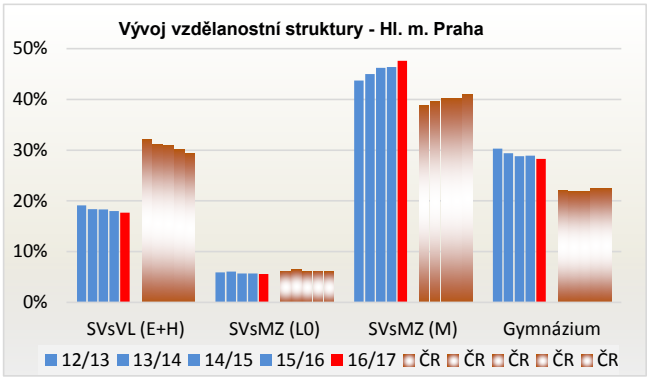

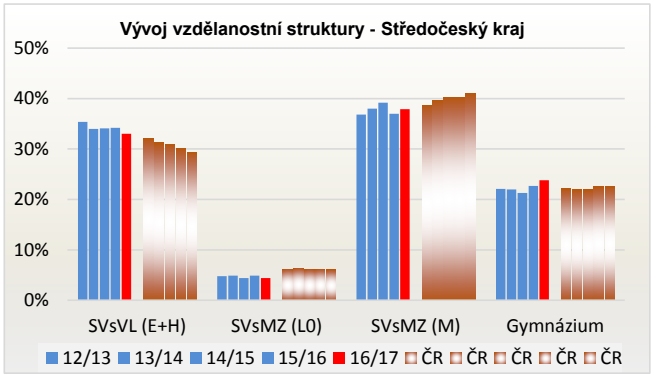

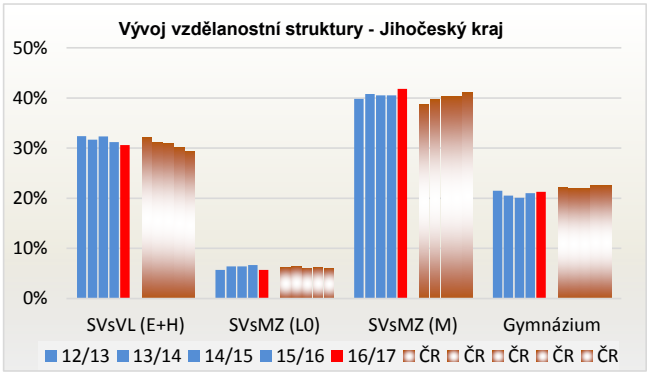

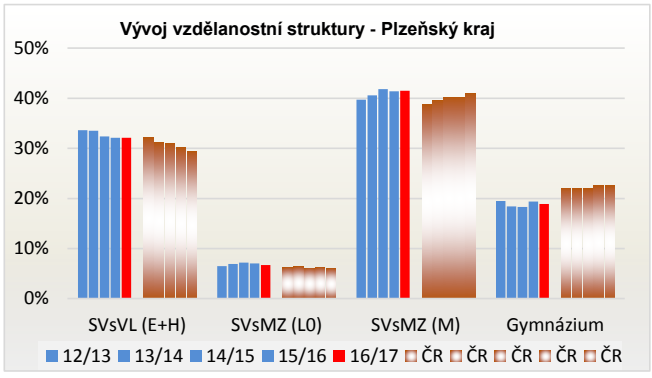

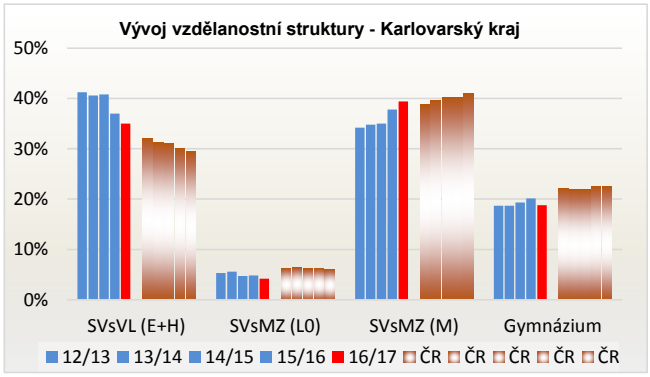

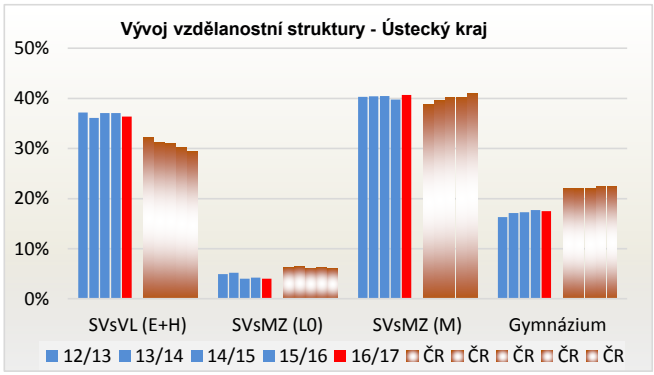

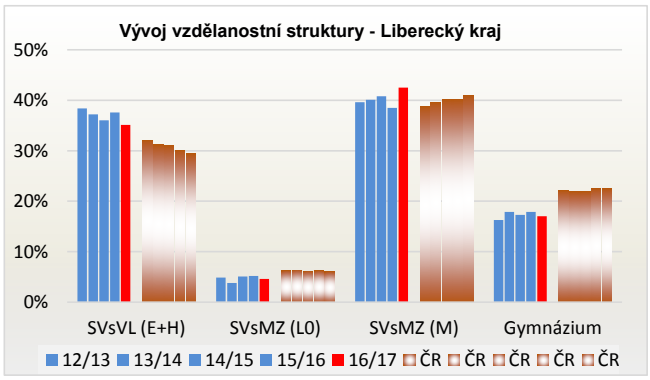

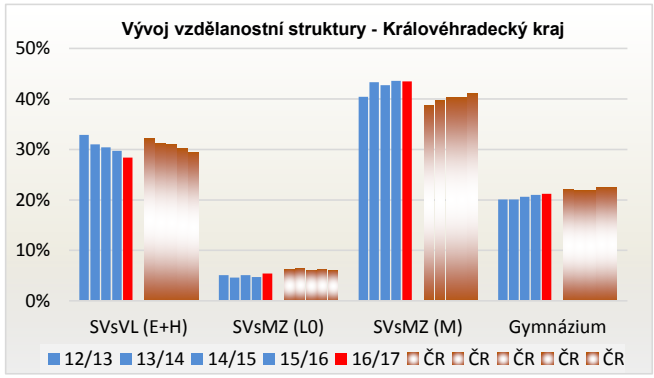

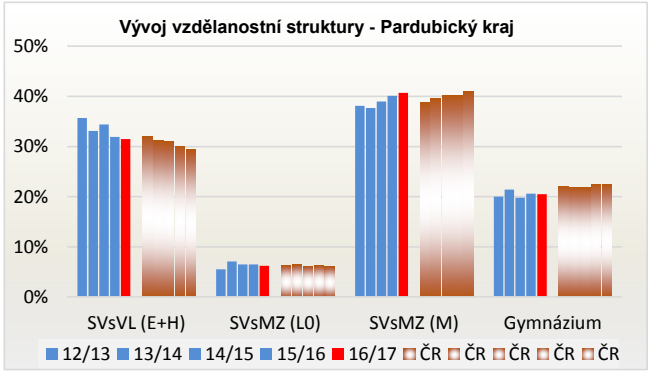

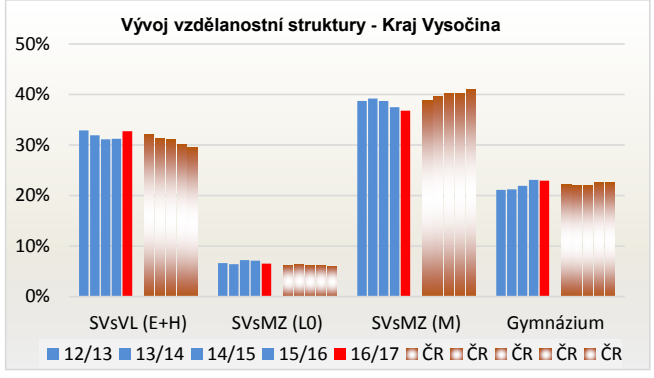

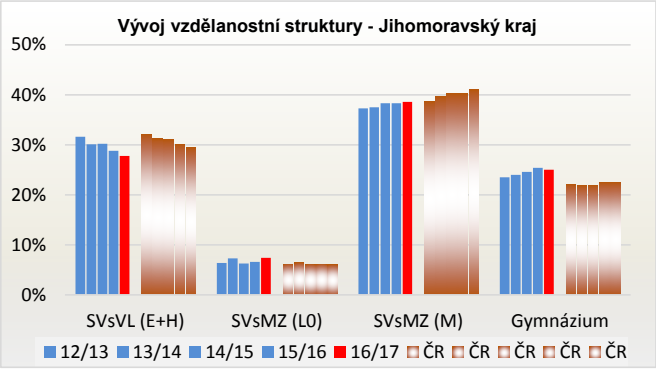

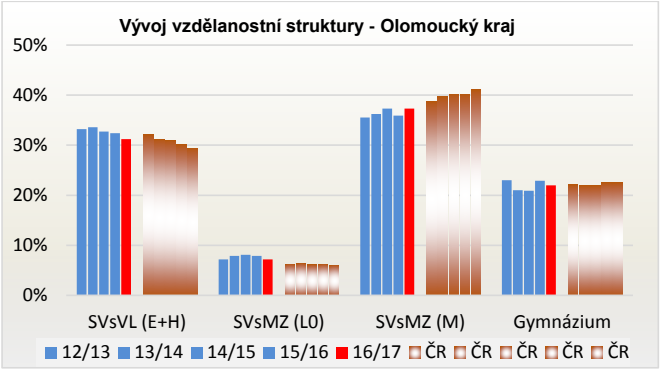

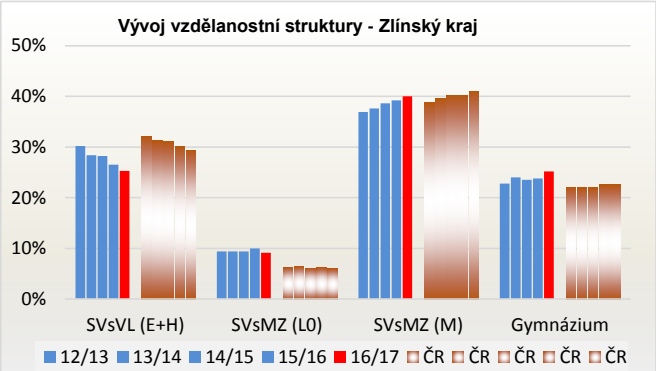

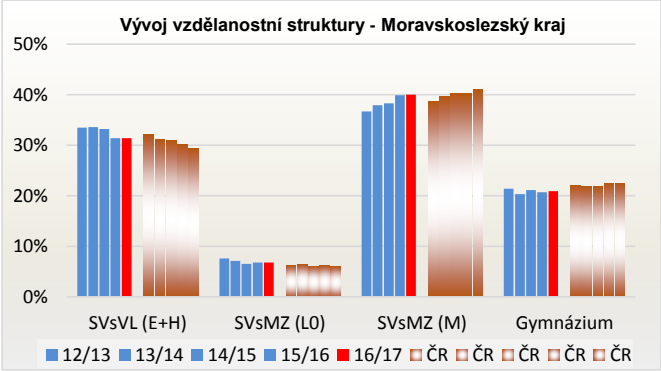

K rozvoji obecně odborného vzdělávání, jehož prvotním cílem je příprava žáků ke vstupu do terciárního vzdělávání, dochází i v oborech lyceí. Jejich podíl není zanedbatelný, také Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013 předpokládal jejich další rozšiřování. Ve školním roce 2008/09 bylo dosaženo 5% podílu v celku žáků vstupujících do středního vzdělávání, od roku 2012/13 je tento podíl stabilní, ale představuje pouze 3,9 %. Je však zřejmé, že se výrazně mění v některých krajích.

Z tabulky je zřejmé, že největší rozšíření mají lycea vedle Prahy v krajích Moravskoslezském, Královéhradeckém, Libereckém a Středočeském, nejmenší pak v kraji Karlovarském, k likvidaci lyceí zřejmě došlo v roce 2011 v kraji Zlínském, kde jejich podíl býval nejvyšší.

Tab. 7: Počty a podíly žáků přijatých do oborů lyceí
denní forma – podíl z celkového počtu přijatých do SŠ po ZŠ

	2010/11		2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16		2016/17	
Hl.m.Praha	788	5,5%	718	5,3%	676	5,1%	677	5,2%	769	5,8%	727	5,3%	786	5,5%
Středočeský kraj	429	4,2%	452	4,8%	431	4,5%	422	4,5%	373	4,0%	377	4,2%	397	4,3%
Jihočeský kraj	247	3,4%	271	4,0%	199	3,0%	254	3,9%	232	3,7%	251	3,9%	230	3,6%
Plzeňský kraj	222	3,9%	194	3,6%	197	3,8%	202	4,0%	191	3,6%	181	3,6%	206	3,9%
Karlovarský kraj	97	2,8%	86	2,8%	77	2,7%	51	1,8%	61	2,3%	86	3,2%	78	2,9%
Ústecký kraj	373	3,8%	345	3,8%	357	4,0%	285	3,3%	282	3,3%	292	3,5%	257	3,1%
Liberecký kraj	223	5,0%	169	3,9%	172	4,1%	183	4,6%	154	3,8%	154	3,8%	174	4,5%
Královéhradecký k.	288	4,5%	254	4,0%	247	4,1%	239	4,1%	241	4,1%	238	4,2%	259	4,6%
Pardubický kraj	206	3,6%	137	2,6%	214	4,2%	173	3,4%	182	3,5%	198	3,8%	188	3,7%
Kraj Vysočina	291	5,2%	213	3,9%	186	3,6%	189	3,7%	154	3,2%	147	3,1%	161	3,5%
Jihomoravský kraj	592	4,6%	494	4,2%	375	3,3%	333	3,0%	375	3,4%	380	3,5%	382	3,6%
Olomoucký kraj	249	3,5%	244	3,6%	252	3,8%	217	3,3%	218	3,4%	204	3,3%	215	3,4%
Zlínský kraj	384	5,8%	270	4,3%	62	1,1%	55	1,0%	50	0,9%	57	1,0%	54	0,9%
Moravskoslezský k.	693	5,0%	617	4,6%	553	4,3%	524	4,2%	513	4,3%	563	4,8%	521	4,6%
Česká republika	5082	4,5%	4464	4,2%	3998	3,9%	3804	3,8%	3795	3,8%	3855	3,9%	3908	3,9%

Údaje o počtech žáků **nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia** v jednotlivých krajích obsahuje **tabulka 8**, do **vyššího odborného studia tabulka 9**. V obou tabulkách jsou uvedeny i hodnoty jiných forem vzdělávání (pod označením JFV). Pro srovnávání jsou uvedeny hodnoty nárůstů mezi šk. r. 2014/15 a 2015/16 (sloupec „15/14“) a šk. r. 2015/16 a 2016/17 a (sloupec „16/15“), ale jen v denním studiu. Poslední sloupec uvádí **podíl nově přijatých do denní formy nástaveb z absolventů denní formy tříletých oborů** poskytujících výuční list v daném roce (tab. 8), v tabulce 9 je pak uvedeno, jaký je **podíl nově přijatých do denní formy vyššího odborného studia z maturantů daného roku.**

Podíly vyučených přecházejících do denního nástavbového studia se pohybují mezi hodnotami 26,1 až 26,2 %, jejich počty však výrazně klesají; tento zdánlivý rozpor vyplývá z trvalého poklesu počtu absolventů učebních oborů, což je zase důsledkem postupného poklesu osob v populačních ročnících. Největší podíl zájemců o nástavby má vedle Prahy Olomoucký kraj. Nízký podíl přecházejících do nástaveb je zřejmý v krajích Karlovarském (17,3 %) a Královéhradeckém (18,2 %).

V **oborech VOŠ** docházelo v průběhu posledních let k výraznému poklesu počtu nově přijatých, v posledních dvou letech nejvíce v Libereckém a Jihočeském kraji. Podíl maturantů vstupujících do oborů VOŠ činí v tomto roce 11,8 %. Nejvyšší je tento podíl v Praze a v Plzeňském kraji, nejnižší v krajích Libereckém a Zlínském. Zde je ale nutno brát v úvahu, že se jedná o poměr přijatých do VOŠ v kraji k počtu maturantů na školách s kraji (podíl je tedy ovlivňován mezikrajovými přesuny, což zřejmě navyšuje tento podíl v Praze).

Tab.8: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia pro absolventy 3letých učebních oborů

	šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		šk.r. 2015/2016		šk.r. 2016/2017		Meziroční nárůst		Podíl
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	15/14	16/15	z vyuč.
Hl.m.Praha	840	1041	701	909	598	914	569	823	523	784	-4,8%	-8,1%	33,6%
Středočeský kraj	857	769	804	783	726	686	625	574	590	514	-13,9%	-5,6%	27,0%
Jihočeský kraj	667	431	575	381	497	344	488	251	415	257	-1,8%	-15,0%	29,0%
Plzeňský kraj	499	249	398	307	373	232	363	189	329	249	-2,7%	-9,4%	28,3%
Karlovarský kraj	171	139	152	128	143	54	131	52	94	125	-8,4%	-28,2%	17,3%
Ústecký kraj	579	646	464	542	428	452	344	393	352	378	-19,6%	2,3%	21,3%
Liberecký kraj	277	168	237	230	231	144	204	132	196	202	-11,7%	-3,9%	23,5%
Královéhradecký k.	289	295	373	289	278	235	294	174	230	183	5,8%	-21,8%	18,2%
Pardubický kraj	359	135	375	112	340	81	301	93	340	98	-11,5%	13,0%	27,5%
Kraj Vysočina	433	315	387	340	390	213	284	179	324	193	-27,2%	14,1%	23,6%
Jihomoravský kraj	936	489	795	473	717	325	665	386	613	335	-7,3%	-7,8%	27,7%
Olomoucký kraj	657	369	569	315	479	185	473	286	467	296	-1,3%	-1,3%	30,2%
Zlínský kraj	431	222	382	278	365	185	361	145	331	176	-1,1%	-8,3%	26,9%
Moravskoslezský k.	796	880	824	919	731	811	700	718	640	628	-4,2%	-8,6%	25,4%
Česká republika	7791	6148	7036	6006	6296	4861	5802	4395	5444	4418	-7,8%	-6,2%	26,2%

Tab. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků vyššího studia (bez konzervatoří)

	šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		šk.r. 2015/2016		šk.r. 2016/2017		Meziroční nárůst		Podíl
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	15/14	16/15	z matur.
Hl.m.Praha	1959	668	2063	657	1954	654	1770	664	1603	858	-9,4%	-9,4%	21,5%
Středočeský kraj	716	386	608	390	526	357	541	339	374	239	2,9%	-30,9%	8,8%
Jihočeský kraj	598	203	562	264	484	207	382	209	312	137	-21,1%	-18,3%	9,4%
Plzeňský kraj	444	164	490	153	471	132	453	177	442	110	-3,8%	-2,4%	18,1%
Karlovarský kraj	167	40	206	32	178	0	169	27	129	0	-5,1%	-23,7%	11,9%
Ústecký kraj	634	484	652	447	533	409	437	404	347	342	-18,0%	-20,6%	10,5%
Liberecký kraj	188	7	168	0	158	0	124	0	80	8	-21,5%	-35,5%	4,4%
Královéhradecký k.	353	33	363	63	319	71	267	20	245	43	-16,3%	-8,2%	8,4%
Pardubický kraj	471	90	487	105	417	91	347	137	269	84	-16,8%	-22,5%	10,9%
Kraj Vysočina	452	262	378	222	347	175	305	281	230	174	-12,1%	-24,6%	8,5%
Jihomoravský kraj	1024	270	952	304	863	260	825	234	683	264	-4,4%	-17,2%	11,7%
Olomoucký kraj	513	132	414	113	435	165	380	131	371	77	-12,6%	-2,4%	11,1%
Zlínský kraj	408	133	409	52	339	64	286	96	229	36	-15,6%	-19,9%	6,8%
Moravskoslezský k.	779	388	796	455	779	369	674	306	676	322	-13,5%	0,3%	10,8%
Česká republika	8706	3260	8548	3257	7803	2954	6960	3025	5990	2694	-10,8%	-13,9%	11,8%

Meziroční nárůst - je určen v denním studiu.
Podíl z .... - je pro šk.r. 2016/17.

4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání

V tabulkách a obrázcích otištěných dále uvádíme počty a podíly žáků nově vstupujících do prvních ročníků v jednotlivých kategoriích odborného vzdělání v letech 2011/12 až 2016/17 v členění podle skupin oborů vzdělání.

V **grafech** jsou znázorněny **počty a podíly** žáků nově přijatých do prvních ročníků oborů poskytujících **střední vzdělání s výučním listem** (H + E), **střední vzdělání s maturitní zkouškou** (M a L0) a všech **společně** (H+E+M+L0) - (obr. 7 až 14). Uvedení jak počtů, tak podílů považujeme za důležité pro znázornění vývoje i při výrazně se měnících stavech populace. Obrázky 15 a 16 ukazují počty přijatých do **nástavbového studia** a do oborů **vyššího odborného vzdělávání.** Veškerá data jsou rovněž přehledně uvedena v tabulkách 10 až 12. Grafy i údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do prvních ročníků zahrnují i žáky neveřejných škol (soukromých a církevních) a žáky se zdravotním postižením.

Množství hodnot v tabulkách a jejich znázornění v grafech umožňuje nejrůznějším způsobem porovnávat vývoj v jednotlivých kategoriích vzdělání a skupinách oborů. Zde uvádíme jen několik podstatných údajů o tom, kde dochází k významným změnám.

V oborech středního vzdělávání s výučním listem - po letech mírného poklesu počtů i podílů žáků začal v roce 2008/09 pravidelně narůstat podíl přijímaných žáků; tento vývoj se však zastavil v roce 2012 a od té doby došlo k poklesu o 2,7 p.b.

V roce 2016/17 činí podíl nově přijatých 29,4 % z těch, kteří jsou nově přijatí ze základního vzdělávání (v absolutních číslech 29 286 přijatých).

Významné je, že se nezastavil nárůst v technických oborech, oproti minulému šk. r. (obr. 7 a 8, tab. 10) došlo k nárůstu ve skupině oborů Elektrotechnika a Strojírenství (o 0,2 a 0,15 p.b.), nejvyšší nárůst však zaznamenaly obory osobních služeb (0,7 p.b.) a po delším období poklesu i obory Zpracování dřeva (0,3 p.b.), největší pokles byl zaznamenán v gastronomických oborech (–1,1 p.b.) a v oborech skupiny Obchod (-0,3 p.b.). V ostatních skupinách oborů nepřesahuje pokles 0,1 p.b., v mnoha skupinách je i malý nárůst. Příznivé je, že se zastavil dlouhodobý pokles ve skupině Stavebnictví.

V **dlouhodobém porovnání** od roku 2011 jsou vysoké hodnoty nárůstu podílů znatelné u skupin oborů Strojírenství (3,1 p.b.) a Zemědělství (1,3 p.b.), velké snížení je pak zřejmé ve skupinách Gastronomie (–3,5 p.b.) a Stavebnictví (–3,5 p.b.),

Tento vývoj, s výjimkou stavebních oborů, v podstatě odpovídá potřebám a situaci na trhu práce a lze ho považovat za přiměřený a uspokojivý.

V maturitních oborech kategorie M (**vč. oborů lyceí**) – zde pokračuje trend mírného nárůstu podílů nově přijatých, což je zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku vzrostl z 38,7 % v roce 2012/13 na hodnotu 41,0 % v letošním roce.

Největší meziroční **nárůst,** poměrně výrazný, vykazují skupiny Právní a veřejnosprávní činnost (0,5 p.b.) a Zdravotnictví (0,4 p.b.), další, již menší, skupina Strojírenství (0,2 p.b.).

Největší **pokles** vykazují skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus (–0,6 p.b) a Zemědělství (–0,2 p.b)

V **dlouhodobém pohledu** je nejvyšší nárůst u skupin Právní a veřejnosprávní činnost (2,2 p.b.) a Strojírenství (2,0 p.b.). Výrazný pokles je ve skupinách Ekonomika a administrativa (–0,3 p.b.) a Stavebnictví (–1,3 p.b.).

V maturitních oborech kategorie L0 (střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0 – obr. 11, 12) došlo po roce 2008 k postupnému poklesu, v posledních letech **kolísá jejich podíl kolem 6,2 %.**

K nejvýraznějšímu **nárůstu** došlo ve skupině Strojírenství (3,0 p.b.), malé navýšení vykazuje i skupina Technická chemie (0,3 p.b.).

Největší **meziroční pokles** vykazují skupiny oborů Obchod (–1,3 p.b.) a Osobní služby (–1,1 p.b.).

V **pětiletém pohledu** zaznamenala velmi vysoký nárůst skupina oborů Strojírenství (13,6 p.b.), naopak největší pokles vykazují početné skupiny Gastronomie, hotelnictví, turismus (–4,9 p.b.) a Obchod (–4,1 p.b.),

Vývoj celkového počtu a podílu žáků přijatých ve všech kategoriích, do kterých vstupují žáci ze základního vzdělávání **(E+H+L0+M)**, je dobře zřetelný v grafech na obr. 13 a 14, kde je zřejmé, že se poklesy a nárůsty v různých kategoriích vyrovnávají.

V meziročním srovnání je významný pouze **nárůst podílů** žáků připravovaných ve skupinách oborů Právní a veřejnosprávní činnosti (0,4 p.b.), Zdravotnictví (0,3 p.b.) a Strojírenství (0,2 p.b.).

K významnějšímu meziročnímu **poklesu podílu** dochází u skupin Gastronomie, hotelnictví a turismus (–0,9 p.b.) a Obchod (–0,3 p.b.).

Zajímavý je i **dlouhodobý pohled**, který ukazuje **významné nárůsty** skupin oborů Strojírenství (2,9 p.b.), Právní a veřejnosprávní činnosti (1,3 p.b.) a Umění, užité umění (0,6 p.b.). **Největší poklesy** v pětiletém pohledu vykazují skupiny Gastronomie, hotelnictví, turismus (–2,5 p.b.) Stavebnictví (–1,9 p.b.) a také Ekonomika a administrativa (–0,8 p.b.).

Všechny dlouhodobé změny se vztahují k rozdílům mezi roky 2011/12 až 2016/17. V absolutních počtech došlo v tomto období k poklesu nově přijatých ze základních škol do odborného vzdělávání o 7,6 tisíce žáků (z 83 713 na 76 122 žáků).

V gymnaziální přípravě se snížil počet přijatých a přecházejících do 2. stupně o 449 žáků (z 22 361 na 22 410).

Od roku 2005 do současnosti došlo ke snížení počtu nově přijatých o 37 tisíc žáků.

V nástavbovém vzdělávání (obr. 15 a 16) **dochází v celku k meziročnímu poklesu** o 358 nově přijatých, což odráží jednak poklesu populačního ročníku, ale i vliv problémů s úspěšností složení maturitní zkoušky v jejím novém pojetí.

Největší **meziroční nárůst** podílu vykazují skupiny Podnikání v oborech, odvětví (1,7 p.b.) a Speciální a interdisciplinární obory (o 0,4 p.b.). Podíl přijatých do skupiny Podnikání v oborech, odvětví přesahuje 65 % všech nově přijatých v nástavbovém studiu, což je dáno tím, že při velké rozptýlenosti výuky učebních oborů na mnoha školách je to často jediná možnost, jak vytvořit dostatečně velkou třídu ze zájemců o nástavbové studium z různých oborů. Na druhé straně je výhodou příprava vyučených k budoucímu podnikání a zvýšení jejich vzdělanostní úrovně.

K **poklesu** podílu nově přijatých došlo ve skupinách Gastronomie, hotelnictví, turismus (–2,3 p.b.) a Stavebnictví (–0,5 p.b.).

Podíváme-li se na **vývoj z dlouhodobého pohledu,** je zřejmý určitý nárůst skupiny Speciální a interdisciplinární obory (1,2 p.b.). K poklesu došlo zejména ve skupinách Gastronomie, hotelnictví, turismus (–3,0 p.b.), a dále Doprava a spoje (–1,4 p.b.).

Ve vyšším odborném vzdělávání (obr. 17 a 18) jsou do roku 2013 počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní, v následujících letech je zřejmý výrazný pokles.

Situace v podílech se mění jen mírně, výraznější **meziroční nárůst** je vykazován ve skupinách oborů Umění a užité umění (3,3 p.b.) a Elektrotechnika (1,2 p.b.).

K **poklesu** došlo zejména u skupin Pedagogika, učitelství a sociální péče (–1,3 p.b.) a Zdravotnictví (–1,2 p.b.).

Největší nárůst v **dlouhodobém pohledu** je u skupin Umění, užité umění (4,8 p.b.) a Zdravotnictví (2,3 p.b.), k nejhlubšímu poklesu došlo u skupin oborů Ekonomika a administrativa (–2,8 p.b.) a Podnikání v oborech (–1,6 p.b.).

Tab. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium **Střední vzdělávání s výučním listem - E + H**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	36	0,1%	14	0,0%	24	0,1%	12	0,0%	13	0,0%	27	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	6490	19,2%	6733	20,3%	6682	21,2%	6759	21,7%	6657	22,1%	6516	22,2%
26 Elektr.,telekom.a VT	2188	6,5%	2187	6,6%	2117	6,7%	2116	6,8%	2169	7,2%	2171	7,4%
28 Tech.chemie a ch.sil.	122	0,4%	138	0,4%	145	0,5%	164	0,5%	152	0,5%	140	0,5%
29 Potravinářství a p.ch.	2399	7,1%	2436	7,3%	2495	7,9%	2621	8,4%	2478	8,2%	2379	8,1%
31 Text.výr.a oděvnictví	127	0,4%	123	0,4%	105	0,3%	138	0,4%	141	0,5%	103	0,4%
32 Kožed.a obuv.-plast	28	0,1%	12	0,0%	6	0,0%	20	0,1%	28	0,1%	31	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	1908	5,6%	1560	4,7%	1439	4,6%	1424	4,6%	1313	4,4%	1351	4,6%
34 Polygrafie a další	149	0,4%	150	0,5%	145	0,5%	182	0,6%	192	0,6%	170	0,6%
36 Stavebnictví, g.a k.	3798	11,2%	3577	10,8%	3327	10,5%	2773	8,9%	2443	8,1%	2371	8,1%
37 Doprava a spoje	48	0,1%	55	0,2%	79	0,3%	96	0,3%	80	0,3%	85	0,3%
39 Spec.a interd.ob.	172	0,5%	202	0,6%	163	0,5%	124	0,4%	105	0,3%	115	0,4%
41 Zemědělství a lesn.	3147	9,3%	3184	9,6%	3146	10,0%	3065	9,8%	3179	10,6%	3111	10,6%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	265	0,8%	293	0,9%	310	1,0%	416	1,3%	371	1,2%	394	1,3%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	7565	22,3%	7328	22,1%	6420	20,3%	6260	20,1%	5996	19,9%	5509	18,8%
66 Obchod	2057	6,1%	1907	5,7%	1870	5,9%	1803	5,8%	1835	6,1%	1693	5,8%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	2713	8,0%	2655	8,0%	2425	7,7%	2558	8,2%	2430	8,1%	2559	8,7%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	425	1,3%	388	1,2%	398	1,3%	362	1,2%	301	1,0%	299	1,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	239	0,7%	260	0,8%	270	0,9%	261	0,8%	235	0,8%	262	0,9%
Celkový součet	33876	100,0%	33202	100,0%	31566	100,0%	31154	100,0%	30118	100,0%	29286	100,0%

Denní studium **Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) - M**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	459	1,1%	410	1,0%	426	1,1%	368	0,9%	370	0,9%	325	0,8%
18 Informatické obory	3911	9,2%	3709	9,3%	3831	9,6%	3697	9,2%	3710	9,2%	3688	9,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	34	0,1%	2	0,0%	12	0,0%	19	0,0%	11	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	2194	5,1%	2221	5,5%	2525	6,3%	2699	6,7%	2754	6,9%	2900	7,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	2285	5,4%	2172	5,4%	2267	5,7%	2415	6,0%	2331	5,8%	2328	5,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	480	1,1%	467	1,2%	551	1,4%	610	1,5%	580	1,4%	601	1,5%
29 Potravinářství a p.ch.	201	0,5%	195	0,5%	204	0,5%	220	0,5%	191	0,5%	225	0,6%
31 Text.výr.a oděvnictví	127	0,3%	120	0,3%	115	0,3%	114	0,3%	82	0,2%	101	0,2%
32 Kožed.a obuv.-plast	25	0,1%	10	0,0%	18	0,0%	10	0,0%	28	0,1%	27	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	193	0,5%	137	0,3%	138	0,3%	95	0,2%	127	0,3%	89	0,2%
34 Polygrafie a další	211	0,5%	204	0,5%	195	0,5%	209	0,5%	174	0,4%	231	0,6%
36 Stavebnictví, g.a k.	2543	6,0%	2211	5,5%	2090	5,2%	1968	4,9%	1866	4,6%	1912	4,7%
37 Doprava a spoje	1031	2,4%	964	2,4%	888	2,2%	918	2,3%	839	2,1%	881	2,2%
39 Spec.a interd.ob.	177	0,4%	204	0,5%	238	0,6%	306	0,8%	282	0,7%	278	0,7%
41 Zemědělství a lesn.	1854	4,3%	1595	4,0%	1671	4,2%	1625	4,0%	1577	3,9%	1504	3,7%
43 Veterinářství a v.p.	501	1,2%	522	1,3%	545	1,4%	567	1,4%	599	1,5%	632	1,5%
53 Zdravotnictví	3047	7,1%	2968	7,4%	2850	7,1%	2806	6,9%	2801	7,0%	3015	7,4%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	7852	18,4%	7059	17,6%	6696	16,7%	6556	16,2%	6462	16,1%	6565	16,1%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	3587	8,4%	3493	8,7%	3373	8,4%	3301	8,2%	3288	8,2%	3108	7,6%
66 Obchod	53	0,1%	56	0,1%	50	0,1%	64	0,2%	72	0,2%	71	0,2%
68 Právní a veřejn.činn.	2364	5,5%	2368	5,9%	2498	6,2%	2638	6,5%	2905	7,2%	3171	7,8%
69 Osobní a prov.sl.	76	0,2%	58	0,1%	52	0,1%	51	0,1%	30	0,1%	52	0,1%
72 Public.,knihov.a inf.	121	0,3%	128	0,3%	174	0,4%	215	0,5%	169	0,4%	166	0,4%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2570	6,0%	2434	6,1%	2572	6,4%	2639	6,5%	2552	6,4%	2565	6,3%
78 Obecně odborná př.	4464	10,5%	3998	10,0%	3804	9,5%	3795	9,4%	3855	9,6%	3908	9,6%
82 Umění a užité umění	2291	5,4%	2317	5,8%	2277	5,7%	2488	6,2%	2527	6,3%	2488	6,1%
Celkový součet	42651	100,0%	40022	100,0%	40060	100,0%	40393	100,0%	40182	100,0%	40831	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

Tab. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium **Střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	42	0,6%	27	0,4%	40	0,6%	45	0,7%	25	0,4%	24	0,4%
23 Strojírenství a str.výr.	1253	17,4%	1396	21,8%	1639	25,3%	1725	28,1%	1756	28,1%	1865	31,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	1287	17,9%	1129	17,6%	1131	17,4%	1089	17,7%	1098	17,6%	1068	17,8%
28 Tech.chemie a ch.sil.	51	0,7%	53	0,8%	58	0,9%	46	0,7%	57	0,9%	70	1,2%
29 Potravinářství a p.ch.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
31 Text.výr.a oděvnictví	10	0,1%	0	0,0%	7	0,1%	5	0,1%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	72	1,0%	23	0,4%	26	0,4%	27	0,4%	38	0,6%	17	0,3%
34 Polygrafie a další	511	7,1%	479	7,5%	444	6,8%	418	6,8%	438	7,0%	429	7,1%
36 Stavebnictví, g.a k.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
37 Doprava a spoje	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
39 Spec.a interd.ob.	1149	16,0%	950	14,8%	943	14,5%	864	14,1%	793	12,7%	777	12,9%
41 Zemědělství a lesn.	24	0,3%	38	0,6%	54	0,8%	66	1,1%	60	1,0%	67	1,1%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	866	12,1%	666	10,4%	593	9,1%	551	9,0%	508	8,1%	428	7,1%
66 Obchod	510	7,1%	350	5,5%	309	4,8%	265	4,3%	267	4,3%	180	3,0%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	1165	16,2%	992	15,5%	1011	15,6%	811	13,2%	977	15,6%	872	14,5%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	246	3,4%	303	4,7%	231	3,6%	233	3,8%	231	3,7%	208	3,5%
Celkový součet	7186	100,0%	6406	100,0%	6486	100,0%	6145	100,0%	6248	100,0%	6005	100,0%

Denní studium **Střední vzdělávání s vyučním listem a maturitní zkouškou pro absolv. zákl. školy (E+H+M+L0)**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	459	0,5%	410	0,5%	426	0,5%	368	0,5%	370	0,5%	325	0,4%
18 Informatické obory	3911	4,7%	3709	4,7%	3831	4,9%	3697	4,8%	3710	4,8%	3688	4,8%
21 Hornictví, hutn.a slév.	112	0,1%	43	0,1%	76	0,1%	76	0,1%	49	0,1%	51	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	9937	11,9%	10350	13,0%	10846	13,9%	11183	14,4%	11167	14,6%	11281	14,8%
26 Elektr.,telekom.a VT	5760	6,9%	5488	6,9%	5515	7,1%	5620	7,2%	5598	7,3%	5567	7,3%
28 Tech.chemie a ch.sil.	653	0,8%	658	0,8%	754	1,0%	820	1,1%	789	1,0%	811	1,1%
29 Potravinářství a p.ch.	2600	3,1%	2631	3,3%	2699	3,5%	2841	3,7%	2669	3,5%	2604	3,4%
31 Text.výr.a oděvnictví	264	0,3%	243	0,3%	227	0,3%	257	0,3%	223	0,3%	204	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	53	0,1%	22	0,0%	24	0,0%	30	0,0%	56	0,1%	58	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2173	2,6%	1720	2,2%	1603	2,1%	1546	2,0%	1478	1,9%	1457	1,9%
34 Polygrafie a další	871	1,0%	833	1,0%	784	1,0%	809	1,0%	804	1,1%	830	1,1%
36 Stavebnictví, g.a k.	6341	7,6%	5788	7,3%	5417	6,9%	4741	6,1%	4309	5,6%	4283	5,6%
37 Doprava a spoje	1079	1,3%	1019	1,3%	967	1,2%	1014	1,3%	919	1,2%	966	1,3%
39 Spec.a interd.ob.	1498	1,8%	1356	1,7%	1344	1,7%	1294	1,7%	1180	1,5%	1170	1,5%
41 Zemědělství a lesn.	5025	6,0%	4817	6,0%	4871	6,2%	4756	6,1%	4816	6,3%	4682	6,2%
43 Veterinářství a v.p.	501	0,6%	522	0,7%	545	0,7%	567	0,7%	599	0,8%	632	0,8%
53 Zdravotnictví	3312	4,0%	3261	4,1%	3160	4,0%	3222	4,1%	3172	4,1%	3409	4,5%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	7852	9,4%	7059	8,9%	6696	8,6%	6556	8,4%	6462	8,4%	6565	8,6%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	12018	14,4%	11487	14,4%	10386	13,3%	10112	13,0%	9792	12,8%	9045	11,9%
66 Obchod	2620	3,1%	2313	2,9%	2229	2,9%	2132	2,7%	2174	2,8%	1944	2,6%
68 Právní a veřejn.činn.	2364	2,8%	2368	3,0%	2498	3,2%	2638	3,4%	2905	3,8%	3171	4,2%
69 Osobní a prov.sl.	3954	4,7%	3705	4,7%	3488	4,5%	3420	4,4%	3437	4,5%	3483	4,6%
72 Public.,knihov.a inf.	121	0,1%	128	0,2%	174	0,2%	215	0,3%	169	0,2%	166	0,2%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2995	3,6%	2822	3,5%	2970	3,8%	3001	3,9%	2853	3,7%	2864	3,8%
78 Obecně odborná př.	4464	5,3%	3998	5,0%	3804	4,9%	3795	4,9%	3855	5,0%	3908	5,1%
82 Umění a užité umění	2776	3,3%	2880	3,6%	2778	3,6%	2982	3,8%	2993	3,9%	2958	3,9%
Celkový součet	83713	100,0%	79630	100,0%	78112	100,0%	77692	100,0%	76548	100,0%	76122	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání a žáci nástavbového studia

Tab. 12: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium **Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	896	9,8%	692	8,9%	590	8,4%	567	9,0%	528	9,1%	514	9,4%
26 Elektr.,telekom.a VT	446	4,9%	407	5,2%	367	5,2%	360	5,7%	318	5,5%	294	5,4%
28 Tech.chemie a ch.sil.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	9	0,2%	4	0,1%
29 Potravinářství a p.ch.	18	0,2%	12	0,2%	57	0,8%	42	0,7%	55	0,9%	41	0,8%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	290	3,2%	210	2,7%	190	2,7%	146	2,3%	130	2,2%	137	2,5%
34 Polygrafie a další	21	0,2%	21	0,3%	12	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	7	0,1%
36 Stavebnictví, g.a k.	267	2,9%	254	3,3%	277	3,9%	206	3,3%	230	4,0%	189	3,5%
37 Doprava a spoje	162	1,8%	37	0,5%	23	0,3%	15	0,2%	13	0,2%	22	0,4%
39 Spec.a interd.ob.	32	0,3%	94	1,2%	107	1,5%	109	1,7%	68	1,2%	87	1,6%
41 Zemědělství a lesn.	106	1,2%	138	1,8%	109	1,5%	100	1,6%	77	1,3%	74	1,4%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	42	0,5%	21	0,3%	44	0,6%	58	0,9%	40	0,7%	29	0,5%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	5930	64,6%	5132	65,9%	4413	62,7%	3978	63,2%	3681	63,4%	3545	65,1%
65 Gastron.,hotel.a tur.	706	7,7%	567	7,3%	542	7,7%	434	6,9%	403	6,9%	255	4,7%
66 Obchod	130	1,4%	114	1,5%	112	1,6%	106	1,7%	68	1,2%	65	1,2%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	24	0,3%	60	0,9%	50	0,8%	49	0,8%	40	0,7%
69 Osobní a prov.sl.	102	1,1%	9	0,1%	93	1,3%	90	1,4%	98	1,7%	100	1,8%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	26	0,3%	59	0,8%	40	0,6%	35	0,6%	35	0,6%	41	0,8%
Celkový součet	9174	100,0%	7791	100,0%	7036	100,0%	6296	100,0%	5802	100,0%	5444	100,0%

Denní studium **Vyšší odborné vzdělávání - N**

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	37	0,4%	33	0,4%	33	0,4%	24	0,3%	15	0,2%	11	0,2%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	263	2,9%	239	2,6%	196	2,1%	188	2,2%	119	1,6%	97	1,5%
26 Elektr.,telekom.a VT	470	5,2%	517	5,5%	473	5,2%	392	4,7%	322	4,3%	363	5,5%
28 Tech.chemie a ch.sil.	33	0,4%	29	0,3%	27	0,3%	14	0,2%	13	0,2%	11	0,2%
29 Potravinářství a p.ch.	53	0,6%	59	0,6%	45	0,5%	40	0,5%	28	0,4%	32	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	51	0,6%	47	0,5%	39	0,4%	38	0,5%	21	0,3%	22	0,3%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	114	1,3%	138	1,5%	143	1,6%	106	1,3%	107	1,4%	103	1,6%
37 Doprava a spoje	95	1,0%	96	1,0%	93	1,0%	114	1,4%	104	1,4%	103	1,6%
39 Spec.a interd.ob.	95	1,0%	183	2,0%	144	1,6%	109	1,3%	94	1,2%	75	1,1%
41 Zemědělství a lesn.	213	2,4%	216	2,3%	205	2,2%	135	1,6%	129	1,7%	82	1,2%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	1934	21,4%	2047	21,9%	1886	20,6%	1993	23,7%	1876	24,9%	1566	23,7%
61 Filozofie, teologie	14	0,2%	21	0,2%	24	0,3%	11	0,1%	20	0,3%	10	0,2%
63 Ekonomika a adm.	1133	12,5%	1178	12,6%	1135	12,4%	943	11,2%	824	10,9%	643	9,7%
64 Podnikání v ob.	467	5,2%	429	4,6%	412	4,5%	356	4,2%	260	3,5%	236	3,6%
65 Gastron.,hotel.a tur.	602	6,7%	632	6,8%	619	6,8%	595	7,1%	551	7,3%	470	7,1%
66 Obchod	85	0,9%	57	0,6%	79	0,9%	61	0,7%	54	0,7%	47	0,7%
68 Právní a veřejn.činn.	710	7,8%	677	7,2%	709	7,8%	654	7,8%	555	7,4%	457	6,9%
69 Osobní a prov.sl.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
72 Public.,knihov.a inf.	265	2,9%	237	2,5%	279	3,1%	248	2,9%	225	3,0%	202	3,1%
74 Těles.kult.,tělov.,sport	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	8	0,1%	11	0,2%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	1378	15,2%	1409	15,1%	1511	16,5%	1378	16,4%	1230	16,3%	995	15,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	1037	11,5%	1117	11,9%	1092	11,9%	1014	12,1%	977	13,0%	1076	16,3%
Celkový součet	9049	100,0%	9361	100,0%	9144	100,0%	8413	100,0%	7532	100,0%	6612	100,0%

Ve vyšším odborném vzdělávání jsou zahrnuti i žáci vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

Obr. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

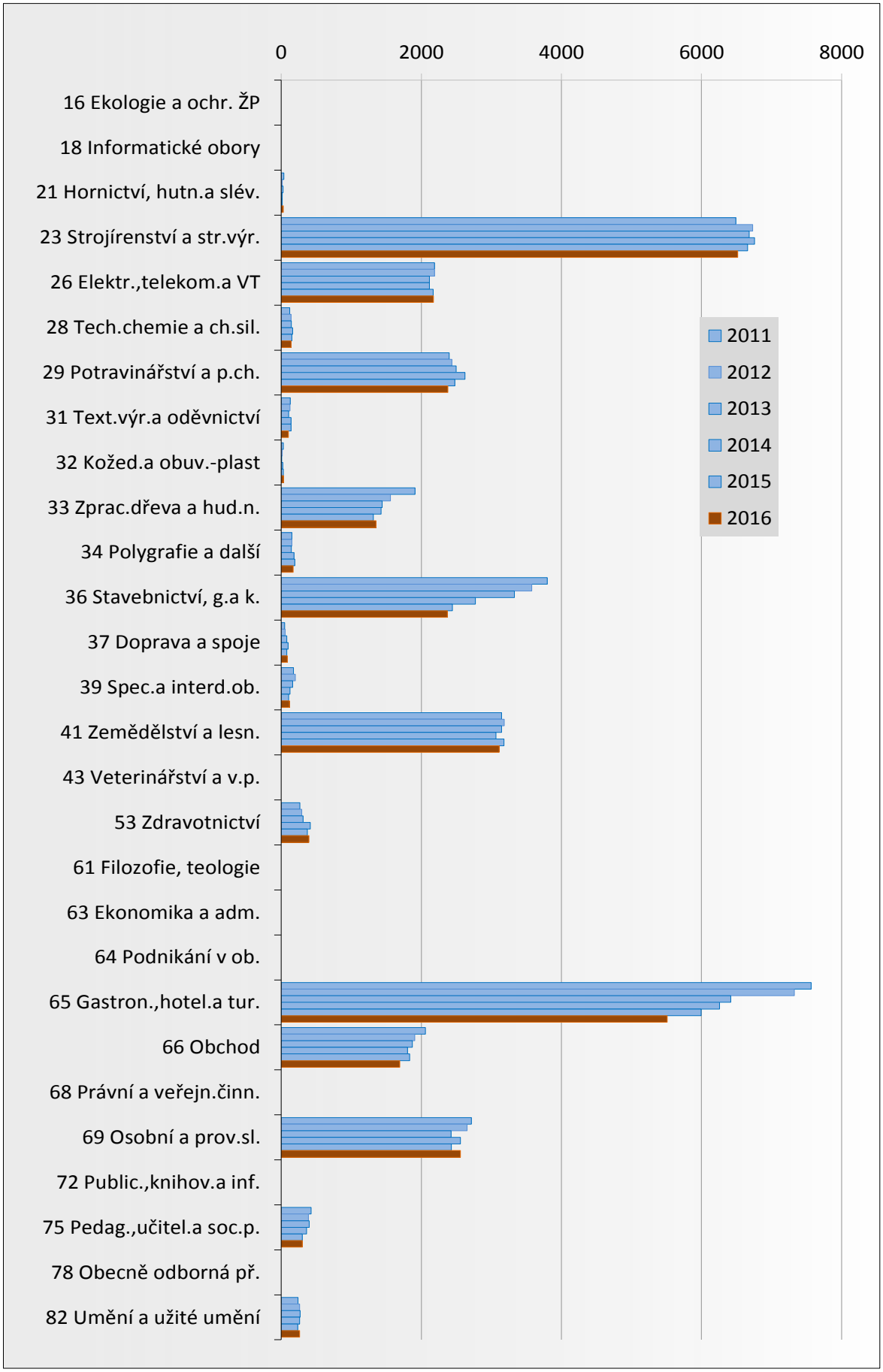

Obr. 8: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

Obr. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

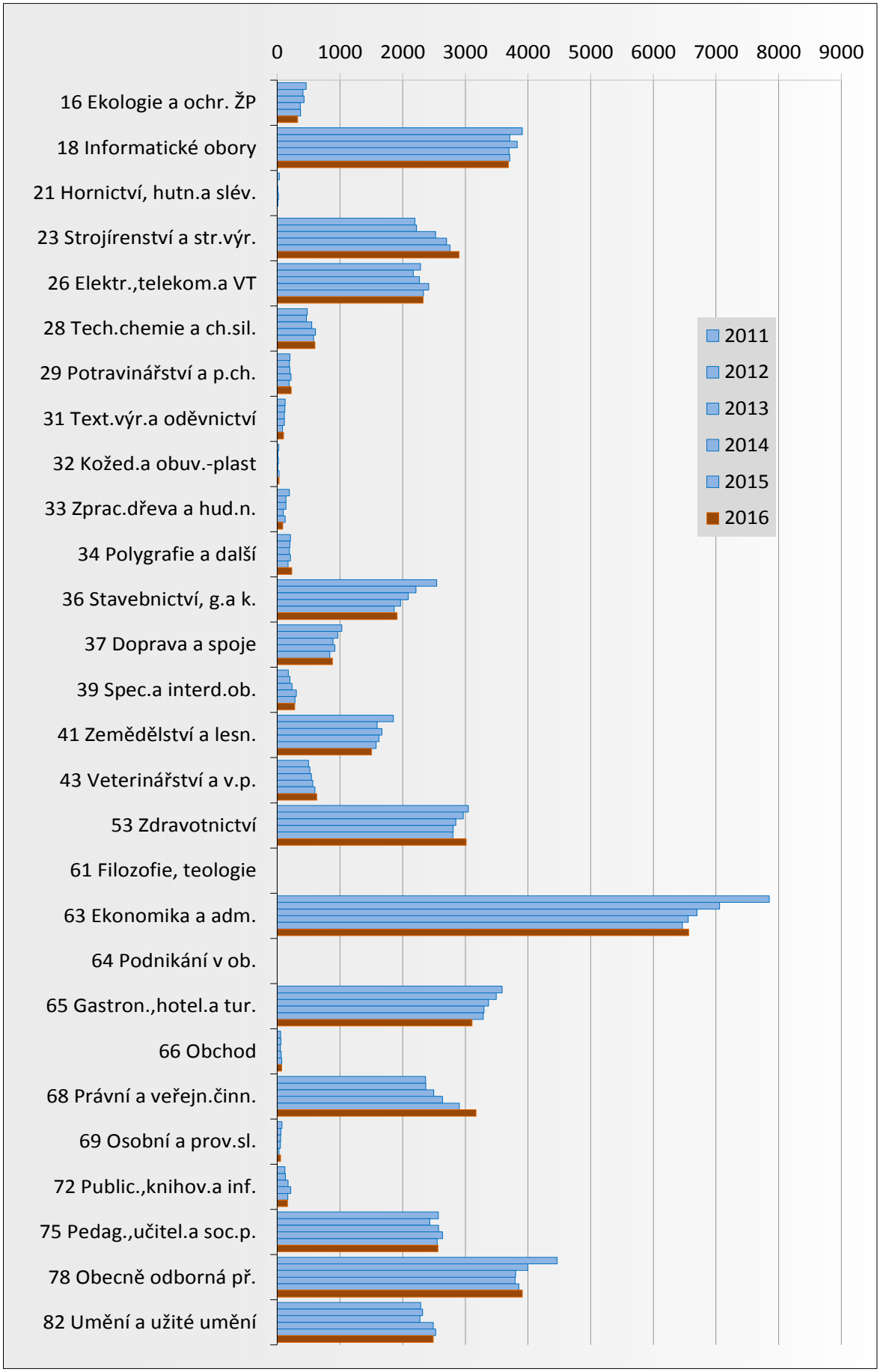

Obr. 10: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

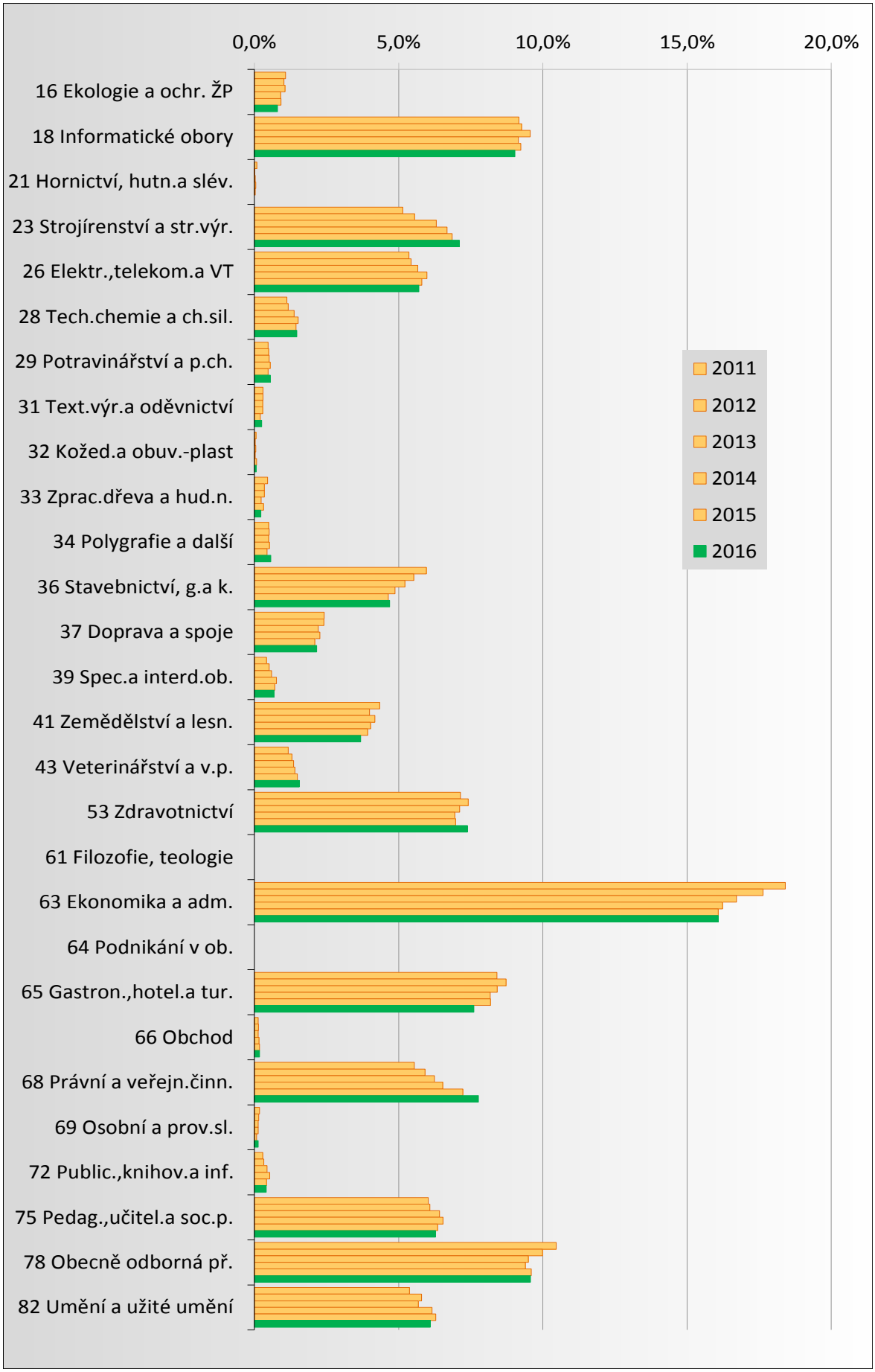

Obr. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

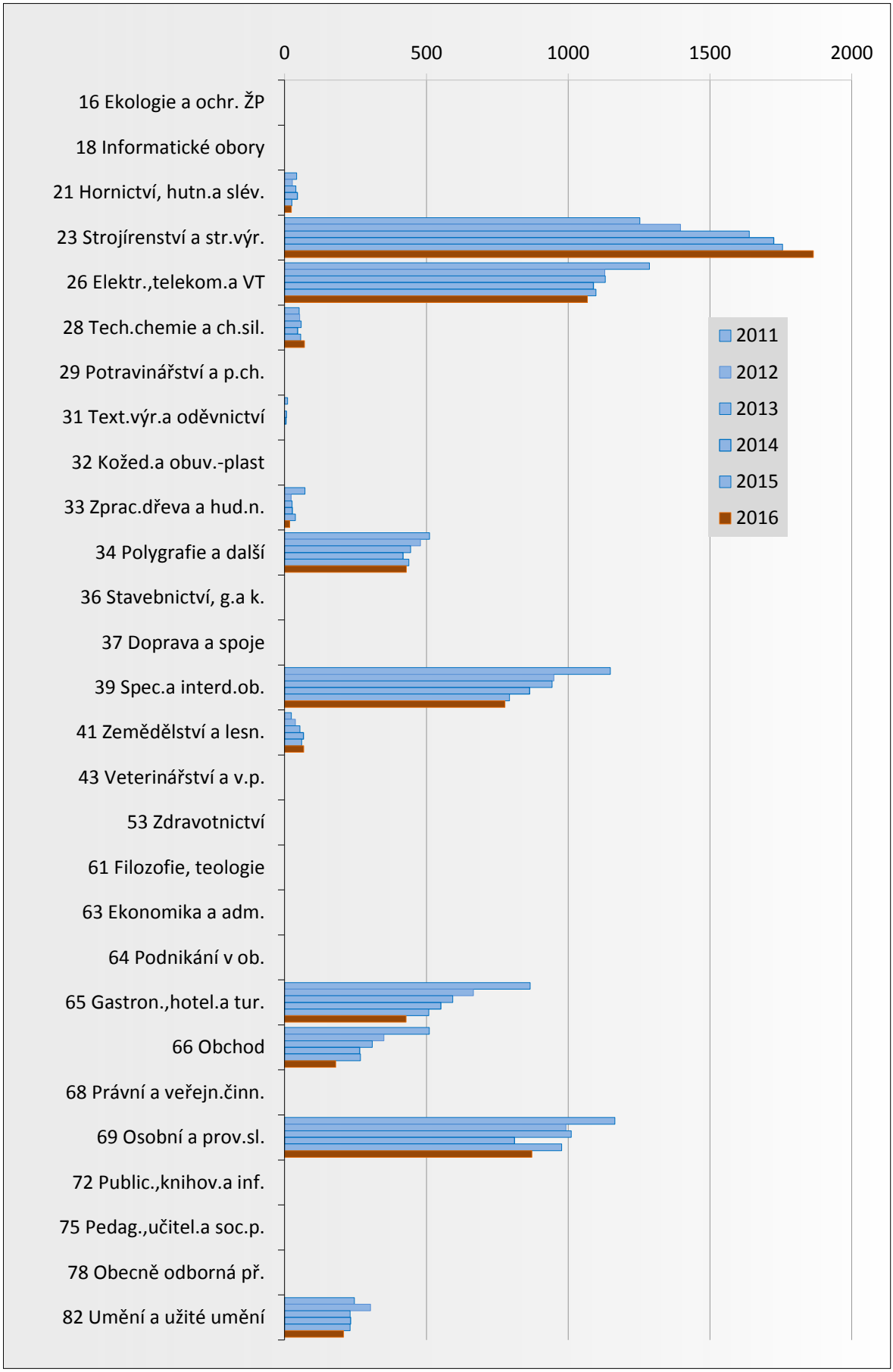

Obr. 12: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

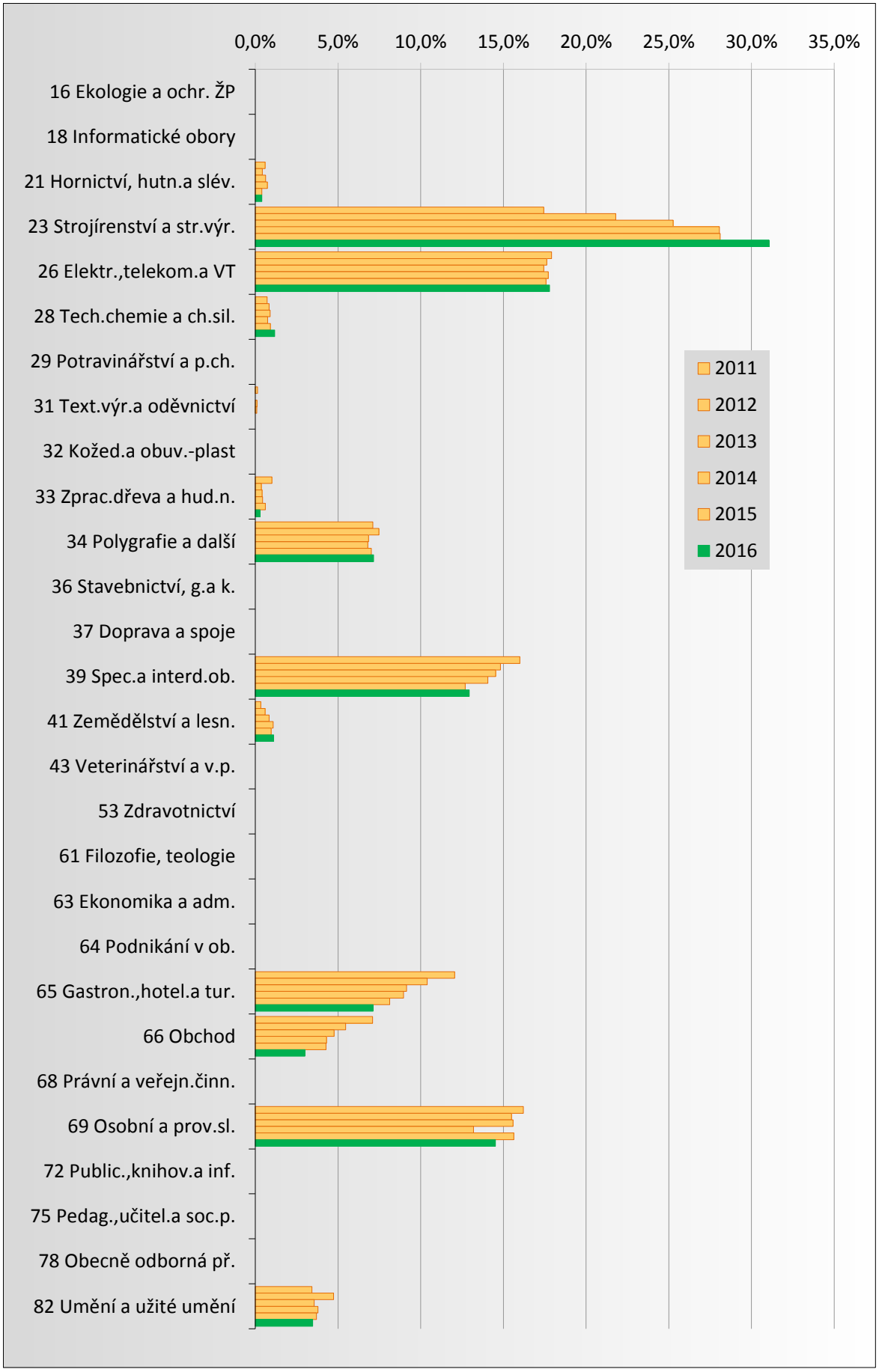

Obr. 13: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

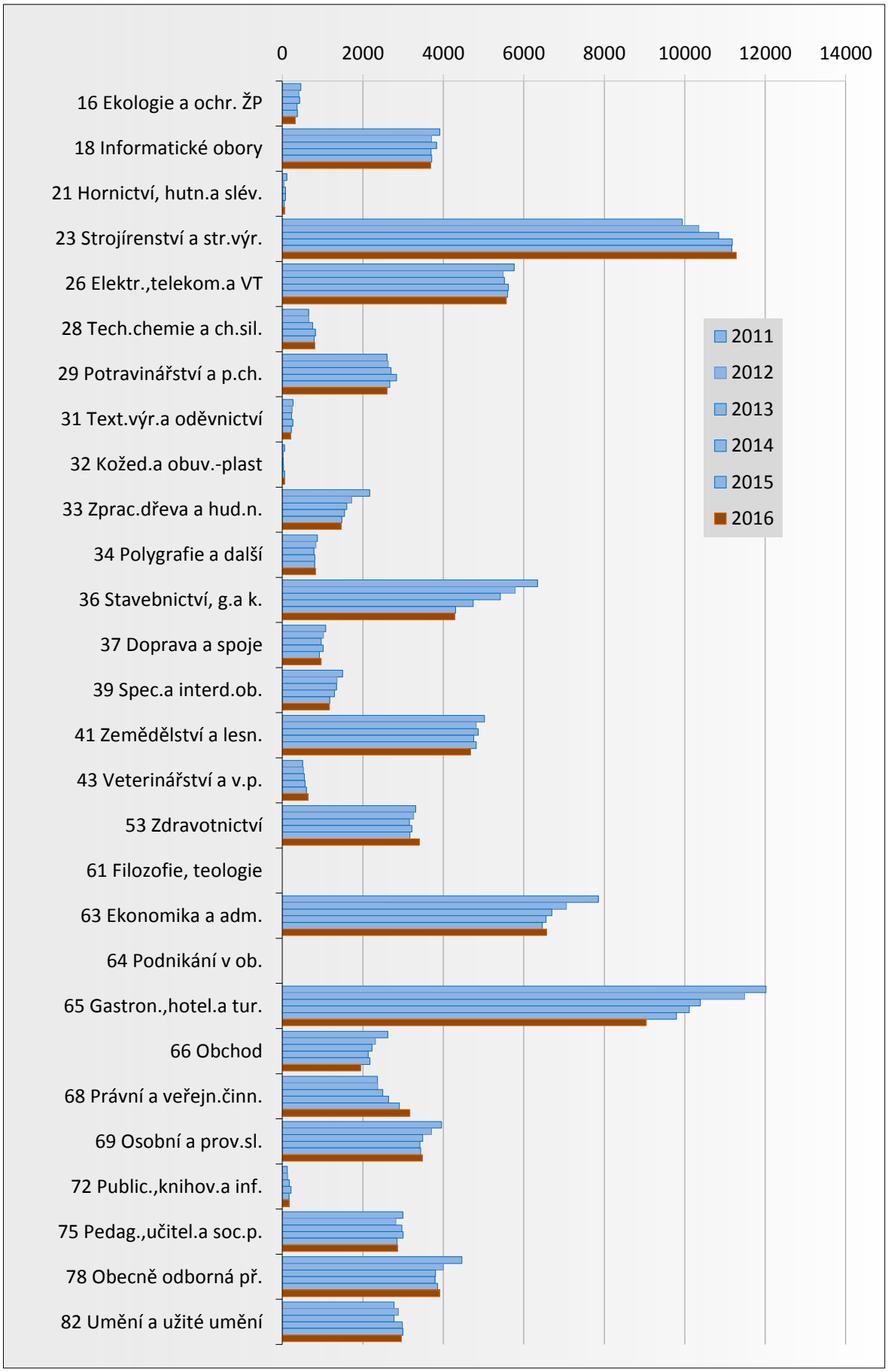

Obr. 14: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

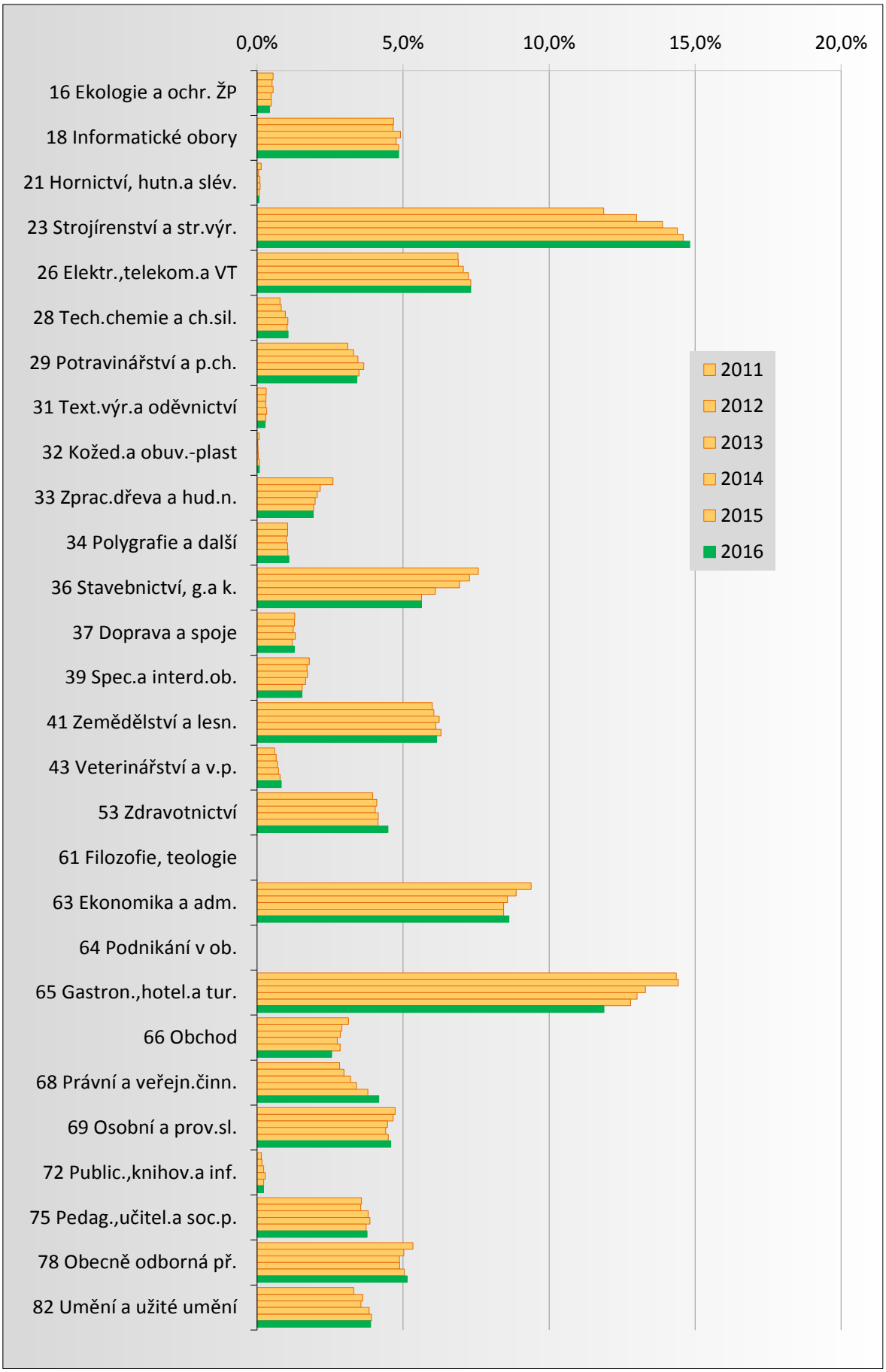

Obr. 15: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

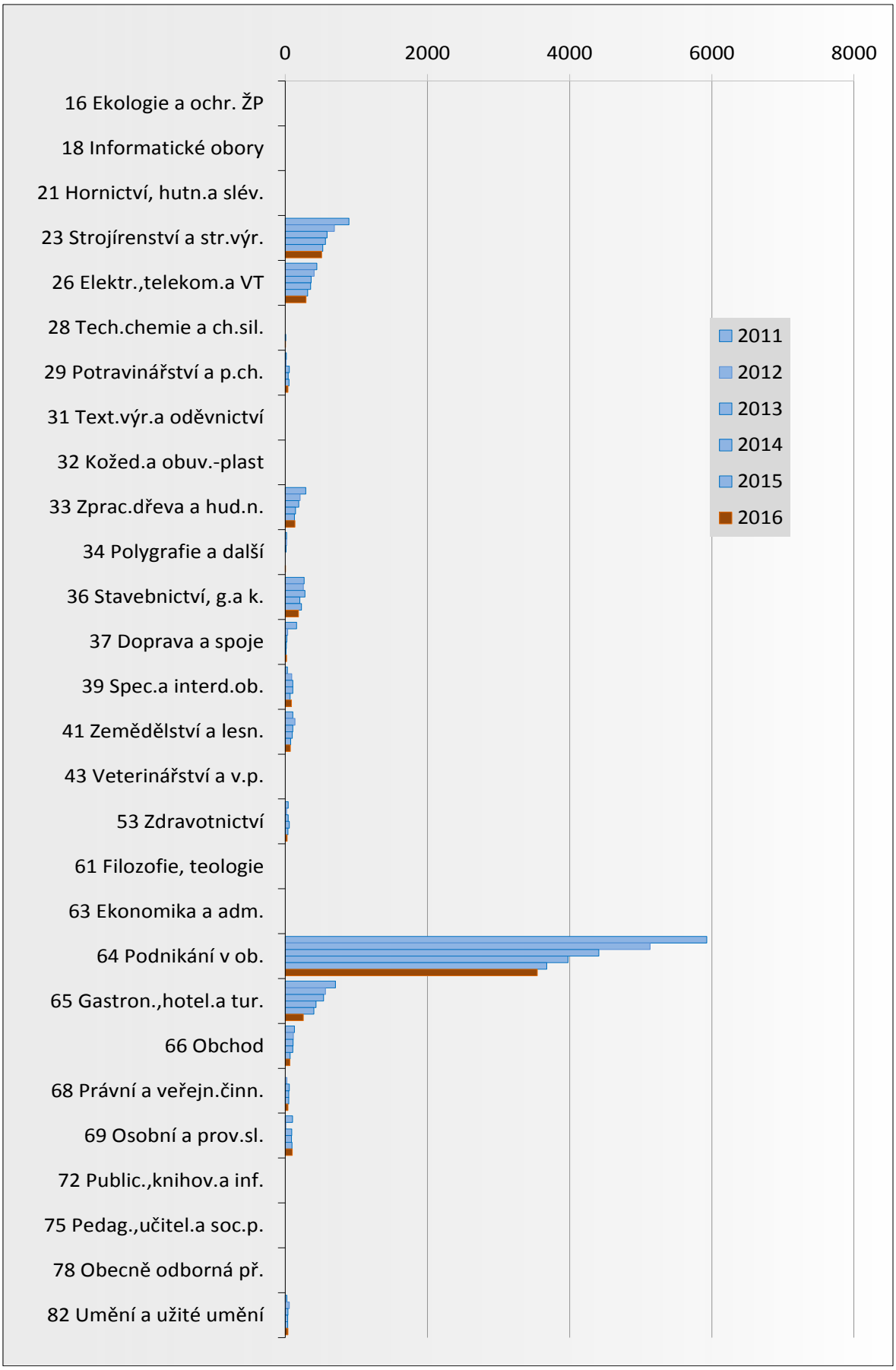

Obr. 16: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

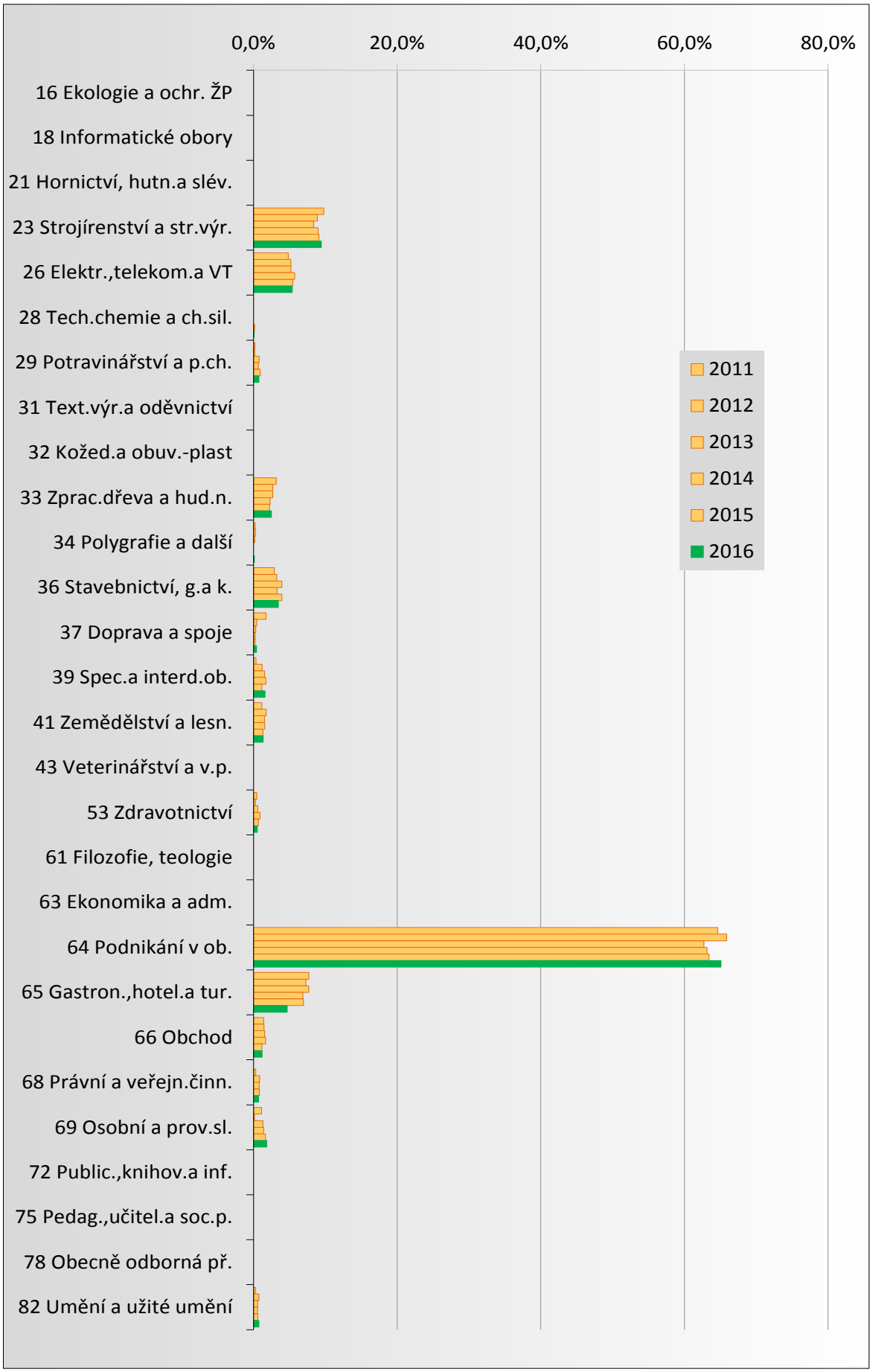

Obr. 17: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

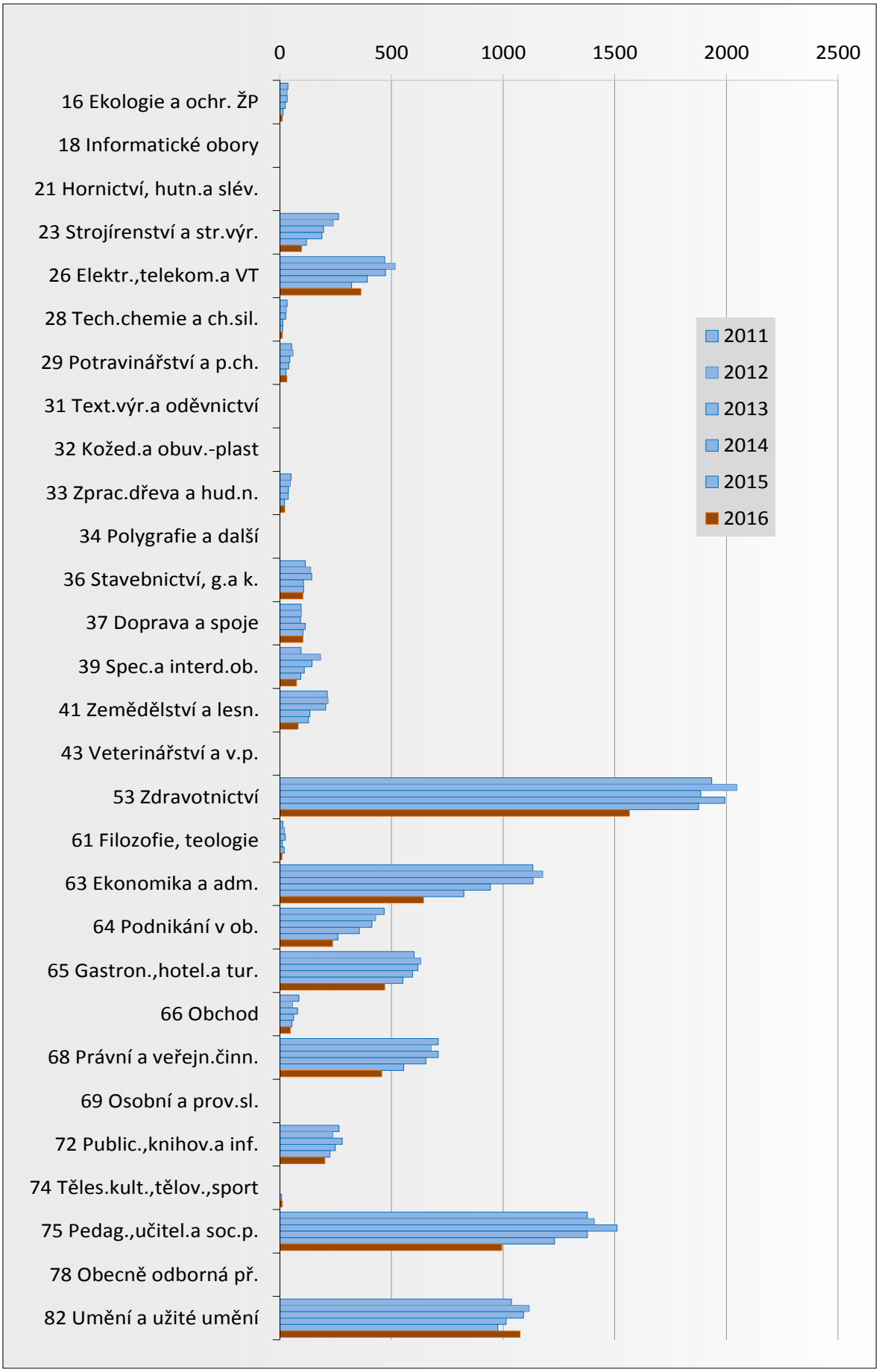

Obr. 18: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

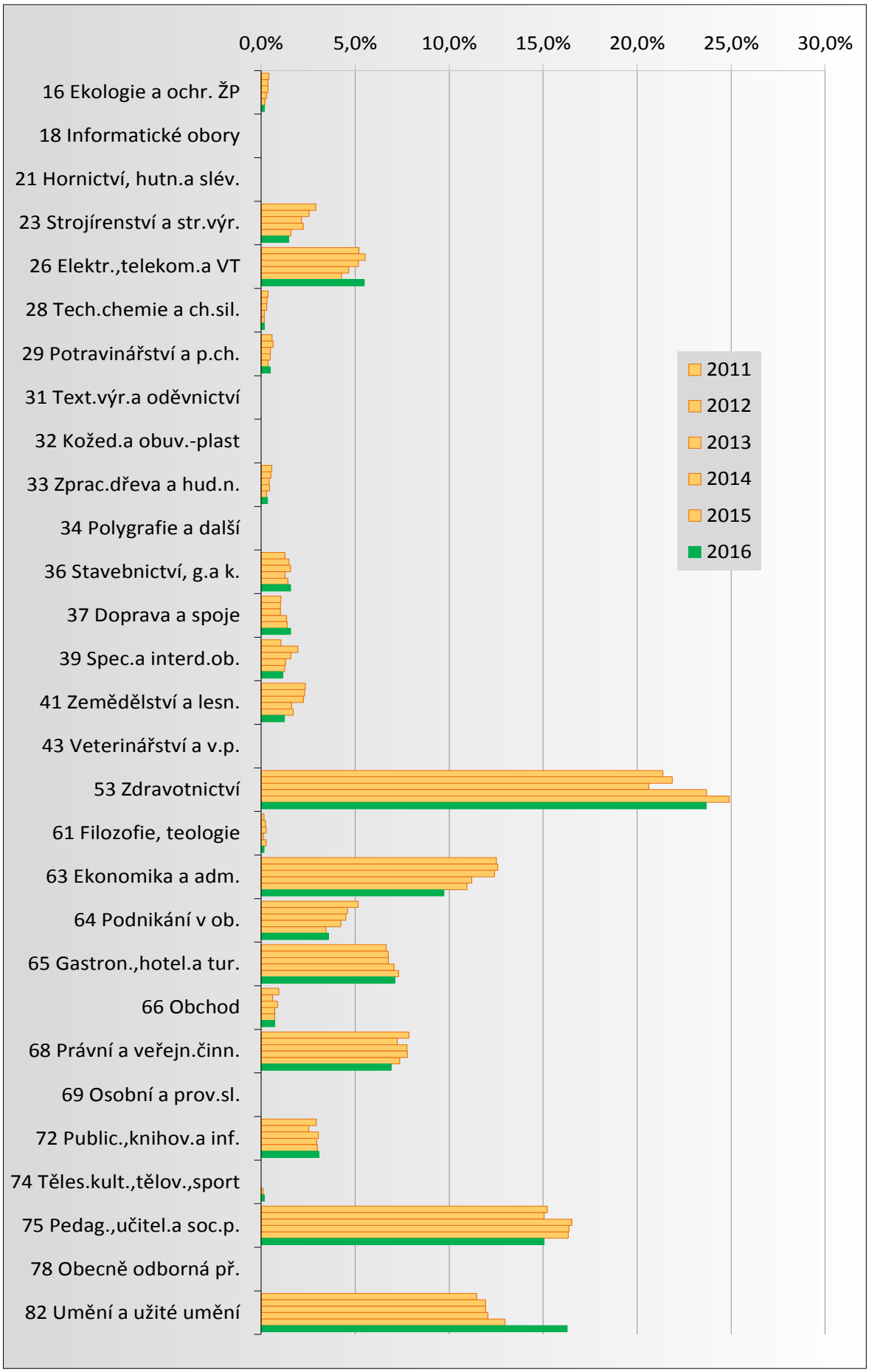

5. Mladí na trhu práce 2017 v EU a ČR

Vzdělanostní a oborová struktura žáků a absolventů středních škol i jejich postavení na trhu práce se při pohledu na jednotlivé členské státy napříč Evropskou unií značně liší. Proto je zajímavé podívat se nejprve na význam odborného vzdělávání v jednotlivých členských státech a především na skladbu absolventů podle zaměření oborů vzdělání.

Následně se podíváme na strukturu zaměstnaných, respektive na podíl průmyslu na zaměstnanosti mladých a jeho význam v ekonomice té které země. Česká republika disponuje (navzdory současným názorům zaměstnavatelů) v porovnání s ostatními členskými státy relativně vysokým podílem kvalifikovaných technicky vzdělaných středoškoláků. Je proto možné, že nedostatek technicky vzdělaných pracovníků pro expandující průmyslové podniky v ostatních členských státech může našim mladým lidem usnadnit získání uplatnění v zahraničí.

O rozsahu celkového nesouladu na trzích práce jednotlivých členských států napoví Job vacancy rate neboli podíl volných míst na celkovém počtu míst v ekonomice. Ten je v České republice přibližně 3% čili nejvíc v Evropě (ze zemí, za něž jsou dostupná data). K podílu volných míst je vhodné doplnit ještě údaj o celkové míře nezaměstnanosti. Ta je u nás nejnižší z EU a stejně tak i míra nezaměstnanosti 25–39letých. Rovněž míra nezaměstnanosti nejmladší věkové kategorie se řadí k nejnižším z EU.

V závěru se letmo dotkneme migrační krize jakožto aktuálního tématu uplynulého roku.

5.1 Chlapci a dívky ve středním odborném vzdělávání

Podíl žáků v odborném vzdělávání v porovnání se všeobecným vzděláváním poukazuje do určité míry na zájem o odborné vzdělávání nebo jeho důležitost z pohledu budoucího uplatnění na trhu práce. Nejčerstvější údaje, které k tomuto tématu Eurostat nabízí, jsou za rok 2014 a datová řada za roky 2003–2012. Přestože v porovnání roků 2014 a 2012 s rokem 2003 se ukazuje, že celkově v průměru EU zájem o odborné vzdělávání, nebo lépe řečeno účast na něm klesala, a to ve finále o 8 procentních bodů na 47,4 %. Neplatí to však pro všechny členské státy.

V Itálii a Finsku byl podíl odborného vzdělávání v roce 2014 vyšší než průměr EU a zájem o odborné vzdělávání během sledovaného období (2003-2012 a 2014) rostl. Podíl odborného vzdělávání rostl také v Portugalsku a Maďarsku, a to velice výrazně, přesto však stále zůstává zájem o odborné vzdělávání pod průměrem EU. Méně výrazně vzrostl (a nadále zůstává relativně nízký) také v Estonsku, Lotyšsku a Litvě a na Kypru.

V České republice, Chorvatsku, Rakousku, Slovensku, Slovinsku, Nizozemsku, Lucembursku, Belgii, Rumunsku, Bulharsku, Polsku a Německu zájem o odborné vzdělávání klesl, ale přesto zůstává nad průměrem EU.

V Dánsku, Francii, Spojeném království a Švédsku byl zájem o odborné vzdělávání v porovnání s průměrem EU spíše nižší a v letech 2012 i 2014 je výrazně nižší i oproti situaci v roce 2003 (příslušném členském státě). Nejnižší podíly žáků odborného vzdělávání byly v Irsku, na Maltě, v Řecku a Španělsku a i zde došlo oproti roku 2003 k poklesu.

Porovnáme-li vývoj mezi lety 2003-2012 a následnou změnu v roce 2014, došlo v některých zemích k obratu v trendu. V Belgii, Nizozemsku a Rakousku se zájem o odborné vzdělávání stočil (z nárůstu do roku 2012) k poklesu (2014), nicméně i přesto je nad průměrem EU.

Ve Španělsku v období 2003–2012 význam odborného vzdělání rostl, v roce 2014 však znovu vykazoval snížení, přestože byl stále pod průměrem za EU. Na Kypru byl trend opačný, v letech 2003-2012 docházelo ke snížení podílu odborně vzdělávaných, v roce 2014 došlo k nárůstu, nicméně stále hluboko pod průměrem za EU.

Výchylky v podílech studentů středního odborného vzdělávání v Německu a Polsku se pohybují okolo průměru za EU.

Obdobným směrem se ve všech členských státech vyvíjel i zájem chlapců o odborné vzdělávání. Zájem dívek rovněž ve většině států respektoval celkový trend, pouze se dvěma výjimkami. A to v Bulharsku, kde zájem dívek v roce 2014 o odborné vzdělávání oproti roku 2003

vzrostl, nicméně nevyvážil pokles zájmu chlapců. Druhou výjimkou v opačném směru bylo Lotyšsko, kde sice došlo k nárůstu zájmu chlapců o odborné vzdělávání, ale u dívek zájem mírně klesl.

Následující obrázek ukazuje podíly chlapců a dívek účastnících se středního odborného vzdělávání. Zde se soustředíme pouze na ISCED 3, tedy bez nástavbového a zkráceného studia. Nejčerstvější dostupné údaje jsou za rok 2014. Výše podílu svědčí o důležitosti počátečního odborného vzdělávání a přípravy v zemi. Hodnoty vyjadřují celkový podíl žáků počátečního středního odborného vzdělávání (ISCED 3 bez nástavbového a zkráceného studia).

Obr. 19: Chlapci a dívky ve středním odborném vzdělávání (ISCED 3) v roce 2014, údaje v %

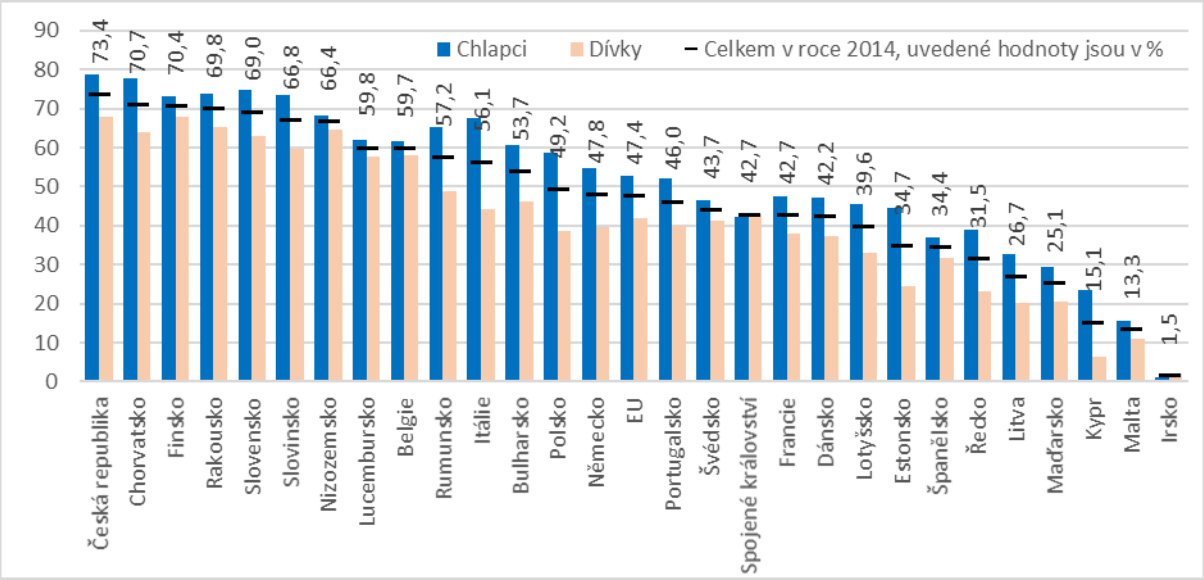

Pramen: Eurostat, Participation/ Enrolment in education by sex.

Ať už je podíl odborného vzdělávání vůči všeobecnému jakkoliv vysoký nebo nízký, pro většinu členských států platí, že odborné vzdělávání si vybírají ve větší míře chlapci než dívky. S výjimkou Irska a Spojeného království, kde bylo procento dívek, které si vybraly odborné vzdělávání, v roce 2014 mírně vyšší než procento chlapců, z celkového počtu příslušné genderové kategorie.

V irském vzdělávacím systému je však význam středního odborného vzdělávání vykazovaný v roce 2014 mimořádně nízký. V období 2004-2012 bylo z dívek v odborném vzdělávání 35,7 %, z chlapců 32,4 %. Pravděpodobně zde došlo k přesunu odborného vzdělávání do postsekundární a terciární úrovně. Oficiální zdroje popisující irský vzdělávací systém od roku 2014 uvádějí pro úroveň sekundárního vzdělávání pouze všeobecné studijní programy, zatímco do roku 2012 uváděly i technicko-odbornou větev zakončenou odborným certifikátem na úrovni maturity.

5.2 Struktura absolventů středního vzdělávání dle zaměření oboru vzdělání v ČR a EU

Skladba absolventů středních škol se napříč EU velmi liší. V některých zemích má vysoký podíl všeobecné vzdělávání, v jiných tvoří podíl odborného vzdělávání více než polovinu. Česká republika se vyznačuje nejvyšším podílem odborného, nebo chceme-li nejnižším podílem všeobecně zaměřených oborů středoškolského vzdělávání. Obdobně je odborné vzdělání silně zastoupeno v Rakousku, Finsku, na Slovensku a v Nizozemsku.

Následuje Itálie, která má v rámci odborného vzdělávání velice silný podíl oborů zaměřených na Společenské vědy, obchod a právo (nejsilnější v EU).

Ze zmiňovaných zemí například Nizozemsko má relativně nízký podíl technicky zaměřených oborů, v nizozemském odborném vzdělávání jsou silně zastoupeny hlavně obory zaměřené na Zdravotnictví a sociální péči, Společenské vědy, obchod a právo a Služby.

Nejmenší podíl odborného vzdělávání najdeme v roce 2014 na středních školách v Irsku, které vykazuje extrémně vysoký, skoro stoprocentní podíl všeobecně zaměřeného vzdělávání. V letech 2003-2012 však Irsko vykazovalo vždy zhruba 33 % středoškolských studentů v odborném vzdělávání.

Nízký podíl technického vzdělávání je ve Španělsku, Dánsku a Portugalsku a v již zmíněném Nizozemsku a Irsku.

Nerovnoměrnost v podílu zdravotnicky zaměřených oborů napříč státy si lze vysvětlit tím, že v řadě vyspělých zemí je pro výkon zdravotnických povolání vyžadován vyšší stupeň vzdělání a příprava se přesouvá do postsekundární nebo terciární úrovně přípravy. Ve státech se silnou sociální politikou zpravidla zaujímají obory zaměřené na Sociální a zdravotní péči významný podíl.

Zemědělské obory a přírodní vědy jsou zastoupeny prakticky ve všech vzdělávacích systémech obdobnou měrou, nízký podíl je v Maďarsku a Irsku, obě země zaměřují středoškolskou přípravu spíše všeobecným směrem.

Skladba odborného středoškolského vzdělávání v Lucembursku odpovídá požadavkům tamního trhu práce, nepřekvapí, že prim hrají obory zaměřené na Společenské vědy, obchod a právo.

Rakousko, Německo a Itálie vykazují vzhledem ke struktuře absolventů relativně nízký podíl zdravotnických oborů a obdobně je tomu v zemích bývalého východního bloku. Je však známým faktem, že tyto vyspělé země trpí dlouhodobějším nedostatkem kvalifikovaného ošetřovatelského a pečovatelského personálu a poptávají pracovníky ze zahraničí. Ve zdravotnických službách a sociální péči právě v Německu, Rakousku a Itálii se uplatňují naši lidé a pracovníci z bývalého východního bloku. Mladí absolventi zdravotnických oborů mohou získat zahraniční zkušenost a po návratu se uplatnit v České republice, změní-li se jejich rodinné priority nebo platy ve zdravotnictví.

Následující obrázek **zohledňuje podíl oborů všeobecného zaměření** ve struktuře absolventů vyššího sekundárního vzdělávání a poměrnou skladbu absolventů oborů s odborným zaměřením na celkovém počtu všech absolventů učebních a maturitních oborů. Státy byly seřazeny podle celkového podílu odborného vzdělávání.

Obr. 20 : Skladba absolventů středoškolského vzdělávání podle zaměření studia v roce 2014

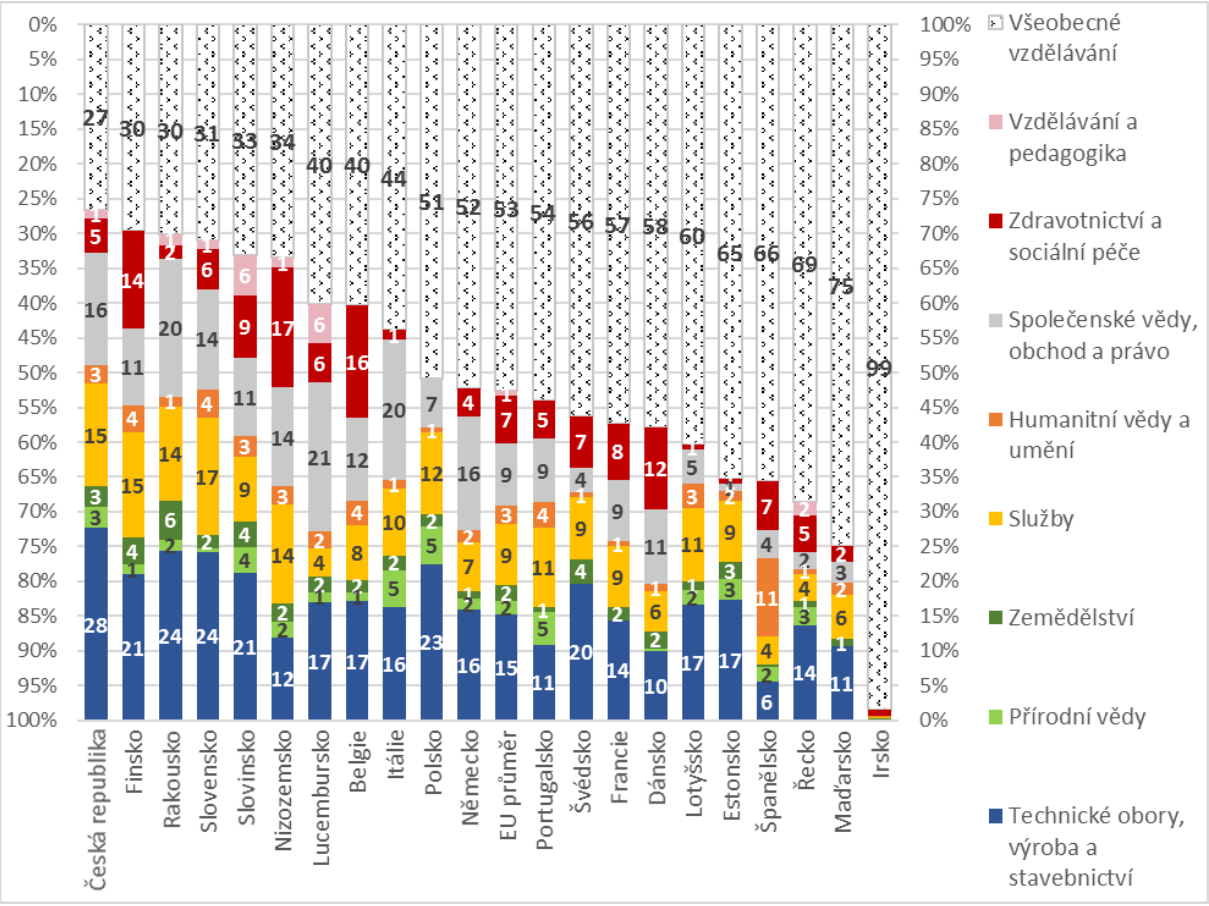

Zdroj: OECD (skladba odborného vzděl.), Eurostat (podíl všeobecného vzděl.), vlastní přepočet.

Skladba českých absolventů středoškolských oborů odborného vzdělávání vychází z dlouhodobé tradice, nicméně bezesporu umožňuje poměrně dobrý start na trh práce, s velkou šancí na získání uplatnění v oboru a možností okamžitě se zapojit do chodu firmy. Všeobecné

vzdělání je součástí odborné přípravy a reformní snahy směřují k produkci širokospektrálně uplatnitelných absolventů vybavených i měkkými dovednostmi, v souladu s potřebami měnící se ekonomiky a celoevropskými trendy.

V zemích s vysokým podílem všeobecného vzdělání se jednak předpokládá, že velká část absolventů bude pokračovat ve studiu na vysokých školách a univerzitách a získá profilaci tam, nebo se bude vzdělávat aktivně v rámci celoživotního učení. Ne vždy však nese všeobecnost zaměření vzdělávacích programů kýžené ovoce. Španělsko, které v posledních letech čelí vysoké míře nezaměstnanosti mladých lidí a především absolventů, má relativně nízký podíl odborného vzdělání, a to je navíc výrazně humanitně orientované.

Následující obrázek ukazuje procentuální skladbu absolventů středních **odborných** škol podle zaměření oborů vzdělání ve vybraných členských státech EU a také v průměru za 21 států EU, které poskytly údaje. Při vzájemném porovnávání skladby odborného vzdělávání v různých zemích je potřebné zohlednit i poměr odborného vzdělávání oproti všeobecnému. Hodnoty v grafu popisují procentuální podíl příslušného zaměření v odborném vzdělávání, přičemž hodnota 100 % odpovídá pouze odbornému vzdělávání a podíl všeobecného není v tomto grafu zohledněn. Státy byly seřazeny podle podílu technicky zaměřených oborů vzdělání.

Obr. 21: Skladba absolventů středního odborného vzdělávání podle zaměření studia ve vybraných státech EU

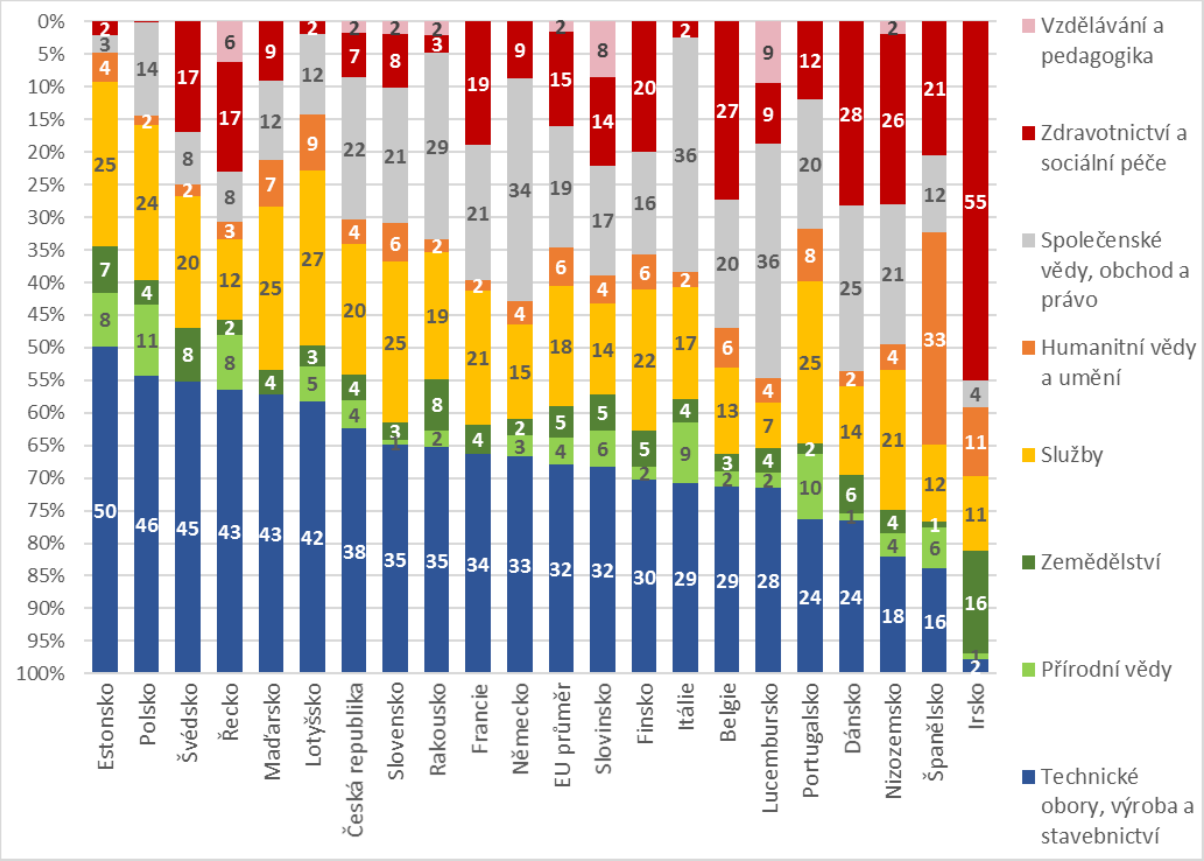

Pramen: Education at a Glance 2016 Table A2.2 a A2.3. Průměr za EU nezahrnuje data za Spojené království, Litvu, Maltu, Kypr, Bulharsko, Rumunsko a Chorvatsko.

Česká republika se řadí mezi země s poměrně vysokým zastoupením technicky zaměřených absolventů v rámci odborného vzdělávání. Vzhledem k tomu, že v současnosti roste poptávka po technicky zaměřených pracovnících, mají mladí lidé s technickým vzděláním šanci uplatnit se nejen u nás, ale i v zahraničí. Dostatečná nabídka kvalifikovaných pracovních sil s technickým vzděláním pro zpracovatelský průmysl podporuje náš ekonomický růst a může k nám přilákat i zahraniční investory.

Následující dvě tabulky ukazují podíly absolventů středního vzdělávání (ISCED 3, učební i maturitní) v jednotlivých členských státech EU, za které byly údaje dostupné. Podíly jsou vyjádřeny v procentech, s přesností na jedno desetinné místo. Tabulky doplňují grafy této dílčí kapitoly, údaje jsou převzaty z Education at a Glance 2016 (OECD).

Tab. 13: Skladba absolventů středního vzdělávání v roce 2014 podle zaměření studia. Podíly z celkového počtu všech středoškolských absolventů, včetně všeobecně zaměřeného vzdělávání.

% ze všech absolventů středního vzdělávání	Vzdělávání a pedagogika	Zdravotnictví a sociální péče	Společenské vědy, obchod a právo	Humanitní vědy a umění	Služby	Zemědělství	Přírodní vědy	Technické obory, výroba a stavebnictví	Všeobecné vzdělávání
Belgie	0,0	16,3	11,8	3,6	7,9	1,7	1,4	17,1	40,3
Česká republika	**1,3**	**4,9**	**16,1**	**2,7**	**14,7**	**2,9**	**3,1**	**27,7**	**26,6**
Dánsko	0,0	11,9	10,7	1,0	5,7	2,5	0,5	9,9	57,8
Estonsko	0,0	0,7	1,0	1,5	8,7	2,5	2,8	17,4	65,3
Finsko	0,0	14,0	11,1	3,9	15,2	3,9	1,4	21,0	29,6
Francie	0,0	8,1	8,9	0,7	8,8	1,9	0,0	14,4	57,3
Irsko	0,0	0,8	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	98,5
Itálie	0,0	1,3	20,3	1,2	9,6	2,1	5,3	16,4	43,9
Lotyšsko	0,0	0,8	4,9	3,4	10,6	1,3	2,1	16,6	60,4
Lucembursko	5,6	5,7	21,4	2,3	4,1	2,3	1,5	17,0	40,2
Maďarsko	0,0	2,3	3,1	1,8	6,3	1,0	0,0	10,7	74,9
Německo	0,0	4,1	16,4	1,7	6,9	1,2	1,6	15,9	52,2
Nizozemsko	1,3	17,3	14,2	2,6	14,2	2,5	2,4	11,9	33,6
Polsko	0,0	0,0	7,1	0,8	11,7	1,8	5,4	22,5	50,8
Portugalsko	0,0	5,5	9,2	3,7	11,4	0,7	4,6	10,9	54,0
Rakousko	1,5	1,9	19,9	1,4	13,6	5,6	1,7	24,3	30,2
Řecko	2,0	5,3	2,4	0,8	3,9	0,7	2,7	13,7	68,5
Slovensko	1,3	5,7	14,4	4,1	16,9	1,9	0,5	24,2	31,0
Slovinsko	5,6	9,1	11,2	2,9	9,4	3,7	3,7	21,2	33,2
Španělsko	0,0	7,1	4,0	11,2	4,0	0,4	2,1	5,5	65,6
Švédsko	0,0	7,4	3,5	0,8	8,8	3,6	0,0	19,6	56,3
EU průměr*	0,7	6,9	8,8	2,8	8,8	2,2	2,0	15,2	52,6

*Chybí (do EU28): Velká Británie, Litva, Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr a Malta.

Pramen: Education at a Glance 2016 Table A2.2 a A2.3.

Tab. 14: Skladba absolventů středního odborného vzdělávání v roce 2014 podle zaměření studia. Podíly z celkového počtu absolventů středního odborného vzdělávání.

% z absolventů středního odborného vzdělávání	Vzdělávání a pedagogika	Zdravotnictví a sociální péče	Společenské vědy, obchod a právo	Humanitní vědy a umění	Služby	Zemědělství	Přírodní vědy	Technické obory, výroba a stavebnictví	Podíl odborného vzdělávání
Belgie	0,0	27,2	19,8	6,0	13,3	2,8	2,3	28,7	59,7
Česká republika	**1,8**	**6,7**	**22,0**	**3,7**	**20,1**	**3,9**	**4,3**	**37,7**	**73,4**
Dánsko	0,0	28,2	25,3	2,4	13,6	5,9	1,1	23,5	42,2
Estonsko	0,0	2,0	2,8	4,3	25,2	7,2	8,2	50,2	34,7
Finsko	0,0	19,9	15,7	5,5	21,6	5,5	2,0	29,8	70,4
Francie	0,0	18,9	20,8	1,6	20,6	4,5	0,0	33,7	42,7
Irsko	0,0	55,0	4,1	10,6	11,5	15,8	0,9	2,1	1,5
Itálie	0,0	2,4	36,1	2,2	17,1	3,7	9,4	29,2	56,1
Lotyšsko	0,0	1,9	12,4	8,6	26,8	3,2	5,3	41,8	39,6
Lucembursko	9,3	9,5	35,9	3,9	6,9	3,8	2,4	28,4	59,8
Maďarsko	0,0	9,0	12,3	7,1	25,0	3,9	0,0	42,8	25,1
Německo	0,0	8,6	34,3	3,6	14,5	2,5	3,3	33,3	47,8
Nizozemsko	2,0	26,1	21,4	4,0	21,4	3,7	3,5	17,9	66,4
Polsko	0,0	0,0	14,3	1,6	23,7	3,7	10,9	45,8	49,2
Portugalsko	0,0	11,9	19,9	8,1	24,8	1,5	10,1	23,6	46,0
Rakousko	2,1	2,7	28,5	2,0	19,4	8,0	2,5	34,8	69,8
Řecko	6,2	16,8	7,6	2,7	12,4	2,4	8,5	43,5	31,5
Slovensko	1,9	8,2	20,9	5,9	24,6	2,7	0,7	35,1	69,0
Slovinsko	8,4	13,6	16,8	4,3	14,0	5,5	5,6	31,7	66,8
Španělsko	0,0	20,5	11,8	32,6	11,7	1,0	6,2	16,1	34,4
Švédsko	0,0	16,9	8,0	1,8	20,2	8,2	0,0	44,9	43,7
EU22 průměr*	1,5	14,6	18,6	5,8	18,5	4,7	4,2	32,1	47,4

*Chybí (do EU28): Velká Británie, Litva, Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr a Malta.

Pramen: Education at a Glance 2016 Table A2.2 a A2.3.

První tabulka ukazuje skladbu absolventů středního vzdělání včetně všeobecného vzdělávání. Podíly jednotlivých zaměření středního odborného vzdělávání jsou tedy nižší než v další tabulce a druhém grafu (zohledňují váhu odborného vzdělávání) a ukazují podíl z celkového počtu absolventů všech typů středního vzdělávání (ISCED 3, učební i maturitní) v roce 2014 v příslušném členském státě.

Druhá tabulka se zaměřuje pouze na odborné střední vzdělávání a ukazuje jeho skladbu podle zaměření. Řádkový součet jednotlivých odborných zaměření je tedy 100%. V posledním sloupečku je vyjádřena váha odborného vzdělávání v rámci středoškolského vzdělávacího systému příslušné země. Hodnoty jsou opět vyjádřeny v procentech s přesností na jedno desetinné místo.

5.3 Podíl průmyslu na zaměstnanosti mladých

Počet mladých pracujících (do 40 let) se v České republice (i v řadě dalších evropských zemí) od devadesátých let snižuje a současně se projevuje přeliv mladých pracovníků ve prospěch stěžejních odvětví. Přestože se zaměstnanost mladých snížila jak v primárním, tak celkově i v sekundárním sektoru průmyslu a stavebnictví, ve službách se celkový počet mladých téměř nezměnil. Výrazně se snížil i počet mladších pracovníků v těžbě uhlí a v hutnictví a slévárenství, v rostlinné a živočišné výrobě, ve specializovaných stavebních činnostech a v dříve silných odvětvích textilního a oděvního průmyslu. Podstatně však vzrostl počet pracujících ve věku do čtyřiceti let ve výrobě motorových vozidel, ve výrobě kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a ve výrobě pryžových a plastových výrobků. Na více než dvojnásobek vzrostl počet mladších čtyřiceti let pracujících v oddíle výroba počítačů. (Zdroj: ČSÚ, Statistika & my, http://www.statistikaamy.cz/2015/03/mladi-cesi-pracuji-v-prumyslu-casteji-nez-je-v-eu27-obvykle/)

V této části se soustředíme na zaměstnanost mladých v průmyslu, a to podle nejčerstvějších údajů Eurostatu. V době zpracování této studie byla dostupná data za 3. čtvrtletí 2016. Přičemž průmysl (Industry, B – E) ve statistikách zahrnuje ekonomické činnosti vymezené v sekcích:

- Těžba a dobývání (Mining and quarrying, B),
- Zpracovatelský průmysl (Manufacturing, C), stěžejní součást Industry,
- Dodávání elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (Electricity, gas, steam and air conditioning supply, D),
- Rozvod vody; kanalizace, nakládání s odpadem a sanace (Water supply; sewerage, waste management and remediation activities, E).
- Nezahrnuje stavebnictví (Construction, F).

Rozložení zaměstnanosti mladých jinak víceméně odpovídá i charakteristice jednotlivých ekonomik. V ekonomikách, kde je význam průmyslu méně zásadní, je i nižší podíl průmyslu na zaměstnanosti mladých. Problémem pro trh práce do budoucna však může být stárnutí pracovních sil. V některých zemích hraje průmysl v zaměstnanosti mladých lidí do 40 let méně významnou roli než v ekonomice jako celku.

Následující obrázek ukazuje, kolik procent z celkové skupiny mladých zaměstnaných (15-39 let) pracuje v průmyslu. Tmavé sloupečky prezentují podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti 15–64letých ve třetím čtvrtletí 2016 a vyjadřují tak aktuální pokrytí pracovních míst na trhu práce. Důležitým faktorem je však také příspěvek průmyslu k tvorbě hrubé přidané hodnoty a příjmů ekonomiky příslušného státu, zde jsou nejčerstvější dostupné údaje z roku 2015.

Při **porovnání napříč Evropou** se **Česká republika** řadí na přední místo v podílu průmyslu na zaměstnanosti mladých do 40 let. Z celkového počtu zaměstnaných mladších 40 let u nás pracuje třetina v průmyslu. To odpovídá i struktuře trhu práce nahlížené z pohledu tvorby hrubého domácího produktu a podílu průmyslu na ekonomice. Česká republika je jednou z nejprůmyslovějších zemí EU. Tyto hodnoty se odrážejí i v medializovaných požadavcích zaměstnavatelů vůči školskému systému. Zejména v poslední době sílí tlak na produkci vyššího počtu absolventů technických oborů pro uplatnění v průmyslových podnicích, pro které je současný nedostatek kvalifikovaných a zkušených uchazečů o zaměstnání limitujícím faktorem v rozšiřování výroby. Roste zájem o čerstvé absolventy a znovu (obdobně jako v období před ekonomickou krizí) narůstá ochota podniků zapojit se do vzdělávání a přípravy především budoucích učňů.

V průměru za EU pracuje v průmyslu 17 % mladých lidí, v **České republice** třetina a na **Slovensku**, **Slovinsku a v Maďarsku** jich v průmyslu pracuje více než čtvrtina, v **Polsku** téměř čtvrtina.

Obr. 22: Podíl průmyslu na ekonomice příslušného členského státu EU a na zaměstnanosti mladých v %.

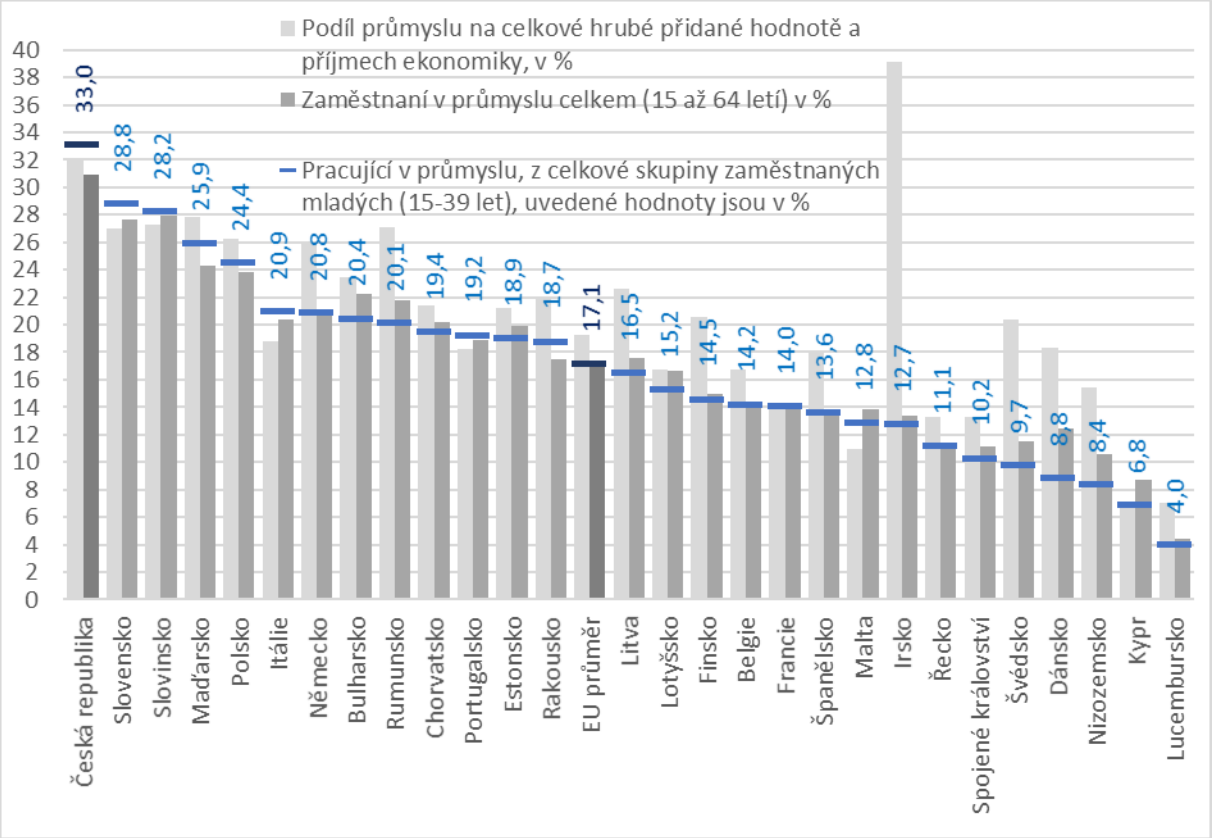

Pramen: Eurostat, průmysl (Industry: B+C+D+E), bez stavebnictví (Construction: F). Podíl průmyslu na přidané hodnotě ekonomiky Irska v roce 2014 činil pouze 23,6 %, v roce 2013 24,6 %.

V **Německu** a **Itálii**, které se vysokou měrou podílejí na celkové přidané hodnotě průmyslu EU, hraje průmysl v zaměstnanosti mladých lidí rovněž významnou úlohu (pětina všech mladých pracuje v průmyslu). Obě tyto země jsou z pohledu uplatnitelnosti mladých Čechů zajímajících se o získání zahraniční pracovní zkušenosti v některém z průmyslových odvětví poměrně perspektivní a pravděpodobně pro ně budou i nadále atraktivní.

Naproti tomu ve **Spojeném království**, jež je na druhém místě v podílu na průmyslu EU (měřeno hrubou přidanou hodnotou), je význam průmyslu v zaměstnanosti mladých pod průměrem EU, a je i nižší, než podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti 15–64letých. Britský průmysl v budoucnu bude muset doplňovat pracovní síly ze zahraničí, aby pokryl místa uvolňovaná pracovníky odcházejícími do důchodu, popřípadě nahrazovat chybějící mladé pracovní síly mechanizací. Nespornou výhodou je atraktivita Británie díky nižší jazykové bariéře, protože jazyková vybavenost mladých kvalifikovaných pracovníků v posledních desetiletích významně vzrostla.

Nižší zapojení mladých do průmyslu ve srovnání s ostatními členskými státy a také nižší v porovnání se skupinou 15–64letých je v **Holandsku, Dánsku a Švédsku**. Význam průmyslu v ekonomice těchto zemí je v porovnání s ostatními státy s podobně nízkým podílem průmyslu na zaměstnanosti mladých relativně vysoký.

Do potíží s nahrazováním pracovníků odcházejících do důchodu se mohou v budoucnu potýkat také průmyslové firmy působící v Bulharsku, Rumunsku, Chorvatsku a Estonsku. Průmysl zde hraje v zaměstnanosti mladých nižší úlohu než v celkové zaměstnanosti 15–64letých a zároveň se jedná o státy, v jejichž ekonomice tvoří průmysl důležitou součást.

Ohledně **Irska** je zapotřebí zmínit, že přidaná hodnota průmyslu vykazovaná ve statistikách za rok 2015 (meziročně téměř zdvojnásobená) je pravděpodobně výsledkem přesunu daňových sídel nadnárodních průmyslových firem právě do Irska. Lze předpokládat, že po vyloučení tohoto vlivu by hodnota podílu průmyslové výroby a zpracování skutečně realizovaného v Irsku na celkové přidané hodnotě irské ekonomiky mohla činit přibližně 25 %. Nicméně i při čtvrtinovém příspěvku průmyslu k přidané hodnotě irské ekonomiky je nasnadě, že mírně nižší podíl průmyslu na zaměstnanosti

mladých může (stejně jako v případě Spojeného království) vytvářet pracovní příležitosti pro zahraniční, tedy i naše kvalifikované mladé lidi, jejichž jazyková vybavenost angličtinou je na dobré úrovni.

5.4 Podíl členských států na celkové hrubé přidané hodnotě a příjmech EU z průmyslu

Pro dokreslení situace je uveden i obrázek popisující podíl jednotlivých zemí na celkovém objemu průmyslu EU. Česká republika navzdory své malé rozloze zaujímá dvanácté místo, průmyslovým tahounem Evropské unie je Německo a odcházející Velká Británie. Kruhové výseče v následujícím obrázku reprezentují hodnoty za členské státy, které k tvorbě celkové hrubé přidané hodnoty a příjmů plynoucích z průmyslu přispívají více než jedním procentem.

Chybějící kruhová výseč představuje 3,3% podíl za zbývajících 11 členských států. Řecko a Slovensko přispívají shodně 0,08 %, 0,04 % a méně se jednotlivě podílí Bulharsko, Slovinsko, Chorvatsko, Litva. Příspěvek každé ze zbývajících zemí (Estonska, Lotyšska, Lucemburska, Kypru a Malty) představuje nejvýše desetinu procentního bodu.

Hodnota za Irsko je uměle ovlivněna zvýšeným přílivem významných daňových rezidentů z řad nadnárodních průmyslových společností. Je více než pravděpodobné, že příspěvek Irska k celkové přidané hodnotě průmyslu EU je zhruba stejný, nebo jen o málo vyšší než České republiky.

Obr. 23: Podíl průmyslu členských států na celkové hrubé přidané hodnotě a příjmech EU z průmyslu v roce 2015

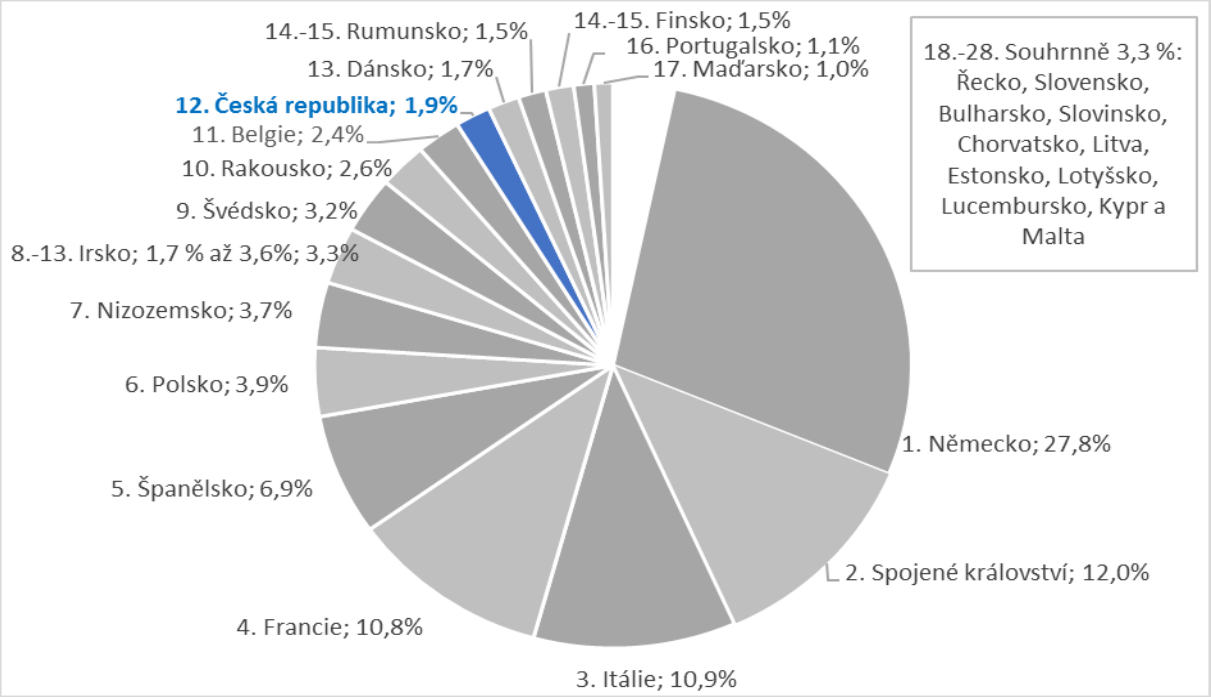

Pramen: Eurostat, National Accounts, Příspěvek jednotlivých členských států k hrubé přidané hodnotě a celkovým příjmům EU z průmyslu (Industry), bez stavebnictví, v roce 2015.

5. 5 Podíl volných míst na trzích práce vybraných členských států EU a v ČR

Míra volných pracovních míst (Job vacancy rate) udává podíl volných míst na celkovém počtu míst v ekonomice, tj. obsazených a neobsazených. V následujícím grafu je vyjádřená v procentech. Hodnoty za Dánsko, Francii, Itálii a Maltu nejsou k dispozici.

V České republice je situace na trhu práce z pohledu nedostatku pracovních sil v členských státech EU nejzávažnější. Tři procenta pracovních míst jsou neobsazená a zaměstnavatelé marně hledají pracovníky s odpovídající kvalifikací, kteří by byli ochotni za nabízených podmínek a v příslušné lokalitě nastoupit do zaměstnání. Přitom před dvěma lety, ve třetím čtvrtletí 2014, kdy

nebyl nedostatek pracovních sil tak výrazný, byla Česká republika na úrovni průměru za EU, s 1,4 % neobsazených pracovních míst. V současnosti se projevuje v České republice největší nedostatek pracovníků s kvalifikací ve strojírenských a elektrotechnických oborech a v některých dalších, převážně řemeslných technických oborech.

Obr. 24: Podíl volných míst na trhu práce jednotlivých členských států EU ve 3. čtvrtletí 2016, v %

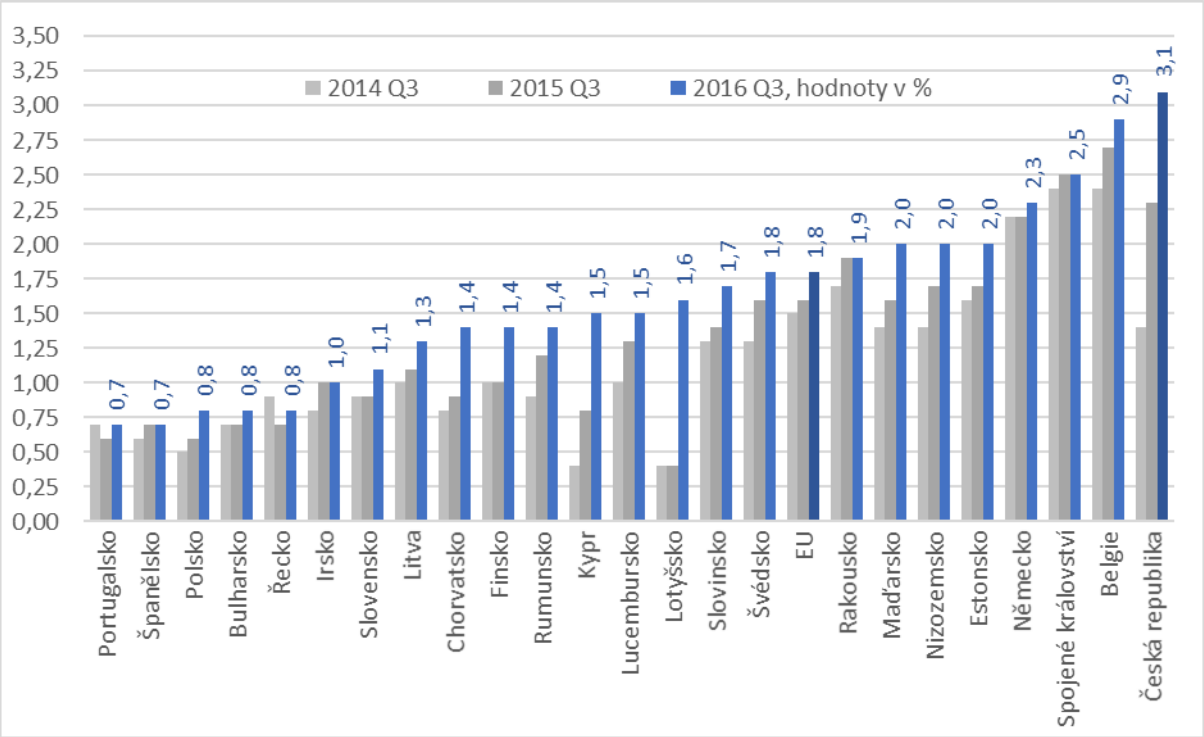

Pramen: Eurostat Database; Job vacancies in number and % - NACE Rev. 2, B-S, quarterly data. Podíly volných pracovních míst za Dánsko, Francii, Itálii a Maltu zde nejdou uvedeny, protože jsou podle vyjádření Eurostatu pravděpodobně podhodnoceny (nereprezentují celé území příslušného státu).

Obdobně příznivá situace z pohledu uchazečů o zaměstnání je v Belgii, Spojeném království a Německu, což jsou zároveň pro naše mladé lidi atraktivní cílové destinace k získání zahraniční pracovní zkušenosti. Z této situace může těžit i Česká republika, neboť odliv našich mladých lidí do ostatních členských států na určitou dobu uleví našemu trhu práce. Mírné snížení konkurence mezi uchazeči o zaměstnání na domácím pracovním trhu zde umožní získat pracovní zkušenost i méně zkušeným a tudíž nezaměstnaností více ohroženým mladým lidem. Bude-li „odliv mozků“ pouze dočasnou záležitostí v menším rozsahu, neohrozí výrazně konkurenceschopnost našich firem. Naopak po návratu ze zahraničí mohou mladí Češi přispět firmám získaným know-how, novými přístupy a technologickým rozhledem.

Průměrný podíl volných pracovních míst se v průměru EU v posledních dvou letech zvýšil jen mírně, na 1,8 %. Nejvíce narostl v Lotyšsku, na Kypru, v Maďarsku, Nizozemsku, Chorvatsku, Lucembursku, Švédsku, Belgii a v Rumunsku.

Naopak špatná situace z pohledu uchazečů o zaměstnání je v Portugalsku a Španělsku, které se dlouhodobě potýkají s vysokou nezaměstnaností převážně mladých lidí.

Údaje ve výše uvedeném grafu doplňuje následující obrázek, kde jsou státy s nejvyšším podílem volných pracovních míst vyznačeny nejtmavší barvou. Bez barevného vyznačení jsou státy, za něž nejsou dostupné dostatečně přesné údaje. Konkrétně se jedná především o podíly volných pracovních míst za Dánsko, Francii, Itálii a Maltu.

Obr. 25: Podíl volných míst na trhu práce jednotlivých členských států EU, údaje za 3. čtvrtletí 2016

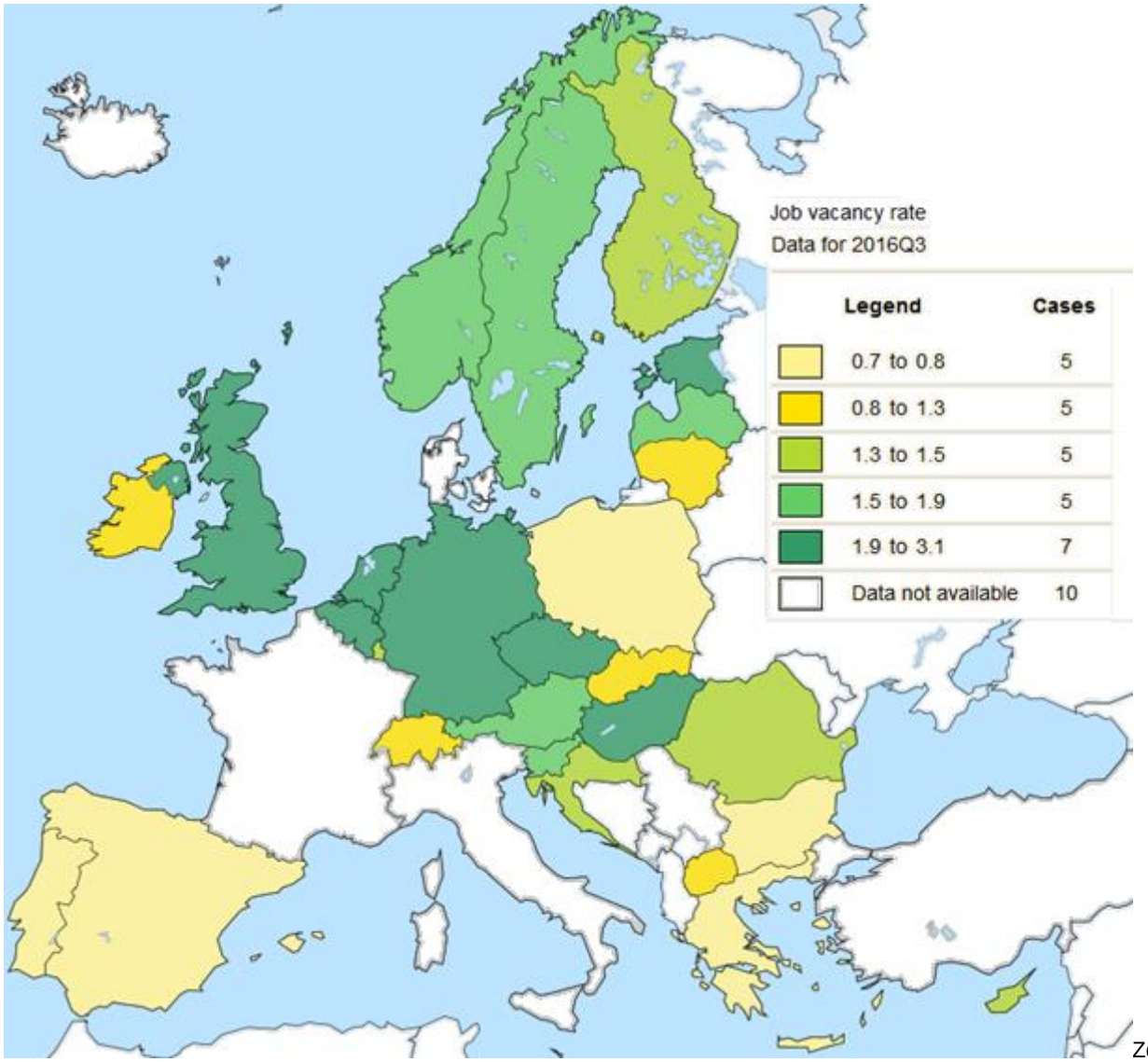

Zdroj: Eurostat Database; Job vacancies in number and % - NACE Rev. 2, B-S, quarterly data.

5.6 Nezaměstnanost mladých se středoškolským vzděláním v členských státech EU

V kontextu volných pracovních míst v předchozí kapitole je zajímavé podívat se i na míru nezaměstnanosti. Státy s nejvyššími podíly volných pracovních míst zároveň vykazují velmi nízkou celkovou míru nezaměstnanosti 15-64letých (Česká republika, Německo, Maďarsko, Spojené království, Nizozemsko). Nedostatek kvalifikovaných pracovníků v těchto státech limituje možnost rozšiřování výroby a může dokonce brzdit ekonomický růst.

Hodnoty za Belgii a Estonsko naznačují jistý kvalifikační nesoulad na trhu práce. Přestože Belgie i Estonsko patří do skupiny států, které měly ve 3. čtvrtletí 2016 v rámci EU nejvyšší podíly volných pracovních míst, celková míra nezaměstnanosti je jak v Belgii, tak v Estonsku relativně vysoká, skoro na úrovni průměru za EU.

Kvalifikační nesoulad je určitě i problémem trhu práce Lotyšska a stejně tak i Kypru, kde je navzdory velmi vysoké míře nezaměstnanosti k dispozici relativně dost volných pracovních míst.

V Polsku je volných pracovních míst rovněž velmi málo, nicméně míra nezaměstnanosti je zde nízká, takže se trh práce nepotýká s výraznými problémy. Mnohem horší je situace v Řecku, Španělsku, Chorvatsku a Portugalsku. Tyto země vykazují nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti a zároveň nejnižší podíly volných pracovních míst.

Při detailnějším pohledu na míru nezaměstnanosti členských států EU se soustředíme především na středoškolsky vzdělané (ISCED 3 a) ve věku 25–39 let, kteří již většinově měli po absolvování vzdělávání dostatek času získat pracovní zkušenosti. Vzhledem k tomu, že se jedná o skupinu kvalifikovaných uchazečů o zaměstnání v relativně mladém věku, je pravděpodobné, že vyvíjejí velkou snahu nalézt pracovní uplatnění.

Následující obrázek ukazuje míru nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných (ISCED 3 a 4) ve třetím čtvrtletí 2016 v jednotlivých členských státech EU. Kromě Malty, za kterou nejsou v tomto členění dostupné údaje. Členské státy jsou seřazeny podle celkové míry nezaměstnanosti 15-64 letých, která sice v grafu není uvedena (z důvodu zachování přehlednosti obrázku), ale byla zahrnuta do analýz. V obrázku je doplněna i značka odpovídající míře nezaměstnanosti 25–39letých v souhrnu všech kategorií vzdělání.

Obr. 26: Míra nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných podle věku, ve třetím čtvrtletí 2016, v %

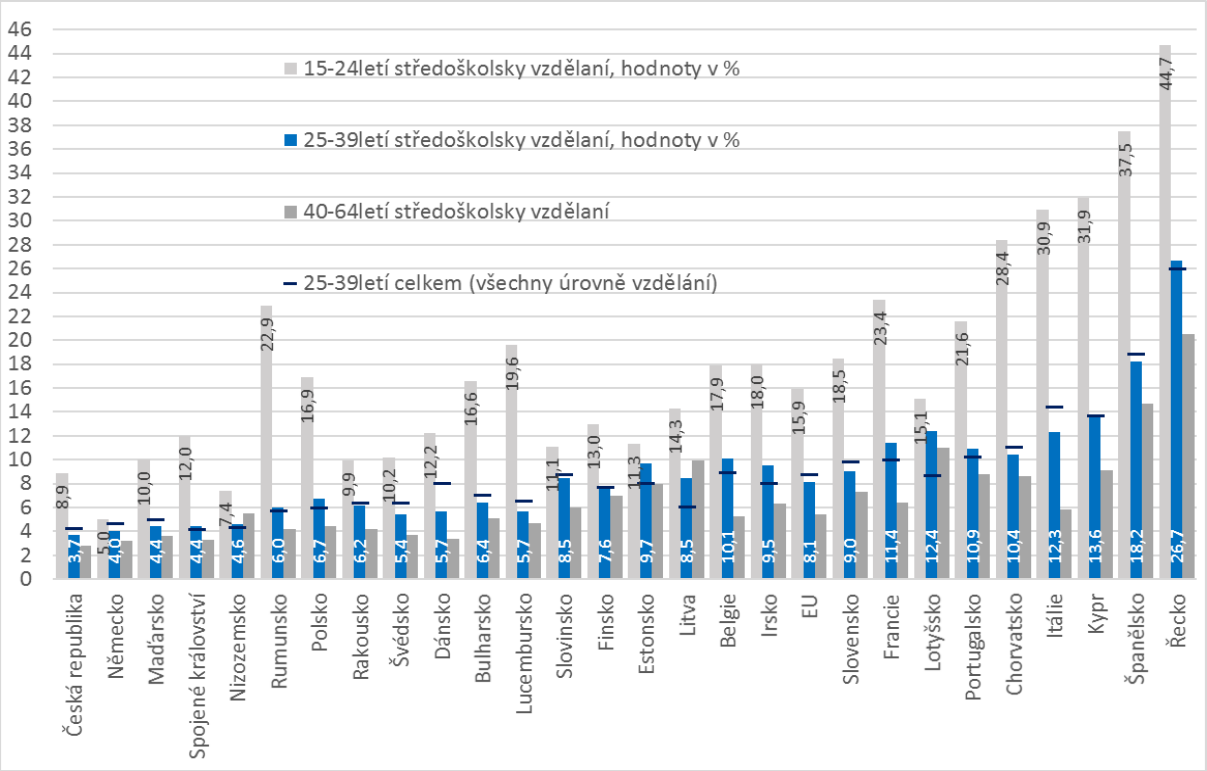

Pramen: Eurostat, LFS, Unemployment rates.

Míra nezaměstnanosti nejmladší věkové kategorie do 25 let je nejvyšší, po absolvování středního vzdělávání jsou tito mladí velmi znevýhodněni nedostatkem pracovních zkušeností a jejich pozice na trhu práce se zlepšuje až v průběhu života, kdy získávají praxi. Nicméně ani skupina 25–39letých nemá na trhu práce snadné postavení. Z hlediska míry nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných jsou na tom zdaleka nejlépe zkušení pracovníci ve věku 40 a více let, kteří mají již zásobu pracovní zkušenosti a také nejsou v očích potenciálních zaměstnavatelů tolik znevýhodněni z důvodu zakládání rodiny nebo péče o malé děti.

V řadě zemí se do rozdílu v míře nezaměstnanosti středoškoláků a celkové u věkové kategorie 25-39letých promítá velmi nízká míra nezaměstnanosti terciárně vzdělaných, která v případě jejich silného početního zastoupení v populaci 25–39letých stahuje celkovou míru nezaměstnanosti této věkové kategorie pod úroveň za kategorii středoškolsky vzdělaných.

Konkrétně k tomu dochází v Pobaltských republikách (Litva, Lotyšsko a Estonsko), v Polsku, Irsku, Spojeném království, Francii, Belgii, Nizozemsku, Finsku, Řecku, Portugalsku, Rumunsku a na Kypru. V celkové skupině nezaměstnaných 25–39letých jsou lidé s nižším než středoškolským vzděláním (vyučení, maturita, nástavba) poměrně málo početní a naopak skupina uchazečů o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním je i navzdory snadné uplatnitelnosti silně početná a dokáže tak stáhnout celkový průměr dolů.

Přičemž v případě Spojeného království, Nizozemska, Rumunska, Polska a Finska můžeme hovořit kladně i o celkové situaci na trhu práce, protože celková míra nezaměstnanosti 15-64letých je zde nízká. V Pobaltských republikách, Belgii, Irsku a Francii je celková míra nezaměstnanosti spíše průměrná. V ostatních uvedených státech (Řecku, Portugalsku a na Kypru) se trh práce potýká s velmi vážnými problémy.

Až na dvě výjimky platí, že míra nezaměstnanosti je tím nižší, čím jsou 25–39letí vzdělanější. Výjimku tvoří pouze Dánsko a Itálie. Na dánském a italském trhu práce 25-39letí se středoškolsky vzdělaní uplatní nejlépe ze všech vzdělanostních skupin této věkové kategorie. Míra nezaměstnanosti terciárně vzdělaných v této věkové kategorii (25–39 let) je v Dánsku a Itálii vyšší než středoškoláků a se spolupůsobením vysoké míry nezaměstnanosti 25-39letých s nižším vzděláním, než je vyučení, táhne celkovou míru nezaměstnanosti této věkové kategorie do výrazně vyšších hodnot.

V České republice, obdobně jako v průměru EU a Německu, Maďarsku, Rakousku, Švédsku, Bulharsku, Lucembursku, Slovinsku, Slovensku, Chorvatsku a Španělsku, je míra nezaměstnanosti 25–39letých tím nižší, čím jsou vzdělanější, přičemž ale celková míra nezaměstnanosti 25–39letých převyšuje míru nezaměstnanosti 25–39letých středoškoláků. Znamená to, že v celkové skupině nezaměstnaných 25–39letých jsou lidé s nižším než středoškolským vzděláním velmi početní, a naopak skupiny uchazečů o zaměstnání se středoškolským a vysokoškolským vzděláním jsou menší a jejich vliv na celkový průměr této věkové skupiny je slabší.

O tom, jak moc je situace trhu práce příslušného členského státu vážná, napovídá její pozice v grafu níže. V případě naší republiky můžeme hodnotit stav pozitivně, protože celková míra nezaměstnanosti (15-64letých všech vzdělanostních kategorií) je i přes výše uvedené faktory nejnižší v Evropské unii. Po středoškolsky a terciárně vzdělaných v této věkové kategorii je velká poptávka. Ve zcela opačné situaci se nachází Španělsko, kde je míra nezaměstnanosti mladých bez potřebného vzdělání dlouhodobým problémem, který se v průběhu let přenesl i do kategorie 25-39letých a země se potýká i s vysokou celkovou mírou nezaměstnanosti 15-64letých.

5.7 Migrační krize

V současné době čelí Evropa zesílenému přílivu migrantů a uprchlíků. Podle zprávy OECD se jedná o mladé lidi, většinou do 25 let a o …náctileté. V roce 2015 několikanásobně převažovali mezi migranty muži, v průběhu roku 2016 se začal podíl dětí (zejména náctiletých chlapců) a žen mezi migranty mírně zvyšovat. Má-li dojít k začlenění migrantů do evropské společnosti, je zapotřebí je motivovat k hledání uplatnění na trhu práce a umožnit jim absolvovat vzdělávání. Postavení mladých kvalifikovaných rodilých Evropanů se však konkurence z řad migrantů zpočátku dotkne jen okrajově. Dá se předpokládat, že jazyková bariéra a obtížnost v uznávání kvalifikací bude migranty oproti rodilým občanům příslušného členského státu znevýhodňovat, nicméně v rámci šedé ekonomiky mohou zaujmout některá hůře obsaditelná pracovní místa za nižší mzdy. Pro mladé Evropany je tedy vedle sociálních aspektů migrace důležité uvědomit si i důležitost získání co nejvyšší kvalifikace. Pracovních míst pro nekvalifikované bude v důsledku technologických proměn v souvislosti s nástupem tzv. Průmyslu 4.0 ubývat a migranti budou na těchto pozicích pro nízko kvalifikované znamenat silnou konkurenci. V souvislosti s uznáváním kvalifikace je důležité zmínit i vzdělanostní strukturu migrantů, která se významně odlišuje v souvislosti se zemí jejich původu. Například migranti a uprchlíci ze Sýrie mají středoškolské popřípadě univerzitní vzdělání častěji, než je tomu u Afghánců. Migrační realitu statisticky popisuje zpráva OECD, Perspectives on Global Development 2017, publikovaná v prosinci 2016 (http://www.oecd.org/migration-insights/).

Uplatnění migrantů na trhu práce a přístup ke vzdělávání výrazně usnadní získání státního občanství cílové země, zejména pokud je podmíněno splněním podmínek, jako například složení jazykové zkoušky. České občanství bylo v uplynulém roce udělováno převážně Ukrajincům, Slovákům, Rusům a Vietnamcům. Získali ho také Syřané nebo Iráčané. Navzdory náročnějším jazykovým testům žadatelů o české státní občanství meziročně dvojnásobně přibylo. Začlenění Ukrajinců a Vietnamců a jejich potomků do naší společnosti probíhá prakticky bez problémů, především díky jejich vysoké ochotě přizpůsobit se našim společensko-kulturním hodnotám a snaze překonat jazykovou bariéru. V českých středních a vysokých školách běžně studuje druhá generace

těchto migrantů. Začlenění Slováků probíhá automaticky, pracovní trh nevyžaduje ani odstranění jazykové bariéry.

Uplatnitelnost na trhu práce je podmíněna ochotou přistěhovalců aktivně převzít kontrolu nad svým dalším životem a najít své místo v evropské ekonomice, s respektem ke kulturním odlišnostem. Na straně institucí leží nelehká úloha zajistit dodržování práva a usnadnit narůstajícímu počtu příslušníků nalezení pracovního uplatnění legální cestou, a to i formou sebezaměstnání (podnikání). Zejména ve státech s velmi nízkým podílem volných pracovních míst (Job vacancy rate), které zároveň buď přímo sousedí se zeměmi původu migrantů směřujících do Evropy, nebo jsou geograficky nejbližšími cílovými destinacemi, může být otázka podpory podnikání cestou, jak ulevit přetížení lokálního trhu práce.

5.8 Závěr

Postavení mladých na trhu práce v České republice bylo v uplynulém roce velice dobré. Míra nezaměstnanosti byla natolik nízká, že trh práce musel chtě nechtě dát šanci i mladým bez výrazných pracovních zkušeností. Podíl volných míst je i přesto nejvyšší v EU, což nahrává budoucím absolventům škol.

Při porovnání s ostatními členskými státy EU zásobuje Česká republika pracovní trh relativně velkým podílem technicky vzdělaných absolventů. Nedostatečná zásoba kvalifikované pracovní síly je limitující pro rozšiřování výroby. Nastupující Průmysl 4.0, zavádění nových, efektivnějších a náročnějších technologií bude klást stále větší nároky na vzdělanost pracovní síly. Statistiky podílu průmyslu na zaměstnanosti mladých naznačují, že mladí lidé u nás mají zájem v průmyslu pracovat, a to především v jeho nejrychleji se rozvíjejících a nejvýznamnějších odvětvích. Podíl průmyslu na zaměstnanosti mladých je vysoký v celé střední Evropě a také v Itálii. Dostatečná produkce technicky vzdělaných odborníků může poskytnout konkurenční výhodu do budoucna jak České republice, tak i zmíněným absolventům pro případ, že by měli zájem pracovat v zahraničí.

Zdroje

OECD, Education at a Glance 2016. http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/education-at-a-glance-2016-indicators.htm

ČSÚ, měsíčník Statistika & my: http://www.statistikaamy.cz/2015/03/mladi-cesi-pracuji-v-prumyslu-casteji-nez-je-v-eu27-obvykle/)

Eurostat, Education and training in the EU – facts and figures, Share of students in vocational programmes, 2014

Eurostat Database; Job vacancies in number and % - NACE Rev. 2, B-S, quarterly data http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tps00172

Eurostat Database; Job vacancies – mapa http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00172&plugin=1

OECD, Perspectives on Global Development 2017. http://www.oecd.org/migration-insights/

www.infoabsolvent.cz

*Pravidelně aktualizovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ MOŽNOSTI:

- **výběr podle oborů i školních vzdělávacích programů** (ŠVP),
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky –** obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**.